Okul Öncesi Eğitim

ALKEV
ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI

Eğitim Dizisi No:3

ALKEV
Alman Liseliler Kültür ve Eğitim Vakfı

Eğitim Dizisi No. 3

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

Yayına Hazırlayan:
NAZAN MOROĞLU

İstanbul, 2004

ALKEV - Alman Liseliler Kültür ve Eğitim Vakfı

Adres : Yeni Çarşı Cad. No.52 Kat 5
80050 Beyoğlu - İSTANBUL
Tel : 292 87 33
Faks : 292 87 34
e-mail : info@almanliseliler.org
www.almanliseliler.org

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ 7
Dr. Cengiz SEZEN
ALKEV Başkanı

AÇIŞ KONUŞMASI 9
Nazan MOROĞLU
ALKEV Okulları Kurucu Temsilcisi

PANEL Oturum Başkanı
Prof. Dr. Cem ALPTEKİN
Boğaziçi Ü. Eğitim Fak. Dekanı

ÇOCUKLARDA KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞI VE
KİTABIN ÖNEMİ 13
Prof. Dr. Gülçin ALPÖGE
(B.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi)

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM VE İNSAN KAPASİTESİNİN GELİŞİMİ 21
Prof. Dr. Çiğdem KAĞITÇIBAŞI
(K.Ü. Öğretim Üyesi)

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE YABANCI DİL ÖĞRENİMİ 30
Yrd. Doç. Dr. Belma HAZNEDAR
(B.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi)

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE AİLE İLE İLETİŞİMİN
VE BABANIN ROLÜNÜN ÖNEMİ 53
Erçin KİMMET
(AÇEV Temsilcisi)

EK No. 1 : FRÜHER FREMDSPRACHENUNTERRICHT
AN DER ALKEV 61
ALKEV'DE YABANCI DİL DERSİ
Heike BREMER
(ALKEV Okulları Almanca Bölümü Başkanı)

EK No. 2 : YABANCI DİL EĞİTİMİ ve ALMANCA 67
Nazan MOROĞLU

EK No. 3 : OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE TARİHSEL GELİŞİM 70

EK No. 4 : OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ 71

EK No. 5 : OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE GELİŞME 95

EK No. 6 : ANA SINIFLARININ YAYGINLAŞTIRILMASINA DAİR GENELGE 97

EK No. 7 : ANA OKULUNDA GÜNLÜK PLÂN ÖRNEKLERİ 99

"OKUL ÖNCESİ EĞİTİM" PANELİ

12 Mart 2004

Program

Açış Konuşması **Nazan MOROĞLU**
ALKEV Okulları Kurucu Temsilcisi

PANEL

Oturum Başkanı **Prof. Dr. Cem ALPTEKİN**
Boğaziçi Ü. Eğitim Fak. Dekanı

Konuşmacılar **Prof. Dr. Gülçin ALPÖGE**
(B.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi)
ÇOCUKLARDA KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞI VE KİTABIN ÖNEMİ

Prof. Dr. Çiğdem KAĞITÇIBAŞI
(K.Ü. Öğretim Üyesi)
OKULÖNCESİ EĞİTİM VE İNSAN KAPASİTESİNİN GELİŞİMİ

Yrd. Doç. Dr Belma HAZNEDAR
(B.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi)
OKULÖNCESİ EĞİTİMDE DİL ÖĞRENİMİ

Erçin KİMMET
(AÇEV Temsilcisi)
OKULÖNCESİ DÖNEMDE AİLE İLE İLETİŞİMİN VE BABANIN ROLÜNÜN ÖNEMİ

Düzenleyenler:
Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve ALKEV - Alman Liseliler Kültür ve Eğitim Vakfı

Yer : Bahçeşehir Belediyesi Salonu

SUNUŞ

ALKEV - Alman Liseliler Kültür ve Eğitim Vakfı'nın III. Eğitim Panelinde "Okul Öncesi Eğitim" konusu ele alınmıştır. Okul öncesi eğitim sürecinde çocuklar ilköğretime hazırlanırken, paylaşmayı, dayanışmayı, sosyalleşmeyi ve birlikte çalışmayı öğrenirler. Okul öncesi eğitimin amacı, çocuklarda öğrenmeye ilgi uyandırmak ve çocuğun var olan yeteneklerini görülür kılmaktır.

ALKEV, okul öncesi eğitimin önemine ve her çocuk için gerekliliğine bir kez daha dikkati çekmek, bu konudaki bilginin yaygınlaşmasına katkıda bulunmak amacıyla Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile birlikte düzenlediği Panelde sunulan tebliğleri bir kitap halinde yayına hazırlamıştır. Açış Konuşmasını ALKEV Okulları Kurucu Temsilcisi Nazan Moroğlu'nun ve oturum başkanlığını B.Ü. Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cem Alptekin'in yaptığı Panelde, Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı - Okul Öncesi Eğitim ve İnsan Kapasitesinin Gelişimi; Yard. Doç. Dr.Belma Haznedar - Okul Öncesi Eğitimde Dil Öğrenimi; Erçin Kimmet - Okul Öncesi Dönemde Aile ile İletişim ve Babanın Rolü; Prof. Dr. Güzin Alpöge - Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığı ve Kitabın Önemi konularını ele almışlardır. Kitapta ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı web sayfasından alınan konu ile ilgili yazılara yer verilmiştir.

"Avrupa Birliği'ne Giriş Sürecinde Eğitim" ile başlayan, ikincisi "Türkiye'de ve Dünyada Çocuk Hakları" ve üçüncüsü "Okul Öncesi Eğitim" olan yayınlarımız ücretsiz olarak ALKEV Okullarından temin edilebilir.

"Okul Öncesi Eğitim" Panelinin düzenlenmesinde yardımları için Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı Sayın Prof. Dr. Cem Alptekin'e, öğretim üyelerine ve özellikle Prof. Dr. Sevda Bekman'a teşekkür ederiz.

Nisan 2004

Dr. Cengiz SEZEN
ALKEV Başkanı

AÇIŞ KONUŞMASI

- Okul Öncesi Eğitimin Önemi -

Nazan MOROĞLU
ALKEV Okulları Kurucu Temsilcisi

Eğitim, öğrenci-öğretmen-veli üçgeninden oluşan bir platformdur. Bu birliktelik ne kadar bilinçli ve sağlıklı olursa, çocuklarımız da o oranda sağlam bir kişilik kazanırlar. Eğitimin sağlam temeller üzerine kurulmasında ve insanların ileri yaşlardaki başarılarında *okul öncesi eğitimin rolü* bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Ana kucağındaki yoğun ilgiden sonra, anaokulu ortamı çocuk için dünyaya açılan yepyeni bir penceredir.

ALKEV – Alman Liseliler Kültür ve Eğitim Vakfı olarak Eğitim Panelleri dizimizin bu kez konusunu "Okul Öncesi Eğitim" olarak belirledik. Paneli **Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile birlikte** düzenlerken, Eğitim Fakültesi Dekanı ve öğretim üyelerinin değerli katkılarına Vakfımız adına teşekkür ediyoruz.

Okul öncesi dönem olarak kabul edilen 0-6 yaş çocuklarına olumlu ya da olumsuz anlamda verilen herşey, onları yetişkinlik yıllarında da doğrudan etkilemektedir.

Ülkemizde, çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmeleri yasal olarak zorunlu değildir. Ancak, çocuğun sağlıklı kişilik gelişimi açısından bunun, mutlaka gerekli olduğu bilinmektedir. Bu bakımdan tüm çocukların okul öncesi eğitim kurumlarından yararlanmaları konusunda daha duyarlı davranılmasına özen gösterilmelidir.

Okul öncesi eğitim kurumları; toplumun temel yapısını oluşturan

*Saygı, sevgi,

*Paylaşma, iş bölümü,

*Sorumluluk,

*Sosyal çevre oluşturma

açısından çocuğu geleceğe hazırlayan en güvenli ortamdır.

Bilindiği gibi, insan yaşamının gelişiminde, dikkat edilmesi gereken en kritik ve en ilginç dönem 0-6 yaşlar arasındaki okul öncesi dönemidir. Bu dönemde aile, birinci derecede önemli ve sorumludur. Ancak, tek başına yeterli değildir.

Özellikle ülkemizde 67.803.927 olan nüfusun halen 7.590.000'inin okur yazar olmadığı, bunun 5.733.000'ini kadınların oluşturduğu yani doğrudan çocuğu yetiştirenlerin olduğu göz önünde tutulduğunda okul öncesi eğitimin en azından „ana sınıfı eğitimi"nin özel bir önemi vardır.

Okul öncesi eğitimin temel amacının "öğrenmeye ilgi uyandırmak" olması yanında,

- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesine ve iyi alışkanlıklar kazanmasına destek oluşturmak,
- Onları ilköğretime hazırlamak,
- Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak,
- Ana dilini doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Ülkemizde çocuklarımızın bu fırsata ulaşma oranlarına bakıyoruz. 1991-1992 öğretim yılında %5.1 olan okul öncesi eğitimdeki okullaşma oranı, 2001-2002 öğretim yılında % 11'e yükselmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatının VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planında okul öncesi okullaşma oranı *% 25 olarak hedeflenmiştir*. Bu da 0-6 yaş arasındaki *her 100 çocuğumuzdan 75'inin ne yazıkki* bu olanağa sahip olamaması demektir, diğer bir ifadeyle okul öncesi eğitimden yararlanamaması demektir. % 75'lik bölümün aslında okul öncesi eğitime en ihtiyacı olan kesim olduğu gözden uzak tutulmamalıdır. Günümüzde eğitim düzeyi son derece sınırlı olan ailelerin çocukları, ne yazıkki hem ailelerinin parasal imkansızlıkları hem de devletin öncelikleri arasında olmaması nede-

niyle okul öncesi eğitimden yararlanamamaktadırlar. Oysa bu eğitim özellikle onlar için daha gereklidir.

Günümüzde okul öncesi eğitim kurumlarının önemi hemen herkes tarafından kabul edilmektedir. Dolayısiyle, okul öncesi eğitim kurumlarının işlevini, sadece çalışan annelerin çocuklarını bıraktıkları bir yer gibi değerlendirmek doğru değildir. Anneler çalışsın ya da çalışmasın, okul öncesi dönemdeki çocukların tümü, hiç değilse ana sınıfı yaşındakilerin tümü, paylaşmanın, dayanışmanın ve öğrenmeye ilgi uyandırmanın öğretildiği okul öncesi eğitim kurumlarından geçebilmelidirler.

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de okul öncesi eğitim kurumları,içinde bulundukları aile veya bölge açısından olumsuz çevresel koşullarda yaşayan çocukların diğer çocuklara göre eksik yöndeki eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilecektir. Böylece onların ilköğretime mümkün olduğunca eşit koşullarda başlamalarını sağlamak konusunda önemli rol oynayacaktır, eğer yaygın bir şekilde uygulanabilse..

Bilindiği gibi, Türkiye Çocuk Hakları Sözleşmesini onayladığı 1994 yılını "erken çocukluk yılı" olarak kabul etmiş ve yıl boyunca tüm çocuklara, doğulu- batılı; sağlıklı – engelli; kız – erkek ayırımı yapmaksızın en iyi bakım ve eğitim imkanlarının verilmesi yolunda çalışmaların yapılmasını öngörmüştür.

1994 yılından itibaren, okul öncesi eğitimin önemi konusundaki bilgi ve uygulama yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Bu kurumların bulunmadığı yerlerde (örneğin, Küçükçekmece Belediyesi gezici-anaokulu uygulamasında olduğu gibi) içi bir anlamda anaokulu gibi döşenmiş "oyun otobüsleri" aracılığıyla çocuklara eğitim fırsatı verilmeye çalışılmaktadır.

Bugün ise "hemen şimdi!!" öncelikle doğudan, güneydoğudan ve büyük şehirlerin göç aldığı varoşlarından başlamak üzere okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması gerekiyor. Bunun bir devlet politikası olarak yaşama geçirilmesi gerekiyor. Bu açıdan, Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü (EK No.6) 2003/45 sayılı Genelge ile :"Yeni yapılacak olan

ilköğretim kurumlarının bünyesinde; 6-12 dersliği olan okullarda 1; 12'den fazla dersliği olan okullarda ise 2 ana sınıfı açılmasının zorunlu olduğunu" bildirmiştir. Bu olumlu bir adım olmakla birlikte, Genelge'de DPT hedeflerine ulaşılmasından söz edilmesi ne yazıkki hala %25 gibi çok az oranda çocuğun okul öncesi eğitimden yararlanması demektir. Bu nedenle mevcut bütün ilköğretim okullarında ana sınıfı açılmasının sağlanması ile bu oran yükseltilmelidir.

Eğer okul öncesi eğitim olanakları ve fırsatı en ihtiyacı olan bu bölgelere taşınabilirse, çağdaş eğitimin önemi bu yolla anlatılabilirse, bilgili ve bilinçli yurttaşların yetişmesinin de önü açılmış olacaktır. Bu şekilde özellikle **kız çocukların** eğitimi konusunda hem ailelerin hem de toplumun daha duyarlı olması sağlanacaktır. Kız çocuklarının eğitimsiz bırakılmaları, çocuk haklarının 4 temel prensibinden birisi olan "gelişme"lerinin engellenmesi anlamına gelmektedir.

Eğer çocuklarımızı okul öncesinden başlayarak kaliteli, fırsat eşitliğine dayanan çağdaş standartlara uygun bir eğitimle yetiştirmek mümkün olsa, zaman zaman basına yansıyan ama gerçekten hala sürmekte olan töre cinayetlerinin de önünün alınacağına inanıyorum.

Güldünya'ların öldürülmesinin ana nedeni eğitimsizliktir. Biliyoruz ki Güldünya'ların aileleri ne yazık ki, ne okul öncesi eğitim ne de temel eğitim alma şansına sahip olamamışlardır. Güldünya ne güldü, ne de dünyayı gördü. Biz bütün çocuklarımızın gülmesini ve dünyayı bilgili ve bilinçli gözlerle görmesini istiyoruz.

Bugün buradan "okul öncesi eğitim" konusunda değerli konuşmacıların vereceği bilgilerle donanmış bir şekilde ayrılacağız. Çağdaş laik eğitime ilişkin söylemin eyleme dönüşmesine, yaşama geçirilmesine, ülkemizde eğitimin kalitesinin yükseltilmesine, okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasına destek vermenin her birimizin görevi olduğunu biliyoruz. Panelimize katılan siz değerli konuklarımıza ve konuşmacılarımıza ALKEV adına en içten sevgi ve saygılarımı sunuyoruz.

Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığı ve Kitabın Önemi

Prof. Dr. Gülçin ALPÖGE
B.Ü. Eğitim F. Öğr. Üyesi

Okumak kelimeleri, heceleri, ve harfleri sökmek değildir. Okuduğunu anlamak ve yorumlayabilmektir. Bir çocuk önüne konan şeyi okumaya çalışırken aynı zamanda bir mana çıkarmaya da çalışır. Her çocuk okumayı sökerken kendi dil becerisini ve dilbilgisini de okumaya taşır. Ama okuma, konuşma öğrenmekten zordur; çünkü konuşma belli bir şey hakkında konuşmak demektir. Oysa okumada, ne hakkında olduğu okunduktan sonra belli olur.

Okuma alışkanlığı olabilmesi için bir çocuğun belli ölçüde okumaya hazırlayıcı **beceriler** edinmesi gerekir. Örneğin, araştırmalar bize kitap okuma ile kafiye tanıma becerisi arasında bağlantı olduğunu gösteriyor (Maclean,Bryant &Bradley, 1987). Bir başka araştırmacının yaptığı araştırma ise eğitimin etkisini gösteriyor:

- İlkokulu bitirmiş kişilerin ortalama olarak %7 - %10'u araştırma yapıldığı sıralarda bir kitap okumaktaymış.

- Üniversite bitirmişlerin ise ortalama %46 - %60'ı araştırma sırasında kitap okumaktaymış.

- İlkokul mezunu kişilerin ortalama %22 - %32'si araştırma yılından önceki yıl bir kitap okumuşlar.

- Üniversite mezunlarının ise ortalama %72 - % 94'ü bir yıl öncesinde kitap okumuş. (Hyman, 75)

Kuşkusuz okuma alışkanlığını edinebilme bir tek etkene bağlı değil. Çeşitli unsurların etkisi var.

Çocukların okumayı sevmesi ve okuma alışkanlığı edinmesi neden önemlidir? Çünkü okuma alışkanlığı olan

çocuklar anlamanın, öğrenmenin zevkine varacaklar, sıkılmadan okuyacak, böylece hem kolayca yeni bilgiler edinecek, hem de dil gelişmesine ve okuma becerisine bağlı olarak okulda başarılı olacaklardır. Okuma da **herşeyden önce bir öğrenme aracıdır ve okuma çocuğun okulda başarılı olmasını sağlar.** Kolay okuyan çocuklar dersleri için gerekli kitapları okuyup anladıklarından okuma becerisi az olanlara göre çok daha başarılı olurlar.

Okuması onun dil gelişmesine yardımcı olur, kelime hazinesini geliştirir. İlerde iş yerinde ya da okulda kendilerinden okuduğunu anlaması beklenecek, yazılı direktifleri anlayıp uygulaması gerekecek, rapor ya da ödev yazması istenecektir. Bütün bunlar kolay okumayı gerektirir (Friedberg,1995). Kısacası **okuma başarının anahtarıdır.**

Okuma, kolay okuma, çocuğun okumayı sevmesini ve bunu alışkanlık haline getirmesini de sağlar. Okumak faaliyetinin özünde onu sevmek vardır. Yani "okumaktan zevk alan" kişi okur. Aslında bu bir döngüdür. Okumakta güçlük çekmeyen okumayı sever. Sevdiği için okur ve okudukça da okumak becerisi gelişir ve daha kolay okur. Tabii burada okumak derken, okuduğunu anlamak ve yorumlayabilmek de var bunun içinde. Demek ki herşeyden önce çocuğa okumayı sevdirmek gerekiyor.

Peki okumayı sevdirmek için, okumaya özendirmek için ne yapmalı? Çocukla kitabı tanıştırmağa ne zaman, nasıl başlamalı?

Çocuk kaç yaşında olursa olsun, hemen başlanmalıdır. Uzmanlar ceninin bile ses duyduğunu söylüyorlar. Okunanı anlamadığı halde, okunanın onu olumlu yönde etkilediğini savunuyorlar. (Machado, 1990) "Konuşmayan bir çocuğa okumanın ne yararı var?" diyeceksiniz. Var, çünkü önce dinlemeyi öğrenmesi gerek. Duymakla dinlemek farklı şeyler. Çocuk doğar doğmaz sesleri net bir şekilde duyar. Uyku zamanı dışında da devamlı duyar; çünkü kulaklar gözler gibi istendiğinde kapanamaz. (Crystal, 1986) Dinlemek ise çocuk konuşmadan önce ge-

lişmeğe başlar. Çocuğun dil öğrenmesi için dinlemesi gerekir. Dinleme temrinle gelişir. Çocuklar dil öğrenirken önce söyleneni anlamaya, sonra konuşmaya başlarlar. Anlamak önce geliyorsa, daha konuşmayan bir çocuğa bile kitap okunabilir. Önemli olan dinleme alışkanlığı kazandırmaktır. Ancak bundan sonra okuma alışkanlığı hakkında konuşulabilir. Okuma alışkanlığı, adı üstünde, erken başlanırsa alışkanlık olur. Erken derken çok erken demek gerekir. Çocukların konuşmayı sökmelerini, her söyleneni anlamalarını beklemeden kitap okumaya başlanmalıdır. Kitap okuya okuya onların anlama ve konuşma yetenekleri gelişecektir. Çocuklar önce emeklerler, sonra ayakta dururlar ve en sonra da yürürler. Bu normal gelir bizlere. Yani herşeyin bir evresi vardır. O zaman çocukların ilerde okumayı ve kitapları sevmeleri, okuma alışkanlığı geliştirmeleri için onları küçük yaşta kitapla tanıştırmak gerekir. Bu tanışma da belli bir yöntemle yapılırsa, çocuklara yararlı olur. Kitap okumanın yöntemi ve farklı anlatım teknikleri vardır. Kitap okuma sıkıcı bir faaliyete dönüşmemelidir; yoksa yararından çok zararı olur.

Anne, babalar evde okumayı sevdirmek için ne yapabilirler? Öğretmenler okulda okumayı sevdirmek için ne yapabilirler?

Aslında yapılabilecek çok basit şeyler var. Çocuklar okumaya özenmeleri için çevrelerinde yazılı malzeme görmelidirler. Çevrelerinde okuyan yazan insanlar görmelidirler. Günlük hayatta okuma yazma işlemlerine tanık olmalıdırlar ve kendileri yazılı malzemeyle temas edebilmelidirler. Bunlar ne demek? Günlük hayatta çarşıya çıkmadan liste yaparız, not yazarız, gazete okuruz, yemek tarifi yazarız, bazılarımız bilgisayar kullanırız. Bütün bunlar evde çocuğun çevresini oluşturur. Bir de çocuğun temasta olduğu yazılı malzeme var. Bunlar da çarşıdan aldığımız hazır çorbanın üstündeki yazılar, çocuklara alınan gofret, çikolata, büsküvi gibi şeylerin üstündeki yazılar, bindikleri otobüsün yazısı, çeşitli reklamlar, çeşitli dükkanların isimleridir. Anne baba çok okuyan kişiler olmasalar bile bir şeyler

okurlar. Örneğin, gazete ya da dergileri. Belki bunların bulmacalarını yaparlar. Aldıkları paket yiyeceklerin üstünü, televizyonda çıkan yazıları okurlar. Yapılacak şey çocukların dikkatini bunlara çekebilmektir.

1. Evde kitap okumak, gazete okumak çocuğa örnek olur. Çocuğun sizi okurken görmesinde yarar var. Çocuğa kitap okumak kadar onun yanında kitap okumak da önemlidir (Gökşen,1980). Çocuk büyüklerin kitap okuduğunu görürse okumaya özenir. Çocuğa bu konuda model olmak gerekir. Evde anne baba çocuğun yanında kitap, dergi hatta gazete okursa çocuğu özendirir. Okulda da bu görev öğretmene düşer. Örneğin çocuklar yattıkları zaman öğretmen kendi kitabını eline alıp okursa çocuklara örnek olur.

2. Günlük faaliyetlerde çocukların yazılı malzemeye dikkatlerini çekin. Alış veriş yaparken çocuktan her zaman aldığınız sütü bulmasını isteyebilirsiniz. Okumasa da şekli, renkleri ve yazı biçiminden anlayabilir. Otobüsün üstündeki yazıyı okuyabilirsiniz. Sokak isimlerini, dükkanların ismini okuyabilirsiniz. Sonra da "haydi beni bakkala götür" deyince o size yolu gösterebilir. Bir kartpostal alıp arkadaşınıza ya da akrabalara yazabilirsiniz, çocuğunuz da "imza" atar.

3. Çocuğunuza kitap okumak, okuması konusunda ona yapabileceğiniz en büyük iyiliktir. Alışkanlıklar erken yaşlarda edinilir. Okuma alışkanlığı da öyle. Kitap okurken çocuğunuzu yanınıza alıp resimlerini göstererek keyifli bir biçimde okuyun. Okurken çocuğun okunanı anladığından emin olun. Olan biteni resimlerden anlatarak okuyun. Sorularla anladığını kontrol edin.

- Çocuğunuzun konuşmasını, soru sormasına izin verin.

- Öyküyü anladıysa, ya da güzel bir soru sorarsa onu kutlayın.

- Öyküyü okuduktan sonra sorular sorun ama cevaplaması için fırsat verin, bekleyin.

- Okuyacağınız kitapları seçin ve keyifle okuyacaklarınızı alın. Okumanın bir ders gibi değil, bir eğlence gibi olmasına dikkat edin.

4. Çocuğunuz okumayı öğrenmesinden sonra da ona kitap okumayı sürdürün. Edebiyatta da sesli okumak, okumayı daha bir keyifli kılar. Masalları ele alalım. Tekerlemeler hem bizi masalın gizemli dünyasına hazırlar hem de kulağımızın pasını alır. Bir çok masalımız da kelime oyunlarıyla bezenmiştir (Keloğlanın Hiç Masalı gibi). Bu nedenle yüksek sesle okununca daha bir çekici olurlar. Zaten masallar sözlü edebiyatın parçalarıdır ve anlatılmak için söylenmişlerdir. Çocuklara şiiri sevdirmenin yolu da yüksek sesle okumakla başlar. Sözcüklerin "melodisi"ni duyarak okumak daha zevkli değil mi? Çocuk duyarak şiirin ritmini yakalayacaktır. Önce şiirin ses uyumunu sevecek, sonra da içeriğe dönecektir. Genelde okumayı sevdirmek istiyorsak çocuklara yükses sesle kitap okumalıyız.

Okulda da kitap okunmalıdır. Kitap okumak kadar kukla ile anlatma, pazen tahtası kullanarak anlatma, slayt göstererek anlatma gibi farklı teknikler kullanılabilir

5. Kitap hediye edin.

6. Evde bir kitaplık oluşturun. Evde bir tek sevdiği kitabı olması bile çocuğun okuma alışkanlığına katkısı olur. Okulda sınıfta bir kitaplık oluşturmalı ve bunların eve gitmesine izin verilmelidir.

7. Daha büyük çocuklarda, yani çocuk kendisi okuduktan sonra, serbest okumaya engel olmayın. Ders kitabı dışında kitap okumasına izin verin. Okuma zorluğu olduğu için dersleri iyi değilse başka şey okumasını kısıtlamak yanlış olur. Severek okuduğu kitaplar yoluyla okuması gelişecek ve bu derslerine yansıyacaktır.

Resmi makamların, okulların, kurum ve kuruluşların yapabilecekleri

1. Çocuk kitaplıkları açmak

Çocuk kitaplıkları, yazarları kitaplarını okumaya davet ederek, kuklalarla öykü anlatarak, okuma grupları oluşturarak ve ödüller getirerek, yarışmalar düzenleyerek okumayı çekici kılabilirler.

2. Sergiler düzenlemek

Kitap sergileri ve fuarları, çocukların kitapla tanışmasını, çok çeşitli kitap görmesini, kitabı alıp, elleyip bakabilmesini sağlar.

3. Çocuk kitabı yazımını teşvik etmek

Yazarları, yarışmalar düzenliyerek değişik konularda çocuklar için yazmağa çağırarak nitelikli kitap yazımını artırmayı amaçlar.

4. Dergiler yayınlamak

Dergiler kitaptan ucuzdur. Çok çeşitli yazılar içerirler. Karşılıklı etkileşim sağlar, yani çocuklar dergiye yazabilirler ve yanıt alabilirler. Bu nedenlerle ve süreli yayın oldukları için okuma alışkanlığına çok katkıları olur.

5. Radyo ve televizyonda kitaba yönelik programlar yapmak

Kitapları oyunlaştırarak, kitap okuyarak, kitap tanıtarak okuma alışkanlığına katkıda bulunabilinir.

6. Kitap eleştiren dergileri yayınlamak

Böylece anne-babalar, öğretmenler ve okuyabilen çocuklar bu eleştirilerden yararlanabilirler.

7. Kitap kulüpleri kurmak

Okulların da oluşturabileceği kitap klüpleri çocuklar için kitap örnekleri toplayabilir. Çocuklar kitap almadan bunlara bakabilirler. Toplanarak kitaplar üzerinde tartışabilirler. Yazarlar, çizerler çağrılarak konuşmalar düzenlenebilir.

Kitabın önemi

Çocuklara iyi yazılmış, edebi değeri olan kitaplar vermeliyiz. Onlara sevebilecekleri kitaplar vermeliyiz ki, okumayı sevsin-

ler. Elbette söyleyecek bir sözü olmalı, ama ders dışı kitapların ders vermemesi gerekir. Çocukların kitap seçmeyi, seçtikleri arasında sevdikleri kitapların olmasını öğrenmeleri önemlidir. Bunu da deneyimle öğrenirler. Daha büyük çocukların beğendikleri yazarlar da olabilmeli. Yoksa okuma yazma yolları kösteklenir.

Çocuklara vereceğimiz kitaplar için bir editör, R. Arkın, şöyle diyor. "Bol renkli, resimli iyi kağıda basılmış güzel kitaplarla çocuğa kitap sevgisi aşılamak, sonra da iyi Türkçe ile yazılmış kitaplarla okuma alışkanlığı kazandırmak ve ruhunu beslemek amacımız olmuştur".

Çocuğa kitap okumak onun gelişimine de katkıda bulunur

1. Sebep-sonuç ilişkisini kavramasına yardımcı olarak, dikkatini daha uzun süre vermesini öğreterek, resimlerden öykünün bir sıra takip ettiğini görerek, yeni yeni kavramlar öğrenmesini sağlayarak zihinsel gelişmesine katkıda bulunur.

2. Dil gelişmesini doğrudan etkiler. Kelime hazinesi gelişir. Anlatılanı anlama ve anlatabilme yetenekleri gelişir. Tekerlemeler, tekrarlar ve şiirlerle dilin ses gücünü kavrar.

3. Sevdiği kitabın resimlerine bakarak öyküyü resimlerden okur. Bu da onu okumaya hazırlar.

4. Hayal gücünü geliştirir.

5. Duygusal bakımdan yardımcı olur. Kendini tanımasına yardımcı olur ve özdeşleştiği kahramanlar yoluyla duygularıyla başa çıkmayı öğrenir.

6. Sosyal gelişmesine yardımcı olur. Saygı, sevgi, arkadaşlık, yardım etme gibi konuları anlamasına ve benimsemesine yardımcı olur (Friedberg,1995).

7. Kitaplar çocuklara değişik kültürleri tanıtır. Onların farklı kişilere ve farklı kültürlere olumlu bakmasını sağlar (Tür ve Turla,1999)

8. Kitaplar yaratıcı etkinlikleri destekler (Oğuzkan,1977).

Çocuk, okumayı sevmeye daha okumaya başlamadan başlamalıdır. Küçük yaşta kitaplarla haşir neşir olmalıdır. Yoksa ilkokulu bitirdikten sonra okumayı unutanlar bile vardır (Demiray,1977).

Kaynakça

Crystal, David. (1986). Listen to Your Child. London: Penguin Books.

Demiray, Kemal. 1977. Çocuk Edebiyatı Antolojisi. İstanbul: İnkilap ve Aka.

Friedberg, Joan Brest. (1995). Super Storytimes. Pittsburg, Pennsylvania: Biginning with Books.

Gökşen, Enver Naci. (1980). Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Hyman,H.H. (1975). The enduring effects of education. Chicago, Ill.: University of Chicago Press.

Machado, Jeanne. (1990). Early Childhood Experiences in Language Arts. New York: Delmar Publishers.

Oğuzkan, Ferhan. (1977). Çocuk Edebiyatı. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Tür,G.,Turla,A. (1999). Okul öncesinde çocuk, edebiyat ve kitap. İstanbul: Ya-Pa Yayınları

Maclean, M., Bryant, P., Bradley, L. (1987). Rhymes, nursery rhymes and reading in childhood. Merril Palmer Quaterly, Vol.33, No. 3, pp 255-81.

Okul Öncesi Eğitim ve İnsan Kapasitesinin Gelişimi

Prof. Dr. Çiğdem KAĞITÇIBAŞI
K.Ü. Öğretim Üyesi

Eğitime bugün yapılan her türlü katkı, yarın ekonomik üretkenliği ve verimliliği artıracak insan potansiyeline yapılan en önemli yatırımdır.

Diğer ekonomik yatırımlara kıyasla **okul öncesi eğitime yapılan katkının ülke ekonomisi açısından daha fazla getirisi olduğu** tespit edilmiştir.

Genel Bulgu

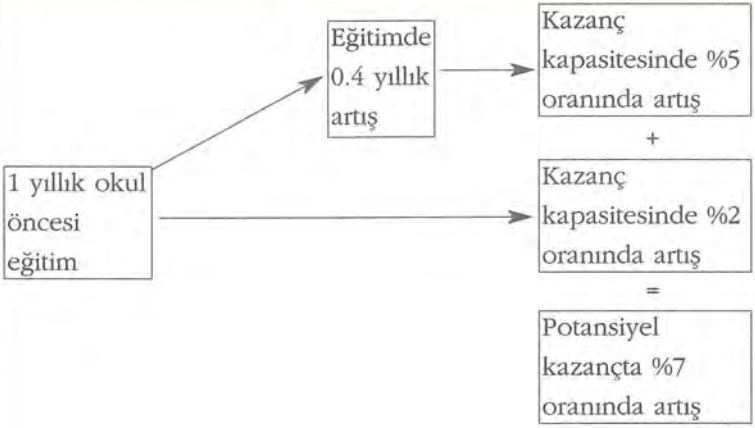
İlköğretimin her bir yılı ilerideki geliri %11 oranında artırır. (Barros ve Mendonça, 1999). Bu durum dolaylı olarak gelecekteki gelirde %5 oranında bir artış sağlar.

Eğitimle ilgili ekonomi yazınında ilköğretimdeki her bir yıl kişinin ilerideki üretkenliğini %10-30 arasında artırır (van der Gaag ve Tan, 1998).

Brezilya'da yapılan maliyet analizi sonuçları:

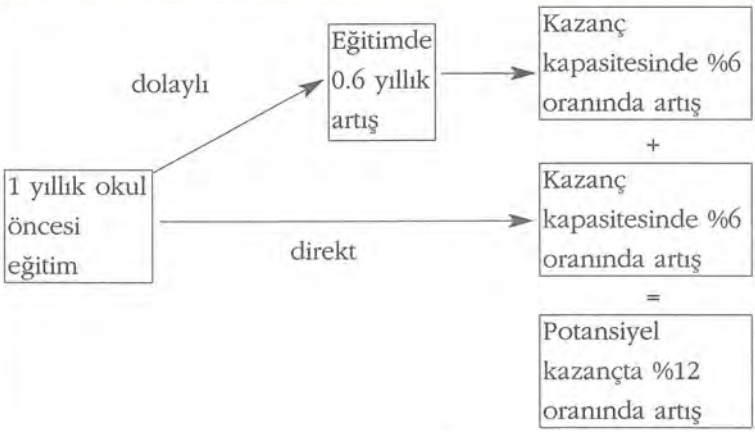
- Bu kazanım okur yazar olmayan ailelerin çocuklarında daha da yüksek olmaktadır.
- Sınıfta kalmaların oranları da her bir okul öncesi eğitim yılıyla %3-5 arasında düşüş gösterir.
- Erkekler için, okul öncesi eğitimdeki bir yıl uzun vadedeki kazanımları direkt olarak %2-6 oranında artırır.
- Anne babası 4 yıl okula gitmiş olan çocuklarda okul öncesi eğitimle ilerideki gelir %7 oranında artar.
- Anne babası okur yazar olmayan çocuklarda okul öncesi eğitimle ilerideki gelir %12 oranında artar.
- Her bir okul öncesi eğitim yılı, toplam olarak okula devam etme süresini yarım yıl artırır.

4 yıllık eğitim almış olan anne babaların çocuklarının gelecekteki kazanç kapasitelerindeki artış.

(Barros & Mendonça, 1999)

Okur yazar olmayan anne babaların çocuklarının gelecekteki kazanç kapasitelerindeki artış.

(Barros & Mendonça, 1999)

Ürdün'de yapılan maliyet analizi sonuçları:

- Ürdün'de okul öncesi eğitime yapılan her 1 dinar yatırımın, ekonomiye geri dönüşü 1.49 ile 3.06 dinar arasında değişmektedir.
- Ürdün'de düzenlenen Erken Çocuk Gelişimi programlarının, çocukların:
- Okula hazırlık
- Okula devamlılık
- Okul başarısı'nı artırdığı tespit edilmiştir.

(Young & Van der Gaag, 2002)

Birey düzeyinde okuma-yazma ve okullaşma:

- Bilişsel gelişim
- Yetkinlik ve
- Demokratik katılım'ı artırır.

Okullaşma ve IQ arasında kanıtlanmış bir nedensel ilişki vardır. Bu ilişki sadece yüksek IQ'ya sahip çocukların daha uzun süre okumak istemesiyle açıklanamaz. (Ceci & Williams, 1997).

Okulda geçirilen her ay, öğrencinin IQ düzeyini artırır. (Ceci, 1991).

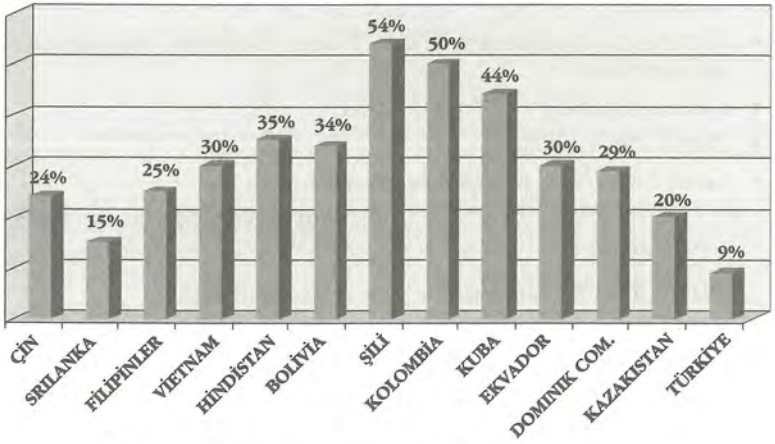
Okulda geçirilen her yıl öğrencinin IQ düzeyini 3.5 puan artırır (Neal & Johnson).

13 yaşından 18 yaşına kadar, okul dışında olunan her yıl ise 1.8 puanlık IQ düşüşüne yol açmaktadır (Harnqvist, 1968).

POLİTİKAYA YÖNELİK SONUÇLAR

1. Çocuğu okula hazırlamak, okullaşma süresini uzatmak ve eğitimde verimliliği artırmak için *okul öncesi eğitime ayrılan mali destek artırılmalıdır.*
2. Düşük gelirli ailelerin çocukları için *okul öncesi eğitime erişim kolaylaştırılmalıdır.*
3. *Okul öncesi eğitim diğer erken çocukluk gelişimi hizmetleriyle birleştirilmeli ve ana babalar desteklenmelidir.* 0-3 yaş arasındaki çocuklar çoğunlukla evde bakıldıkları için öncül sağlık programlarına ihtiyaçları vardır. Ana babalar çocuklarına duygusal ve bilişsel destek verebilmeleri için bilgilendirilmeli ve desteklenmelidir.

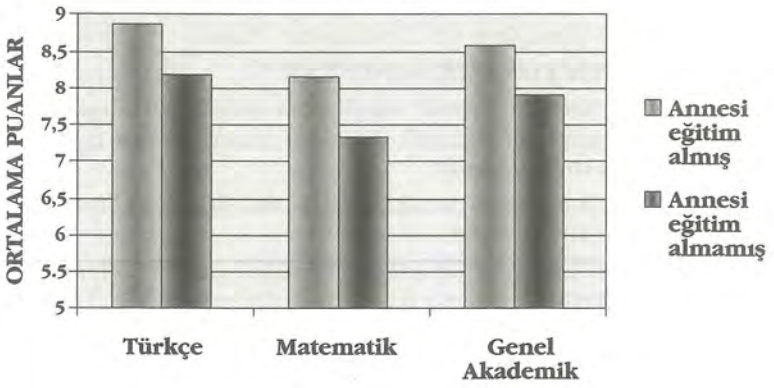
Gelişmekte Olan Ülkelerde Erken Çocukluk Eğitimi

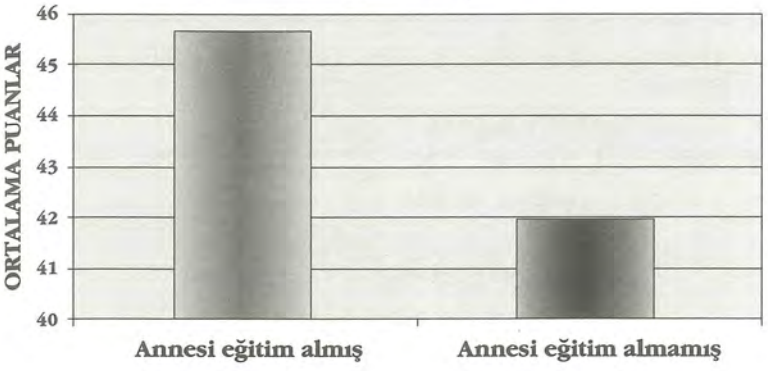

ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ PROJESİ
UZUN VADELİ SONUÇLAR
AKADEMİK BAŞARI

(Barros & Mendonça, 1999)

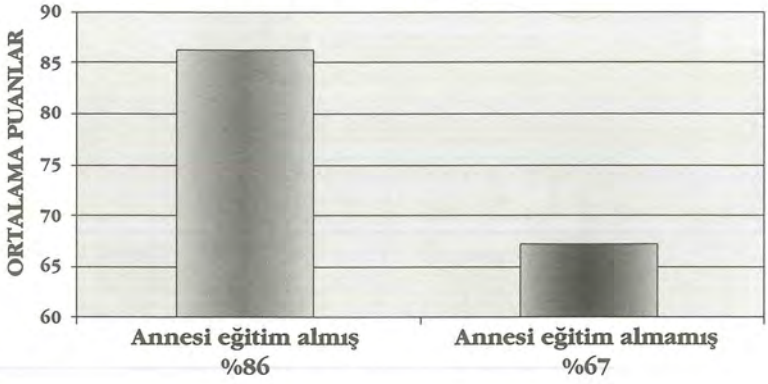
İlkokul Not Ortalamaları

Standardize WISC-R
Sözcük Dağarcığı Puanları

Ergen Hala Okulda mı?

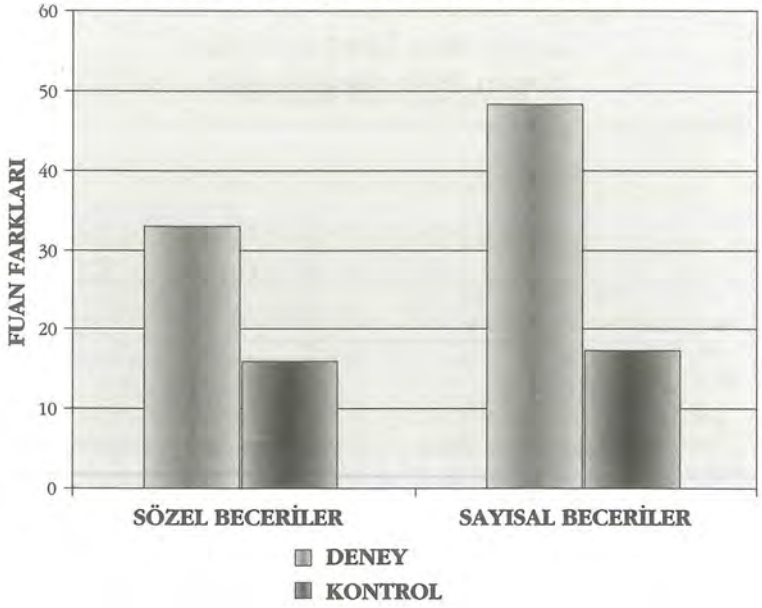
AÇEP
(Anne Çocuk Eğitim Programı)

- 20 yıllık bilimsel araştırma sonuçlarına dayanılarak yapıldı ve revize edildi.
- Amacı çocuğun genel gelişimi için anneyi eğitmek ve desteklemektir.
- "Aracılı Model" e dayanır.
- "Bağlamsal, "İşlevsel", "Tüm çocuk" perspektifine sahiptir.
- Kültürel duyarlılığa sahiptir.

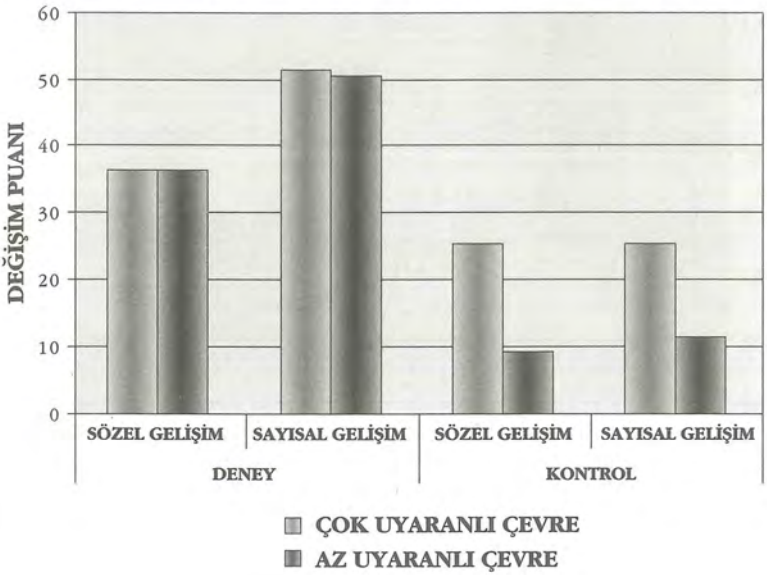
DEĞERLENDİRME ARAŞTIRMASI

ANNE ÇOCUK EĞİTİM PROGRAMI

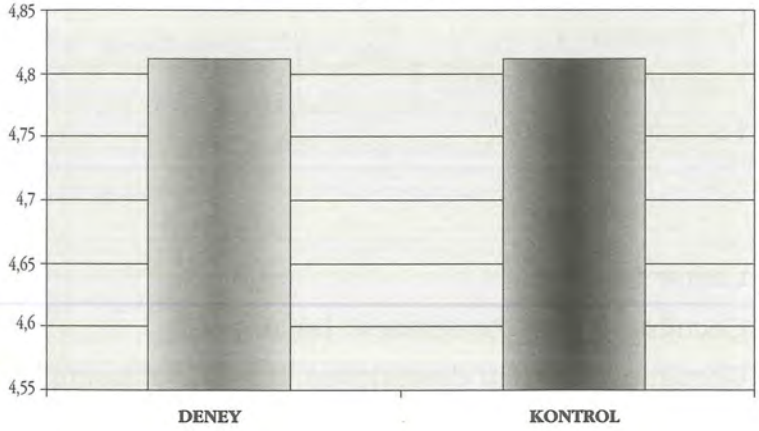
Sözel ve Sayısal Becerilerde Gelişim

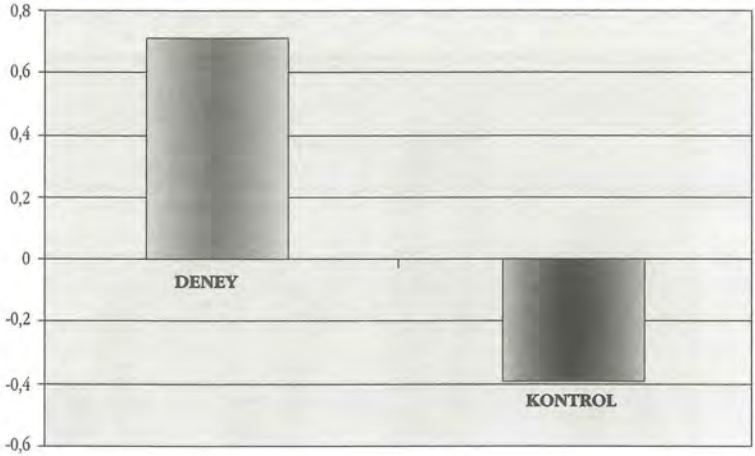
Okuma ve Aritmetik Öncesi Puanlarında Uyarıcı Çevreye Bağlı Olarak Meydana Gelen Değişme

Sınıf Geçme Notları

ANNELERİN BENLİK KAVRAMI

Kadın Eğitiminin Etkileri

Evlenme yaşı ↑
İlk doğum yapma yaşı ↑
Hamilelikler arasındaki süre ↑
Doğurganlık ↓
Kadının aile-içi statüsü ↑
Kapasite (Zeka) ↑

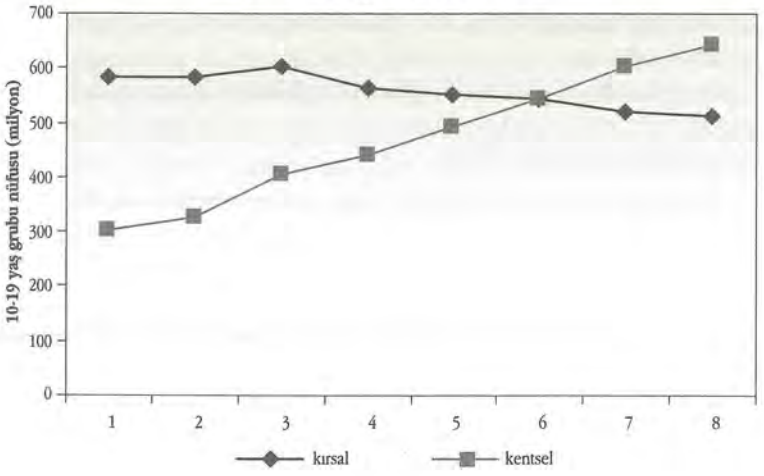
Çocuk Ölümü ↓
Çocuğun sağlığı, beslenmesi, büyümesi ↑
Çocuğun gelişimini destekleyen annelik yaklaşımı ↑
Çocuk Eğitimi ↑

Eğitime yapılan harcama GSMH % (1995)

• Avustralya	5.5
• Brezilya	5.1
• Danimarka	8.1
• İsveç	8.3
• Kazakistan	4.5
• Kırgızistan	4.5
• Malezya	4.9
• Norveç	7.4
• Özbekistan*	9.5
• Tacıkistan	8.6
• Tayland	4.8
• Türkiye**	3.4
• Ürdün	5.2

* En Yüksek Eğitim harcaması
** En düşük Eğitim Harcaması
Kaynak: Dünya Gelişim Raporu 1997, Dünya Bankası

Sınıf Geçme Notları

Okul Öncesinde İkinci Dil Öğrenimi

Yrd. Doç. Dr. Belma HAZNEDAR
Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Bu yazının temel amacı, erken yaşta ikinci bir dil öğreniminin çocuğa ne gibi yararlar sağlayacağı konusunda ileri sürülen görüş ve yaklaşımları tartışmak ve çocuklara yabancı dil öğretim yöntemleri arasında önemli bir yer tutması gereken, ancak genel olarak ihmal edildiği gözlenen, öykü kullanımını örneklerle göstermektir. Bu nedenle, yazının ilk bölümünde erken yaşta yabancı dil öğreniminin önemi üzerinde durulmuş, ikinci bölümde ise, dil öğretiminde öykülerin sunduğu zengin dil özelliklerinin çocuğun ikinci dil gelişimine getireceği katkılar tartışılmıştır.

Erken yaşta ikinci dil öğreniminin önemi

Türk eğitim sisteminde 4306 sayılı yasa ile 1997 yılında gerçekleştirilen "sekiz yıllık kesintisiz eğitim reformu", **yabancı dil** öğretiminin ilköğretimin ilk yıllarından itibaren başlatılmasını zorunlu kılmıştır. Resmi okullarda ilköğretimin 4. sınıfında başlayan yabancı dil öğretimi, ülke genelinde %2 oranında çocuğun devam ettiği özel okullarda daha önceki yıllarda başlamaktadır (MEB yayınları, 2000).

Yabancı/ikinci dil eğitimine erken yaşta başlamanın ardında yatan temel neden, bugüne kadar yapılan bir çok araştırmada, ikinci dile başlama yaşının, sözkonusu dili öğrenmede en belirleyici etkenlerin başında gelmesidir. Bu çerçevede, çocuk yaşta ikinci bir dil öğrenmeye başlayanların yetişkinlerle karşılaştırıldığında hemen her zaman daha başarılı oldukları görülmüştür (Oyama, 1976, 1978; Patkowski, 1980, Krashen, Scarcella, & Long, 1982; Long, 1990; Johnson & Newport, 1989, 1991; Johnson, 1992; Slavoff & Johnson, 1995). Bazı araştırmacılar,

çocuğun yetişkine oranla uzun vadede elde ettiği başarıyı, ikinci dil öğreniminde kritik bir öğrenme yaşının olduğu biçiminde günümüzde de tartışıla gelen varsayımlarla açıklamaya çalışmışlardır (bakınız, a critical period, e.g. Lenneberg, 1967), (an optimal age, eg. Asher & Garcia, 1969), (a sensitive period, Oyama, 1976).

Ayrıca, son yıllarda nöroloji alanında yapılan bilimsel çalışmalar, her bireyin yüzmilyarlarca sayıda beyin hücresi (nöron) ile doğduğunu ve nöronların aralarında kurdukları networkler sayesinde algılama, düşünme, anımsama ve dil edinimi gibi pek çok bilişsel yetiyi geliştirdiğini göstermiştir. Doğumda henüz gelişmemiş olan bu sistemler, dışardan alınan uyarım sonucu harekete geçmektedir. Beyin hücrelerinin herhangi bir uyarıma maruz kalmadıkları durumda yok olduğu düşünülürse, ne kadar çok uyarım alınırsa, nöronlar arası bağlantıların o kadar çok ve etkin kurulduğu sonucuna varılır. Dil öğrenimi açısından değerlendirildiğinde, erken yaşta nöronlar arası bağlantıların kurulmaması, daha sonraki yaşlarda dil öğrenimini zorlaştırmaktadır. Nitekim, Long'un (1990) belirttiği gibi, *özellikle yabancı dilin fonolojik ses bilgisinin ediniminde, çocuk yaşta dil öğrenimine başlamanın önemi büyüktür.* Özetle, hangi varsayım yada yaklaşımla ve nasıl açıklanırsa açıklansın araştırmacıların birleştiği ortak nokta, ikinci dil ediniminde dili öğrenmeye başlama yaşının önemli bir parametre olduğudur.

Ayrıca, 1960'lı yıllardan günümüze kadar yapılan pek çok araştırma, erken yaşta yabancı dil öğretiminin çocuğun bilişsel, akademik, bireysel ve sosyal gelişimine olumlu etkilerini tartışmıştır. Örneğin, çocukta bilişsel gelişim ve ikidillilik alanında yapılan çalışmalar, iki dilli çocukların dil üstü beceriler ve bilişsel esneklik konusunda tek dilli çocuklardan daha iyi olduklarını (Schinke-Llano, 1989), ikidilliliğin, çocuğa bilgiyi algılama, işleme ve kullanmada zihinsel esneklik kazandırdığını (Genesee, 1987), kavram geliştirmede ve problem çözmede iki dilli çocukların daha avantajlı olduğunu vurgulamıştır (Foster ve Reeves, 1989; Bamford ve Mizokawa, 1990). Aynı şekilde, ya-

pılan bilimsel çalışmalar, erken yaşta yabancı dil öğrenen çocukların akademik olarak tek dilli çocuklardan daha başarılı olduklarını göstermiştir. Örneğin, Rafferty (1986) 13.000 3. ve 5. sınıf öğrencileri ile yaptığı bir araştırmada, programında yabancı bir dil olan çocukların başarısının, yabancı dil yerine seçmeli olarak ana dilde sanat eğitimi alan çocuklardan daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bireysel ve sosyal gelişim açısından ise, erken yaşta yabancı dil eğitimi, çocukta kültürlerarası farklılıkları ya da benzerlikleri görme ve farklı kültürlere saygı ile yaklaşma özelliklerini geliştirdiği gibi (Curtain, 1993; Met, 1991; Pesola, 1991), karşılaştırmalar yaparak kendi kültürünün özelliklerini daha iyi tanımlamasını da sağlayacaktır.

Erken yaşta ikinci bir dil öğreniminin önemi konusunda buraya kadar yapılan tartışma bizi, erken yaşta yabancı dil öğretiminin nasıl olması gerektiği konusuna götürecektir.

Bilindiği gibi, okul öncesi dönemde 3 ile 6 yaş arası çocukta pek çok gelişimsel değişmenin yaşandığı yıllardır. Normal gelişim gösteren bir çocuk, 6 yaş civarında pekçok motor becerileri kazanmış, çeşitli fiziksel becerilerini kullanmaya başlamıştır. Bilişsel gelişim açısından ise, fiziksel ve sosyal çevresi ile ilgili yoğun bir bilgi birikimi oluşturmaya başlamış ve çevresinde gelişen olayları ve sınıflamaları anlamaya başlamıştır (Slavin, 1998). Buna karşın, okul öncesi yılları çocuğun soyut düşünme yetisinin henüz tam olarak şekillenmediği ve bu nedenle yapılan tüm etkinliklerin somut olarak çocuğun yaparak ve deneyerek öğrenmeyi gerçekleştirdiği yıllardır. Bu nedenle, erken yaşta yabancı dil öğretimi açısından düşünüldüğünde, okul öncesi yılları çocuğun arkadaşları ve öğretmeni ile birebir olarak kuracağı iletişime dayalı, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirici etkinliklerin ağır bastığı yıllar olmalıdır. Dil öğretiminde, çocuğun gerçek yaşamda konuştuğu konuların, kullandığı dilin ve oyun ortamlarının öğretimde önceliğe sahip olması gerekir. Dil etkinliği olarak seçilen konuların çocuğun ilgi duyduğu alanlardan seçilmesi yerinde olacaktır. İlk evrelerde çocuk sessiz kalıyorsa buna saygı gösterilmeli ve çocuk zorlanmamalıdır.

1970 yıllardan bu yana çocukta ikinci dil edinimi alanında yapılan çalışmalarda, İngilizce'yi ikinci bir dil olarak öğrenme sürecinde kimi çocukların 4 ile 6 ay arasında sessiz kaldıkları gözlenmiştir (Hakuta, 1976). Çocuklara yabancı dil öğretiminde, etkinlikler sırasında kullanılan sözcüklerin kolay ve anlaşılabilir bir yapı içinde çocuğun dil düzeyine uygun bir şekilde verilmesi gerekir. Oyunlar, şarkılar, tekerlemeler, sınıf-içi yaratıcı etkinlikler sırasında kullanılan dil işlevlerinin ve bir etkinliğin yapılabilmesi için gereken komutların çocuk tarafından iyi anlaşılması gerekir. Aksi halde, öğretmenin hazırlamış olduğu etkinlik başarıya ulaşamayacaktır (Brewster, Ellis & Girard, 2002). Aynı zamanda çocuğun ikinci dilde kullanılan her yapıyı analiz etmeleri beklenmemelidir, çünkü çocuk erken yaşta henüz dili dilbilgisi özellikleri açısından analiz edemez. Son 25 yıldan bu yana yabancı dil öğretimi alanında etkin bir şekilde kullanılagelen iletişimsel dil öğretiminde, çocukların yapılan etkinliklere etkinliğin türüne ve amacına bağlı olarak bireysel, ikili veya gruplar halinde etkin olarak katılması ve bu süreçte dili kullanması esastır. Bu amaca yönelik en uygun ortamlar çeşitli oyunlar, öyküler, şarkılar ve en önemlisi çocuğun doğrudan katılımıyla ve yaparak öğrendiği yaratıcı etkinliklerdir.

Bu yazıda temel olarak öykülerle yabancı/ikinci dil öğrenimi konusu ele alınacaktır. Bu nedenle, yazının bundan sonraki bölümünde sırasıyla, küçük çocuklara yabancı dil öğretiminde öykü kullanımı, öykü kullanımına dayalı sınıf-içi yaratıcı etkinlikler, öykü seçme ölçütleri örneklerle tartışılacak ve son bölümde ise öykü üretebilme etkinlikleri üzerinde durulacaktır.

Yabancı/İkinci Dil Öğretimi ve Öykü Kullanımı

Çocukta okuma becerileri yaklaşık olarak 3 ve 4 yaşlarından itibaren gelişmeye başlar. Ancak, okuma becerilerinin erken gelişimi, çocukların kitaplarla ve diğer yazılı malzemelerle erken yaşta karşılaşmasına ve kitap okumaktan zevk almasını sağlayıcı etkinliklerin yapılmasına bağlıdır. Bu nedenle, anne babaların ve okul öncesi öğretmenlerinin erken yaşlardan itiba-

ren çocukları kitaplarla tanıştırmaları ve kitapların çocuğun gündelik yaşamına girmesini sağlamaya çalışmaları gerekmektedir.

Okul öncesi dönemde etkin yabancı dil öğretim araçlarından biri olan öykü kullanımında önemli bir nokta, ilk evrelerde evrensel kültüre mal olmuş öyküler arasından seçmelerin yapılmasıdır. Bu yaklaşım, çocuğun bilinen bir öyküyü yada masalı ana dilinde biliyor olma olasılığına dayanmaktadır. Bu çerçevede, öykü çocuk tarafından daha kolay takip edilebilir. Ayrıca, bilinen öykülerin kullanılmasının bir yararı da, çocuğun kendi kültüründe anlatılan bir öykünün başka kültürlerde de yer alabileceğini görmesi ve bu nedenle, kültürlerarası benzerliklerin yada farklılıkların küçük yaşlardan itibaren farkına varmasını sağlayıcı olmasıdır. Ancak, Rixon'nın (1995) belirttiği gibi, her zaman bilinen öykülerin kullanılması, çocukta bıkkınlık yaratabilir. Bu nedenle, öğretmenin öykü seçerken dikkat etmesi gereken ölçütleri literatürde yer alan görüşler doğrultusunda ayrıntılı bir şekilde incelemek yerinde olacaktır.

Öykü Seçimi

Çocuk seçilen bir öyküyü kolayca takip edemeyebilir ve anlayamabilir. Bunun bir nedeni, öyküde kullanılan dilin çocuğun dil düzeyinden yüksek olması olabilir, çünkü öyküler genel olarak edebi dil yapılarının kullanıldığı zengin kaynaklardır. Kimi zaman ise, öyküdeki sahnelerin sık sık değişiyor olması çocuğu zorlayabilir. Örneğin, Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler öyküsü düşünüldüğünde, Pamuk Prenses'in bir sayfada küçük bir beşikte uyuyor olması, bir diğerinde kötü kalpli bir kraliçe resmi, izleyen sayfada Pamuk Prenses'in ormanda koşuyor olması, sonra bir külübede görünmesi gibi sık değişen sahneler, özellikle küçük yaştaki çocukların dikkatini zorlayabilir.

Öykü seçerken dikkat edilmesi gereken diğer bir nokta ise, öyküde geçen sözcüklerin dağılımı ve çocuğun gereksinimleri ve ilgileri düşünüldüğünde bu sözcüklerin dilde ne kadar sıklıkla kullanılıyor olduğudur. Bilindiği gibi, öyküler alışılmışın

dışında sözcükler içerebilir. Çoğu zaman çocuk olayların akışını izleyerek ve öyküdeki resimler ile kullanılan görsel malzemenin yardımı ve sık tekrarlanan yapıların yardımı ile bilinmeyen sözcüklerin anlamlarını çıkarabilir. Bu, bir bakıma çocuğun farkına varmadan öğrenmesi anlamını taşır (Elley, 1989). Ancak, öyküde kullanılan sözcüklerin çocuğun düzeyine uygun olması gerektiği unutulmamalıdır. Örneğin, Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler öyküsü incelendiğinde ana dili İngilizce olan çocuklar için yazılmış olan baskılarında, çok sayıda, İngilizce'de küçük bir çocuğun dil dağarcığında bulunması mümkün olmayan sözcükler yer alabilmektedir. Bu sözcükleri örneklemek gerekirse, aralarında Prick, gaze upon, vain, rage and envy, melt, beg, spare, hurt, fend, wild beasts, wander vb. gibi sözcüklere rastlanmış olup, sözkonusu örneklerin, İngilizce için oluşturulan 'sık kullanılan sözcük listeleri' (word frequency lists) ile karşılaştırıldığında, çocuğun erken yaşlarda karşılaşma olasılığının alabildiğine düşük olduğu görülmektedir. Ancak, çok çeşitli sayıda ve dilde sık kullanılmayan sözcüklerin öyküde yer alması, küçük yaşta ikinci bir dili öğrenmeye çalışan çocuğu zorlayabilir. Özetle, öyküde yer alan sözcük bilgisi kuşkusuz zengin olmalı, ancak çocuğun bilişsel ve dilsel düzeyine uygun olmalıdır.

Öykü kullanımında, başlangıç düzeyinde evrensel kültüre mal olmuş öyküler arasından seçmeler yapılabilir. Bunun temel nedeni, çocuğun sözkonusu öyküyü kendi ana dilinde de biliyor olması sonucu, öyküde geçen hemen her yapıyı anlamasa da, konuyu bildiği için, öyküyü takip edebilmesinin mümkün olmasıdır. Ayrıca, evrensel öykülerle başlanmasının bir diğer boyutu, çocuğu benzer değerlerin farklı kültürlerde de yer alması konusunda bilgilendiriyor olmasıdır. Ancak, her zaman bilinen öykülerin kullanılması, çocuğun beklentilerini karşılamayabilir ve bıkkınlığa yol açabilir (Rixon, 1995). Bu durumda öğretmene önemli sorumluluklar düşmekte, çocuğun dikkat ve ilgilerini dikkate alması gerekmektedir.

Dil açısından düşünüldüğünde, öykülerde tekrarlanan cümle yapıları, çocuğun hem dilbilgisi hem de sözcük bilgisinin gelişmesine katkıda bulunur. Bu yazıda, bilinen iki öyküden örnekler verilmiştir: (i) Kırmızı Başlıklı Kız (Little Red Riding Hood) ve (ii) Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler (Snow White and the Seven Dwarfs). Bilindiği gibi, öyküler kalıplaşmış cümlelerle başlar: Bir varmış bir yokmuş (Once upon a time), Bir küçük kız varmış (There was a little girl), annesi ile yaşarmış (she lived with her mother). Klasik anlamda öykülerin yapısı incelendiğinde, temel olarak öyküdeki karakterlerin tanıtımı ile başlanır, bunu bir problem, kimi zaman bir sürpriz izler. Problemin sunuşu ile birlikte, öyküde geçen soruna ilişkin olası çözüm yolları aranır ve öykü masallarda sıkça kullanılan bir bitirme cümlesi ile sona erer (Propp, 1958). Aşağıda Kırmızı Başlıklı Kız öyküsünden yapılan alıntı bu özellikleri göstermektedir.

Aşağıda verilen ikinci örnek ise, Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler öyküsünden alınmış olup, öyküde geçen tekrar eden yapılara ve sözcüklere güzel bir örnek oluşturmaktadır. Yedi cüceler, ormandan eve döndüğü zaman evdeki değişiklikler ve karşılaştıkları sürprizi aşağıdaki paralel yapılarla ifade ederler:

Who's been sitting on my stool?
The second said,
Who's been eating off my plate?
The third said,
Who's been picking my bread?
The fourth said,
Who's been meddling with my spoon?
The fifth said,

Who's been handling my fork?

The sixth said,

Who's been cutting with my knife?

The seventh said,

Who's been drinking from my glass?

Özetlemek gerekirse, öyküler zengin sözcük dağarcığı ve cümle yapıları ile çocuğun dil gelişimine katkıda bulunur (Cameron, 2001). Ancak, kimi zaman öykülerde yer alan ve kontrol edilmesi güç yapılar nedeni ile çocuğun dil düzeyi yetersiz kalabilir ve çocuk öyküyü anlamakta güçlük çekebilir. Bu nedenle, öğretmenin öyküyü anlatırken, çocukların davranışlarını iyi gözlemlemesi gerekmekte ve çocuğun sıkılması yada anlamaması durumunda önlemler alması gerekmektedir.

Aşağıda verilen örnekte, sözkonusu ölçütler dikkate alınmıştır. Örneğin, öykülerin genel özelliklerinden olan tekrarlayan yapılar ile sözcük bilgisi konusuna özen gösterilmiş ve daha önceki örnekte yer alan ve İngilizce'de sık kullanılmayan sözcüklerden kaçınıldığı görülmüştür.

Bu öyküde, öykünün ana kahramanı Titch'in yeni giysilere gereksinimi vardır. Ancak, kardeşleri Peter ve Mary soruna çözüm bulmakta gecikmez ve 'You can have my old trousers, they are two small for me', 'You can have my old sweater, it's too small for me' diyerek kendi eski giysilerini Titch'in kullanmasını önerirler. Titch durumdan rahatsız olur ve anne sorunu çözümleyerek, Titch'e yeni giysiler alınmasını sağlar. Öykünün eğlenceli kısmı, Titch'in öykünün sonunda yeni doğan kardeşine eski giysilerini vermeye çalışmasıdır. Öykü boyunca, benzer yapılar ve küçük bir çocuğun gündelik yaşamında her gün kendisini ilgilendiren giyinme, alışverişe gitme, anne babası ile sorunlarına çözüm sağlama gibi olaylar yer alır.

Unutulmaması gereken bir nokta, her ne kadar burada kullanılan örnek bir çocuğun gündelik yaşamını doğrudan yansıtıyorsa da, bu öğretmenin kullanacağı her öykünün her zaman çocuğun dış dünyada karşılaştığı yaşantıları doğrudan yansıtmasını gerektirmez. Tam aksine, hepimizin bildiği üzere, küçük çocukların hayal dünyası alabildiğine zenginliklerle dolu ve gündelik yaşamda karşılaşmayacağımız türden vahşi hayvanlar, örneğin pembe bir filin çocuğu odasını ziyaret etmesi, birlikte yemek yemesi, ya da değişik türde pekçok dinazorla araba yarışı yapmak, hayali karakterlerle konuşmak yaşamlarının önemli bir bölümünü doldurabilmekte, hayvanlarla hayali konuşmalar yapılabilmektedirler. Tüm bu örnekler, öykü seçiminde öğretmenin seçim yaparken çocuğun gelişimsel basamaklarını yakından bilmesini gerektirir.

Öykü seçiminde dikkat edilmesi gereken önemli ipuçları

Aşağıda, öykü seçimi konusunda okul öncesi öğretmenine yardımcı olması hedeflenen sorular verilmiştir:

- Öykünün konusu çocuğun gereksinimleri ve ilgileri açısından ilginç mi?
- Öyküde herhangi bir sürpriz yada eğlendirici öge yer alıyor mu?
- Öykü çocuğun gelişimsel ve dil düzeyine uygun mu?
- Öyküde kullanılan resimler ve çizimler çocuğun dikkatini çekecek şekilde renkli mi?
- Öykü anımsanabilir, çocuğun kendi cümleleri ile anlatabileceği uzunlukta mı?
- Dile ilişkin özellikler düşünüldüğünde, öyküde kullanılan dilsel işlevler, yapılar ve sözcükler yeterli mi?
- Öyküde özellikle sözcükler ve cümleler açısından tekrarlara yer verilmiş mi?
- Öykü de soru ve cevapların yer aldığı dialoglar var mı?
- Öykü daha çok anlatı şeklinde mi tasarlanmış?

Öyküde geçen edebi kullanımların çocuğa ne gibi yararlar sağlayacağı göz önünde tutulmalıdır. Diğer bir deyişle, öyküde kullanılan çeşitli anlatım biçimlerinin çocuğun öyküyü anlamasına nasıl yardımcı olacağı, telaffuzunu nasıl etkileyeceği, çocuğun dilini nasıl zenginleştireceği ve bu süreçte çocuğun konsantrasyonunu ve zevk alma düzeyini nasıl etkileyeceği gibi durumlar dikkate alınmalıdır (Wright, 1995; Cameron, 2001).

Öykünün çocuğun eğitim-öğretim sürecine genel etkileri

1. Öykü çocuğun öğrenmeyi öğrenmesini sağlayıcı özellikler taşıyor mu?

2. Öyküde geçen olayların ve işlenen konuların diğer derslerle bağlantısı nasıl kurulabilir?

3. Öykünün içeriğinin çocuğun kavramsal gelişimine ne tür etkileri olacaktır?

4. Öykü çocuğun kendi öğrenme stratejilerininin farkına varmasına ve bunları geliştirmesine katkıda bulunabilecek midir?

5. Kullanılan öykü farklı kültürler ve yaşam biçimleri konusunda çocuğa ne yararlar sağlayabilir?

6. Öykü ile birlikte yapılan etkinlikler çocuklar arası bireysel farklılıkları ne ölçüde karşılar niteliktedir?

7. Öykü çocuğun bireysel ve psikolojik gelişimine ne ölçüde katkıda bulunabilir?

Aşağıda verilen örnek, öykünün çocuğun bireysel ve psikolojik gelişimine etkilerini göstermesi açısından önem taşımaktadır. Öyküde annesi ve kardeşleri tarafından her zaman 'sen küçüksün yapamazsın' diye yapmak istedikleri engellenen bir çocuğun ormandaki arkadaşlarından gördüğü destek sonucu kendine güvenini nasıl sağladığına güzel bir örnek oluşturmaktadır. Öykü bilinen bir tarzda başlamakta, ilk önce öykünün kahramanları 'Little Nell', annesi 'Big Mama' ve kızkardeşleri 'Big Lizzie' ve 'Big Sarah' ile ormandaki arkadaşları (Reindeer, Hare and Bear Cub) tanıtılmaktadır.

Nell'in arkadaşı Bear Cub'ın Nell'e 'bize bir kardan adam nasıl yapılır, gösterir misin? 'Can you show us how to make a snow man?', demesi karşısında küçük kız kendine güvensizliğini ve ailesinin tutumunu şu şekilde dile getirmiştir:

Nell: Hayır, yapamam, ben çok küçüğüm, küçük olduğum için ailem hiçbir şey yapmama izin vermez, 'No I can't make a snow man, I'm too small, I'm so small that my family won't let me do anything'. Ancak, arkadaşı Bear Cub 'Denemeden nereden biliyorsun?,biz sana yardım ederiz, How do you know unless you try, we'll help you' diyerek, Nell'in kendine güven duymasını sağlamaya çalışır ve sonunda Nell ve arkadaşları büyük bir kardan adam yaparak Nell'in annesi ve kızkardeşlerine gösterirler.

Öykünün genel akışı ile ilgili bu özelliklerinin yanısıra, aynı öykü dil açısından incelendiğinde, dikkat çeken önemli ayrıntılar şu şekilde sıralanabilir. Herşeyden önce sözcük düzeyi açısından biribiri ile zıtlık gösteren sözcükler (big vs. little) belirgin bir şekilde vurgulanmış hatta büyük harflerle yazılmıştır. Aynı zamanda, fonolojik olarak ses benzerliği taşıyan fiiller (patted, matted and batted) geçmiş zaman kulllanılarak arka arkaya tekrar edilmiştir. Bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

Little Nell carefully patted and matted and batted the snow into a tiny ball.

She rolled it and rolled it and rolled it to Reindeer.

Reindeer nudged it and nudged it and nudged it to Hare

Hare kicked it and kicked it and kicked it to Bear Cub.

Bear Cub rolled it and rolled it and rolled it until it stopped by the edge of a BIG icy pond.

Yukarıda sıralananlar, öykü kullanımının eğitim-öğretim açısından çocuğa uzun vadede sağlayacağı genel katkıları içermektedir. Tek tek incelendiğinde, öykü kullanımının potansiyel olarak çocuğun kavramsal gelişimine, sözcük bilgisinin gelişimine, dahası örnek öyküde gösterildiği gibi çocuğun psikolojik ve bireysel gelişimine olası katkılarından söz etmek mümkündür. İstanbul'da özel bir okulda yapılan bir çalışma, Yenici (2003), öykü kullanımının erken yaşta İngilizce öğrenmeye başlayan Türk çocukların sözcük bilgisi gelişimi üzerine etkilerini araştırmıştır. İki gruba ayrılan öğrencilerden bir gruba sözcükler öyküler yoluyla öğretilmiş, diğer gruba ise sözcükler sadece resim kartlarıyla, yazı kartlarıyla veya bulmacalarla öğretilmiştir. Çalışmanın en çarpıcı bulgusu, çocukların hedef alınan sözcükleri öğrenmesinin ötesinde, öykü kullanılan grupta, çocukların konuşma becerilerinin geliştiği, motivasyonu düşük, daha önce derse katılmayan öğrencilerin derse katılımının arttığı ve hatta derslerde öğretilmediği halde geçmiş zamanlı yapıların çocuklar tarafından kullanılmaya başlanması olmuştur.

Özetlemek gerekirse, erken yaşta yabancı dil öğretiminde öykü kullanımı çocuğun işlevsel sözcük bilgisi başta olmak üzere, dil bilgisi gelişimi, okur-yazarlık becerilerinin gelişimi gibi geniş bir yelpazede etkili olmaktadır.

Öykü kullanımı ve yöntem

Okul öncesi dönemde öykü kullanımı temel alınarak dersin planlanması durumunda, öğretmenin yapması gereken etkinlikler üç temel başlık altında toplanabilir.

1. Öykü anlatılmadan önce yapılması öngörülen etkinlikler,
2. Öğretmen öyküyü anlatırken yapılması gereken etkinlikler,
3. Öykü anlatıldıktan sonra yapılması gereken etkinlikler,

Öykü anlatılmadan önce yapılması gereken etkinlikler

1. Öğretmen herşeyden önce ders için öngördüğü öğrenme hedeflerine karar vermek ve öykü kullanımının doğuracağı getiriyi tartmak durumundadır. Bir ders için öngörülen hedefler, kültürel, dilsel olabileceği gibi diğer derslerle bağlantı kurma açısından da belirlenebilir.
2. Örneğin, okul öncesi dönem çocukları ile yapılacak bir dersin özel amaçları arasında öyküde geçen vahşi hayvanların isimlerinin öğrenilmesi ve öğretilen her bir hayvanın özelliklerinin tartışılmasının yanısıra, etkinlik sonrası bir resimli vahşi hayvanlar kitapçığının oluşturulması yer alabilir.
3. Öğretmen seçtiği konuya uygun öykünün ne derece amaçlarına uygun olup olmadığını belirleyip, öyküde herhangi bir değişiklik yapıp yapmayacağına önceden karar vermelidir. Aksi halde, sınıfta öykü anlatmaya başladığı zaman, kararını değiştirmesi karmaşaya neden olabilir ve çocuğun dikkati kolayca dağılabilir.

   Aynı şekilde öğretmen, öyküyü ne kadar süre ile kullanacağına önceden karar vermelidir. Öykünün uzunluğu, kısalığı, çocukların yaşı ve konsantrasyon düzeyleri dikkate alınarak belirlenmelidir.
4. Öğretmen hangi öykü okuma tekniklerini kullanacağına ve çocuğun katılımını hangi yollarla sağlayacağını önceden belirlemelidir.

5. Öğretmen öyküyü anlatılırken çocuğun anlamasını kolaylaştırıcı öğretim malzemelerini önceden hazırlamalıdır. Bu çerçevede, posterler, resimler vb. görsel malzemelerden yararlanılması gerekmektedir. Öyküde geçen ana karakterler tanıtılırken, çocuğun kendi deneyimlerinden yararlanılabilir. Yukarıda verilen örneğe dönecek olursak, öyküde geçen vahşi hayvanlar tanıtılmadan önce, çocuğun sözkonusu hayvanları tanıyıp tanımadığı sorgulanabilir, çocuğun bir hayvanat bahçesine gidip gitmediği, gittiyse hangi hayvanları gördüğü sorular sorularak anlaşılmaya çalışılabilir. Bu örnekte, önemli olan en temel nokta, çocuğun kendi deneyimlerine ve yaşantılarına başvurularak, öğrenme ortamını çocukla birlikte belirlemektir. Böyle bir öğrenme ortamı, çocukla doğrudan bağlantının kurulduğu ve çocuğun söylediklerine değer verildiği, dolayısı ile çocuğun kendine güvenini sağlayıcı bir ortam olacaktır.
6. Öğretmen aynı zamanda sınıf yada öyküyü okuyacağı yeri önceden belirlemeli ve her çocuğun öğretmeni ve öykü kitabını görecek şekilde oturmasını sağlamalıdır. Okul öncesi dönemde, sınıf içinde bir öykü köşesinin bulunması yararlı olacaktır.
7. Son olarak, öyküye başlamadan önce öğretmen öyküyü nasıl, kaç kere ve dersin hangi evresinde kullanacağını belirlemek durumundadır.

Görüleceği üzere, öykü kullanımı öğretmene ders öncesi hazırlanma konusunda büyük yükümlülükler getirmektedir.

Öykü okuma sırasında yapılması gereken etkinlikler

1. Öykü kullanımında dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta, çocuğun öyküyü dinlerken öykü ile ilgili bir etkinlik içinde olmasını sağlamasıdır. Öğretmen öyküyü okurken, çocuktan öyküde geçen karakterleri gösteren resimleri yada olayları sıraya koyması istenebilir. Wright'in (1997) belirttiği gibi, öykü kullanımında en temel noktalardan biri, çocuğun

öyküyü dinlerken öyküde geçen olaylarla ilgili bir etkinlik içinde olmasını sağlamaktır. Yukarıda verilen örneğe geri dönecek olursak, çocuk öyküyü dinlerken, öyküde geçen hayvanları öyküde geçiş sırasına göre sıraya koyabilir, yada arkadaşına en çok hangi hayvanları sevdiği konusunda sorular sorabilir, aynı türden hayvanları seven çocuklar bir araya gelip gruplar oluşturabilirler. Okul öncesi dönemini izleyen yıllarda benzer etkinlikler ana dilde ve yabancı dilde okuma yazma becerilerinin oluşması ile birlikte daha da zenginleştirilebilir. Örneğin, çocuktan verilen hayvan resimlerini sözcüklerle eşleştirmeleri istenebilir. Bu konuda en önemli nokta, çocuğun öyküyü dinlerken öyküyle ilgili anlamlı bir etkinliği gerçekleştiriyor olmasıdır.

Öykü anlatıldıktan sonra yapılması gereken etkinlikler

1. Öğretmen yabancı dil öğretimi açısından öyküde geçen dilsel yapıları ve sözcükleri pekiştirici ne tür etkinlikler kullanacağına karar vermelidir. Bu çerçevede, çeşitli dil oyunları kullanarak çocuğun öyküde öğrendiği sözcüklerin kalıcı olması sağlanabilir. Aynı şekilde, öyküyü takiben oynanacak bir bingo oyununda çocuğun dinleme ve konuşma becerileri geliştirilebilir. Örneğin, öğretmen pekiştirmeyi düşündüğü hayvanların (aslan, kaplan, fil, goril vb.) resimlerini duvara asar. Çocuk resimlere bakar ve hatırlayabildiği sayıda hayvan ismini söylemeye çalışır. En çok sayıda hayvan ismi hatırlayan grup oyunu kazanır. Öykü anlatımında sonra kullanılacak etkinlikler ve oyunlar, tahmin etme oyunlarından (Her çocuğa bir hayvanın tanımı verilir ya da hayvanın çıkardığı sesler çıkartılır ve çocuğun tahmin etmesi beklenebilir), sınıf araştırmalarına (her çocuk sınıftaki arkadaşlarının en sevdiği hayvanların listesini oluşturur) veya resimli kitap yapma gibi değişik etkinliklerle süslenebilir.
2. Öyküde geçen sözcükler şarkılarla da pekiştirilebilir. Yukarıda geçen aynı örneği kullanacak olursak, ormanda yaşa-

yan çeşitli 'hayvanlar' ile ilgili bir öykü kullanımının ardından, aşağıdaki gibi bir çocuk şarkısı çocuğun öyküde öğrendiği hayvanları ve özelliklerini pekiştirecektir.

Animals

An elephant has a long trunk,
A long trunk, a long trunk,
An elephant has a long trunk,
Swish, swish, swish.

A lion has a big mouth,
A big mouth, a big mount.
A lion has a big mouth,
Roar, roar, roar.

A giraffe has a long neck,
A long neck, a long neck,
A giraffe has a long neck,
Stretch, stretch, stretch.

A monkey has long arms,
Long arms, long arms,
A monkey has long arms,
Climb, climb, climb.

A penguin has big feet,
Big feet, big feet,
A penguin has big feet,
Stamp, stamp, stamp.

(Bu çocuk şarkısı Pebbles serisinden alınmıştır)

Öykülerde olduğu gibi, bu örnek şarkıda da birbirine benzeyen yapılar tekrarlanmakta, çocuğun şarkıda geçen fiilleri hareketlerle göstererek ve dolayısıyla hem eğlenip hem de yaparak öğrenmesi hedeflenmiştir.

3. Gerçekte çocuk kişisel yaşantılarını öyküde geçen kahramanlarla ve olaylarla ilişkilendirmeye çalışır. Bu nedenle, öğretmen aynı zamanda, öyküde geçen olayları çocukların kendi kişisel yaşantıları ile ilişkilendirmesini kolaylaştırıcı etkinlikler hazırlamalı ve bu sayede öyküde geçen dilsel özelliklerin çocuk tarafından ifade edilmesine yardımcı olmalıdır.
4. Unutulmaması gereken önemli bir nokta ise, yapılan etkinlikler sonrası çocuğun ürettiği ürünlerin bir köşede sergilenmesi ve duvarların çocukların yaptığı resimlerle ve ürünlerle süslenmesidir.

5. Daha önceki bölümde de vurgulandığı gibi, öykü ile yapılanların okul öncesi dönemde çocuğun diğer etkinlikler çerçevesinde yaptıkları ile karşılaştırılması yerinde olacaktır. İlköğretim düzeyinde ise, çocuğun aldığı diğer derslerle bağlantı kurulması gerekmektedir. Örneklemek gerekirse, 'Kırmızı Başlıklı Kız' öyküsünde geçen olaylar, temel fen bilgisi açısından çocuğun gördüğü, duyduğu, kokladığı, dokunduğu nesnelerle ilişkilendirilebilir. Benzer şekilde, aile üyeleri ya da eve giderken yol bulma, yol sorma, temel hayat bilgisi çerçevesinde ele alınabilir (Wright, 1997).

Geleneksel öykü kullanımı

Bu bölümde kısaca öykü kullanımında gelenekselleşmiş uygulamalara ışık tutarak, hangi açılardan yeni yaklaşımları benimsememiz gerektiği üzerinde durulacaktır. Geleneksel olarak, okullarımızda okuma beceri denince akla, okuduğunu anlamaya ve anladığını sorulan sorulara verilen doğru yanıtlar çerçevesinde değerlendirme gibi bir yaklaşımla hareket edilmektedir. Aşağıdaki kısa öyküde (okuma parçası olarak ta görülebilir) bu durum gösterilmeye çalışılmıştır. Önce öykü okunur, sonra çocuktan altta verilen sorulara yanıt bulması istenir.

Dikkat edilirse, verilen sorular doğrudan parçanın içerisinden alınmış olup, doğru yanıtları metin içinde doğrudan bulu-

nabilecek türden sorulardır. Bu tür soruların önceden belirlenmiş tek bir doğru yanıtı vardır, genellikle öyküdeki olayları sırasıyla kapsar niteliktedir ve çoğunlukla sözcük ve cümle yapısı üzerinde odaklanılmıştır. Aslında bu tür sorulara farklı bir açıdan bakıldığında, sadece metin içinde verilen bilginin sorgulandığı görülecektir. Oysa, okuma ve anlama gerçekte, bir öykü içindeki olayları içeren sorulara sırası ile yanıt bulmaktan daha fazla beceriyi kapsar. Wright'ın (1997) vurguladığı gibi, bu tür sorular ve benzeri mekanik alıştırmalar gerçekte çocuğun yaratıcılığına herhangi bir katkı sağlamamaktadır. Hatta, çocuğun arkadaşları ile yanıtlarını paylaşmasını bile engelleyebilir, çünkü dogru yanıt zaten metin içinde yer almaktadır, sorgulama yada düşünme gerektirmemektedir. Belki de daha da önemlisi, bu türden sorular aslında çocuğun öyküyü anlayıp anlamadığını da göstermeyebilir. Özellikle, okuma-yazmayı öğrenmiş olan ilköğretim öğrencileri doğru cevabı metni anlamadan, sadece öyküyü inceleyerek bulabilirler. Bu nedenle, öykü kullanımında sadece öyküde geçen olayların, yada öykünün kahramanlarının özelliklerinin sorulması yerine, çocuğa yaratıcı soruların sorulması gerekir.

Kendi öykünü kendin yap

Buraya kadar, öykü kullanımının çocuğun dil gelişimine olası etkileri incelendi. Sözkonusu olan halihazırda kullanılagelen basılmış öykülerdi. Çocukta ilk okuma alışkanlıklarının oluşumu, bilginin bir bütünlük içinde sunulması açısından basılmış öykülerin kullanımı son derece önemlidir. Ancak, bu noktada belirtilmesi gereken önemli bir nokta basılı öyküleri kullanmanın yanısıra, çocuğun öykü oluşturmaya yönlendirilmesi ve kendisinin öyküler yaratmasıdır. Pekçok yabancı dil öğretmeni için, bu ilk bakışta zor görünebilir, özellikle küçük yaştaki çocukların yabancı dil düzeyi düşünüldüğünde (Wright,

1995). Ancak, çocuğu ikinci bir dilde öykü üretmeye yönlendirme çeşitli şekillerde yapılabilir. Aşağıdaki bölüm bu konuda öğretmenlere yardımcı olacak şekilde hazırlanmıştır.

1. Çocuğa öykünün başlangıcının ve sonunun verilmesi

Öykünün konusu göz önüne alınarak, çocuğa öykünün başı ve sonu ile ilgili cümleler vermek, ve araları tamamlaması yönünde fikirler geliştirmesine yardımcı olmak gibi bir yönteme başvurmak olabilir. Bu, çocuğun hayal gücünü kullanması ve geliştirmesi açısından önemlidir.

2. Çocuğa öykünün yarısının verilmesi

Burada çocuğa öykünün yarısı verilir ve öyküyü tamamlaması istenir. Aşağıda verilen örnekte görüleceği üzere, bu tür etkinlikler de çocuğun hayal gücünü geliştireceği gibi, öğrenmekte olduğu yabancı dil düzeyini yaratıcı bir biçimde kullanmaya yönelecektir. Kimi zaman ifade etmek istediği düşünceleri ana dilinde oluşturmaya çalışacak, yabancı dilde nasil ifade edebilirim sorusuna cevap arayacaktır.

Örnek 1:

Minik bir karga ağaçta peynir yerken, etrafı seyre almış. Ordan geçen bir tilki, kargayı görmüş ve .....

Örnek 2:

Bir varmış bir yokmuş, bir çoban yaşarmış bir yerde, her gün koyunlarını otlatırmış. Bir gün çok sıkılmış ve 'yardım edin yardım edin kurt geliyor demiş. Oturmuş, insanların köyden kaçışlarını seyrederek gümüş. Herkes, 'kurt nerde' diye sorunca, çoban 'kurt kaçtı' demiş. Ertesi gün yine sıkılmış ve 'yardım edin yardım edin' diye bağırmış' .....

3. Öykünün ilk satırını verme ve çocuğun tamamlamasını sağlama

Örnek 3:

Bir kadın eski bir evde tek başına yaşarmış. Bir gece kitap okurken .....

4. Öyküye temel oluşturacak nitelikte herhangi bir uyarımın verilmesi

Bu, aşağıdaki örnekte görüleceği üzere renkli güzel bir resim olabileceği gibi, çocuğun çizdiği bir çalışma, bir müzik parçası, herhangi bir nesne yada bilinen bir karakter de olabilir.

Resimle ile ilgili görüşlerin sorulması, çocuğun hali hazırda bildiği sözcüklerin, cümlelerin ortaya çıkmasına neden olacaktır. Hatta, çocuk henüz ikinci dilde ifade edemediği yada bilmediği sözcükleri, cümleleri ana dilinde de olsa dile getirecek ve öğretmen için doğal bir öğretme ortamı doğacaktır. Bazı örnek sorular aşağıda verilmiştir:

Bu resimde ne görüyorsunuz, neleri duyabilir, neleri koklayabilir ya da tadabilirsiniz?

Sizce resimde gördüğünüz karakterler neler söylüyor, neler konuşuyor ya da ne yapmayı düşünüyor olabilir?

Siz de bu resimde olsaydınız hangi karakter olmak isterdiniz? gibi.

Bu resme bakarak bir öykü kurabilir misiniz?

Bu noktada son olarak, hangi öykü kitaplarının hangi düzeyde çocuklar için uygun olabileceği sorusunu incelemek yerinde olacaktır. Aşağıdaki örnekte görüleceği üzere, okul öncesi dönemde yabancı dil öğretiminde, çocuğun gelişimsel düzeyine bağlı olarak, yapıştırmalı, bütünü tamamlama yada yap boz türü etkinlikler içeren renkli kitaplar uygun olabilir. Bu tür kitaplar, çocuğun özellikle konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimine katkı sağlayacak şekilde kullanılabilir.

Ayrıca, sözcükler arasındaki ses uyumunu vurgulayan cümlelere yer veren öyküler kullanılabilir. Aşağıdaki örnekte görüleceği gibi, 'Pass the jam, Jim', 'Where is the bread, Fred', gibi örnekler çocukta sözcükler arası uyum konusunda farkındalık

yaratır. Buna benzer örnekler ayrıca, çocuğun ikinci dilde çıkarmada güçlük çektiği ses alıştırmalarında da kullanılabilir.

Okul öncesi dönemini izleyen süreçte, kendi kendine okumaya başlamış çocuklar için de uygun öykülerin seçilmesi önemlidir. Unutulmaması gereken, bu çocukların okuma sırasında hala yardıma ihtiyaç duyacak olmalarıdır. Aşağıda verilen örnekte görüleceği üzere, öyküde tekrarlanan yapıların yer alması (he did not hear the snow falling, he did not hear the ice freezing) ve birbirleriyle yakından ilgili sözcüklerin (snow falling, ice freezing, wind howling gibi) sınırlı sayıda ama belli bir zenginlikte verilmesi, çocuğun okuma becerilerine katkıda bulunacaktır.

Sonuçlar

Bu yazının temel amacı erken yaşta yabancı dil öğreniminin önemini vurgulamak, ve okul öncesi dönemde yabancı dil öğretim yöntemlerine ilişkin yaklaşımları etkin öykü kullanımı açısından incelemektir. Yazıda özellikle, okul öncesi dönemde yabancı dil öğretiminde öykü kullanımı ele alınmış ve öykü seçiminde dikkat edilmesi gereken ölçütler tartışılmış, öyküde geçen olaylara ilişkin soru-cevap türü etkinliklere yer verilen geleneksel öykü kullanımının çocuğun yaratıcılığına etkilerinin sınırlı olabileceği vurgulanmıştır. Benzer şekilde, yazılı öykülerin kullanılmasının yanısıra, çocuğun kendisinin öykü kurgulamaya yönlendirilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Ayrıca, öykü kullanımın çocuğa çok renkli bir öğrenme ortamı yaratacağı ve gerek dil gelişimi ve buna bağlı ola-

rak sözcük bilgisinin gelişimi ve okuma becerilerinin gelişimine katkıda bulunacağı belirtilmiştir.

KAYNAKLAR

Asher, J., & Garcia, R. (1969). The optimal age to learn a foreign language. Modern Language Journal, 53, 334-341.

Brewster, J. (1995). What is good primary practice? In Brumfit, C., Moon, J. and Tongue, R. (Eds.) Teaching English to Children. Essex: Longman.

Brewster, J., Ellis, G. and Girard, D. (2002). The Primary English Teacher's Guide. London: Penguin.

Cameron, L. (2001). Teaching Languages to Young Learners. Cambridge: Cambridge University Press.

Elley, W. (1989). Vocabulary acquisition from listening to stories. Reading Research Quarterly, 24, 174-187.

Hakuta, K. (1976). A case study of a Japanese child learning English as a second language. Language Learning, 26, 321-51.

Johnson, J. S. (1992). Critical period effects in second language acquisition: The effect of written versus auditory materials on the assessment of grammatical competence. Language Learning, 42, 217-248.

Johnson, J., & Newport, E. (1989). Critical period effects in second language learning: The influence of maturational state on the acquisition of English as a second language. Cognitive Psychology, 21, 60-99.

Johnson, J.S., and Newport, E.L. (1991). Critical period effects on universal properties of language: The status of subjacency in the acquisition of a second language. Cognition, 39, 215-258.

Krashen, S., Scarcella, R., & Long, M. (1982). Child-Adult Differences in Second Language Acquisition. Rowley, MA: Newbury House.

Lenneberg, E.H. (1967). Biological Foundations of Language. New York: Wiley.

Long, M. (1990). Maturational constraints on language development. Studies in Second Language Acquisition, 12, 251-285.

Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. (2000). 2001 Yılı Başında Milli Eğitim.

Oyama, S. (1976). A sensitive period for the acquisition of a nonnative phonological system. Journal of Psycholinguistic Research, 5, 261-285.

Oyama, S. (1978). The sensitive period and comprehension of speech. Working Papers on Bilingualism, 16, 1-17.

Patkowski, M. (1980). The sensitive period for the acquisition syntax in a second language. Language Learning, 30, 449-472.

Propp, V. (1958). Morphology of the Folk Tale. Austin, Texas: University of Texas Press.

Rixon, S. 1995. The role of fun and games activities in teaching young learners. In Teaching English to children, ed. C. Brumfit, J. Moon, and R. Tongue, 33-48. Essex: Longman.

Shinke-Llano, L. (1989). Early childhood bilingualism: In search of explanation. Studies in Second Language Acquisition, 11/3, 223-240.

Slavoff, G. R. and Johnson, J. S. (1995). The effects of age on the rate of learning a second language. Studies in Second Language Acquisition, 17, 1-16.

Slavin, R. E. (1994). Educational Psychology: Theory and Practice. MA: Allyn & Bacon.

Yenici, E. (2003). The influence of stories on the development and retention of L2 vocabulary in child L2 learning. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi.

Wright, A. (1995). Story Telling with Children. Oxford: Oxford University Press.

Wright, A. (1997). Creating Stories with Children. Oxford: Oxford University Press.

Okulöncesi Dönemde Aile ile İletişimin ve Babanın Rolü

Erçin KİMMET
AÇEV Temsilcisi

AÇEV, 1993 yılından beri:

- **eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin hayata geçirilmesi;**
- **çocuk kadar çocuğun yakın çevresinin de desteklenmesi ve;**
- **eğitimin bir yaşam boyu sürekli kılınması için...**

uzman olduğu erken çocukluk ve yetişkin eğitimi alanlarında eğitim programları hazırlamakta ve toplumun hizmetine sunmaktadır.

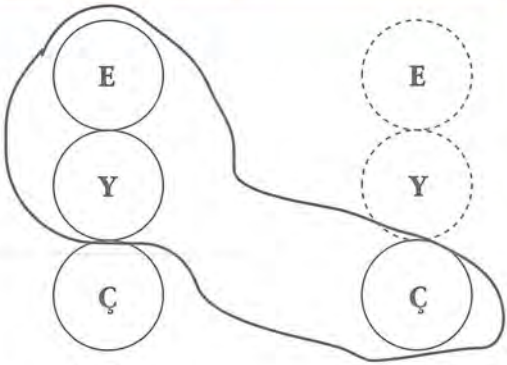

Ego Durumları (E. Berne)

EBEVEYN	ÖĞRENİLEN	DEĞERLER NORMLAR KURALLAR YARGILAR -MELİ, - MALI 'LAR
YETİŞKİN	DÜŞÜNÜLEN	GERÇEKLER BİLGİLER ŞİMDİ VE BURADA BİLGİNİN İŞLENİŞİ GERÇEĞİ OLDUĞU GİBİ KABUL EDEN DÜŞÜNEN
ÇOCUK	HİSSEDİLEN	BİYOLOJİK İHTİYAÇLAR DUYGULAR İSTEKLER İHTİYAÇLAR

Sembiyotik İlişki

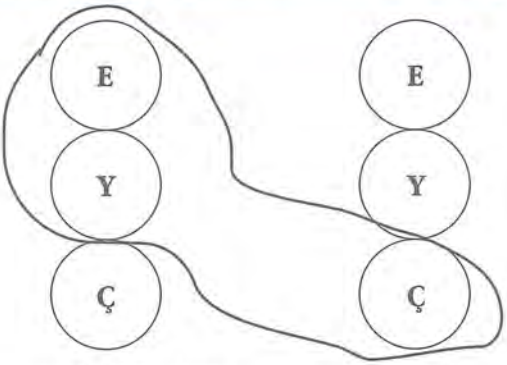
Sağlıklı Sembiyoz

Anne/Bakım veren Bebek

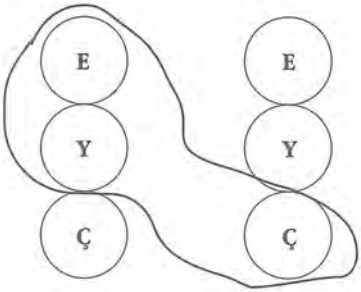
Sembiyotik İlişki

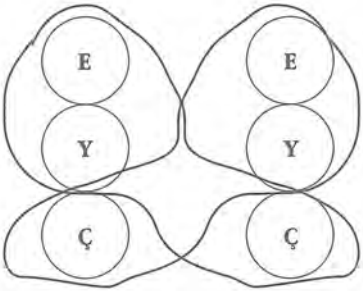
Sağlıksız Sembiyoz

Anne/Bakım veren Çocuk

BAĞIMLI İLİŞKİ **KARŞIT BAĞIMLI İLİŞKİ**

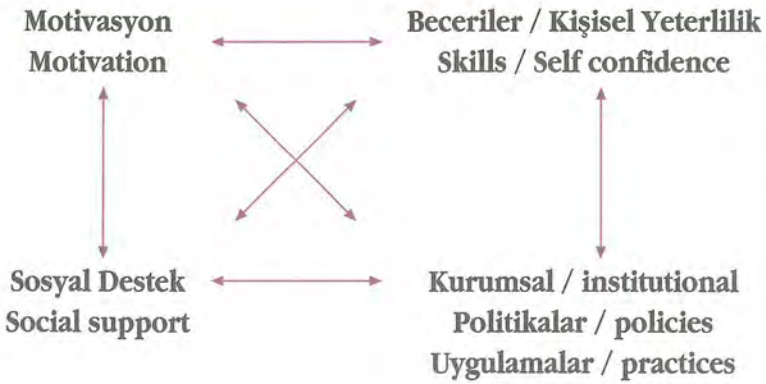

BAĞIMSIZ İLİŞKİ **KARŞILIKLI BAĞLI İLİŞKİ**

Sorumlu ve İlgili Baba

- **Biolojik**
- **Bakım veren**
- **Ortaklık yapan / Destek veren**
- **Aile geçimi sağlayan**
- **Diğer ????**

Bir kültürde babalığı etkileyen dinamik faktörler

(Adapted from Lamb et al., [1985])

BABANIN ÇOCUĞUNUN GELİŞMESİNDE ÖNEMİ

- Çocukların zihinsel gelişimini,
  - dili kullanma becerilerini
  - tahlil etme becerisini,
  - okulda başarısını.
- Sosyal ve duygusal gelişimini,
  - iç denetim becerisini,
  - bağımsızlık düzeyini,
  - psikososyal uyumunu,
  - cinsel kimliğini tanımlama ve geliştirmesini

BABALARI İLE İLİŞKİSİ SAĞLIKLI OLAN ÇOCUKLAR

- Zeka testlerinden daha yüksek puan almakta
- Okulda daha başarılı olmakta
- Daha az davranış bozukluğu ve saldırgan davranışlar göstermekte
- Cinsel kimlikleri ve rolleri daha sağlıklı gelişmekte
- Kendilerine daha güvenli olmakta
- Kız çocukları karşı cinsle daha sağlıklı ilişkiler kurmakta
- Bağımsız karar verebilmekte
- Kendi kendine yettiği hissini daha çok yaşamakta

EKLER

EK No. 1

Früher Fremdsprachenunterricht an der ALKEV

Heike BREMER
ALKEV Okulları Almanca Bölümü Başkanı

Ziele

- Fächerübergreifendes Ziel ist das Einüben von Ritualen, die das Miteinander im Klassenraum regeln und unabdingbare Voraussetzung für einen erfolgreichen Deutschunterricht sind.
- Ihrem Kind sollen die Anfangsgründe des Deutschen und seines kommunikativen Gebrauchs vermittelt werden. Es soll Sprache seinem Alter und Erfahrungsbereich entsprechend als Kommunikationsmittel erleben und verwenden.

Neuere Forschungen belegen, dass der Spracherwerb bei Kindern in der Fremdsprache nicht viel anders verläuft als in der Muttersprache. Sie erinnern sich bestimmt daran, wie Ihr Kind Türkisch lernte. In der Regel brauchen Kinder beim Erwerb der Muttersprache ein ganzes Jahr, um einen Einwortsatz sprechen zu können, zwei Jahre vergehen bis zum Zweiwortsatz, und die Bildung kurzer Sätze setzt drei Jahre intensiver Lernbemühung voraus. Natürlich ist die Entwicklung von Vor- und Primarschulkindern weiter vorangeschritten, aber das Respektieren und Berücksichtigen natürlicher Sprachlernstrategien führt zum Beispiel dazu, dass den Kindern eine lange rezeptive Spracherfahrung zugestanden wird, bevor man zur Sprachproduktion kommt. "Das heißt auch wenn die Kinder am Ende des Unterrichts in der Grundschule sich in der neuen Sprache nur wenig äußern können, haben sich ihre passiven Sprachkenntnisse so erweitert, dass diese Basis das weitere Lernen fördert."[1]

[1] Massoudi, Gerlinde u.a. (2002). Der frühe Fremdsprachenunterricht. Eine Übersicht. http://www.goethe.de/dll/mat/fsl/ein/deindex.htm

Bei Kindern, die früher mit dem Lernen einer Fremdsprache begonnen hatten als Kinder einer Vergleichsgruppe, stellten Untersuchungen eine Überlegenheit in Aussprache und Intonation und im Gebrauch von Kommunikationsstrategien fest.

- Ihrem Kind soll die Chance geboten werden, eine andere Kultur kennen zu lernen, sich Fremdem zu öffnen.
- Der frühe Deutschunterricht leistet einen positiven Beitrag zur Gesamtentwicklung Ihres Kindes und fördert unterschiedlichste Fähigkeiten (emotionale, kreative, soziale, kognitive und sprachliche).

  Neurobiologen haben festgestellt, dass Lernprozesse bis zum Ende der Pubertät zur Strukturierung des noch unfertigen Gehirns dienen. Man könnte auch sagen, dass während der Kindheit der Schaltplan der Nervenvernetzung erstellt wird. Später führt Lernen nur noch zur Verstärkung bzw. Schwächung der Vernetzungen. "Sprachen und Kulturen verschaffen eine neue Art zu denken, fördern Kreativität, Sorgfalt und bessere Gedächtnisleistungen, fördern die Entwicklung überhaupt."[2]
- Bei Ihrem Kind soll das Interesse an Fremdsprachen geweckt und die Freude an ihrem Lernen entwickelt werden.
- Ihr Kind soll Lerntechniken erfahren, die ihm helfen, zunehmend selbstständig zu arbeiten.

Inhalte

Die Inhalte sollen den Interessen der Kinder entsprechen und sie erweitern, ihre Gefühle ansprechen, ihre Fantasie und Kreativität fördern und ihnen Spaß machen. Die Themen (Freunde, Schule, Tiere usw.) stammen aus der Erlebniswelt der Kinder bzw. dienen der Erweiterung des aufgebauten Weltbildes. Insbesondere in den ersten Jahren stehen Geschichten, Reime und Lieder im Mittelpunkt sowie

[2] Ebd.

Themen, die dazu geeignet sind, die Kinder zu aktiv Handelnden werden zu lassen (z.B. kleine Theaterstücke).

Mit dem Lesen- und Schreibenlernen wird nach dem Abschluss der Alphabetisierung im Türkischen, in der Regel ab dem zweiten Halbjahr der ersten Jahrgangsstufe begonnen. Der Fokus wird hierbei auf Buchstaben und Buchstabenkombinationen gerichtet, die im Türkischen nicht existieren oder bei denen die Gefahr von Interferenzen besteht.

Methoden und Prinzipien

- Ganzheitlichkeit

  Lernen mit allen Sinnen
- Handlungsorientiertheit

  Kinder sollen zu aktiv Handelnden werden
- Narration

  Erzählen von Geschichten
- Kommunikative Orientierung

  Kommunikation in für Kinder typischen Situationen wird behutsam angebahnt
- Förderung selbstständigen Lernens

  Zum Beispiel mit Hilfe von Arbeitsformen, die auf reformpädagogischen Ansätzen Maria Montessoris beruhen
- Berücksichtigung unterschiedlicher Sozialformen

  Einzel-, Partner- und Gruppenarbeit
- Einbeziehung unterschiedlicher Medien

  Folien, CDs, Kinderbücher usw.
- Keine Grammatikzentriertheit!

  Grammatik ist implizit vorhanden und wird höchstens imitativ bearbeitet. Nach längeren Phasen der Sprachverwendung dienen Farben, Symbole u.ä. als Merkhilfen.

ALKEV'de Yabancı Dil Dersi

Heike BREMER
ALKEV Okulları
Almanca Bölümü Başkanı

Hedefler:

- Konulara yönelik ilk hedef, sınıfta birlikteliği düzenleyen ve başarılı bir Almanca dersi için zorunlu şart olan geleneksel kaidelerin alıştırma yaparak öğretilmesidir.
- Çocuğumuza Almanca'nın başlangıç nedenleri ve iletişimsel kullanımı aktarılmalıdır. Bu dil, iletişim aracı olarak yaşına ve öğrenme alanına uygun dil olarak yaşanmalıdır ve kullanılmalıdır.

Son yıllarda yapılan araştırmalar, yabancı dil söz konusu olduğunda çocuklarda dilin kazanılması olayının ana dilden farklı olmadığını belgelemektedir. Çocuğunuzun Türkçe'yi nasıl öğrendiğini mutlaka hatırlıyorsunuzdur. Normalde ana dili öğrenirken çocukların tek kelimelik bir cümleyi konuşabilmek için bütün bir yıla ihtiyaçları vardır; iki kelimelik bir cümleyi konuşabilmek için ise iki yıl geçer; kısa cümlelerin kurulması içinse yoğun öğrenmenin söz konusu olduğu üçüncü bir yıl geçer. Tabii ki okul öncesi çocukların ve primer okul çocuklarının gelişimi ilerlemiş durumdadır. Fakat doğal dil öğrenme stratejilerinin uygulanması ve dikkate alınması, örneğin, dil üretimine gelmeden önce çocukların uzun bir çözümsel dil almasına neden olur. "Yani çocuklar ilköğretimde dersin sonunda yeni dilde kendilerini sadece az ifade edebilseler dahil, pasif dil bilgilerini öyle geliştirirler ki, bu temel öğrenmeye devam etmeyi gerektirir."[1]

Araştırmalar, bir karşılaştırma grubu oluşturan çocuklardan daha erken bir yabancı dil öğrenmeye başlayan çocuklarda telaffuz, tonlama ve iletişim stratejilerinin kullanılması konusunda bir üstünlük olduğunu tespit etmektedirler.

---

[1] Massoudi Gerlinde u.a. (2002) Erken yabancı dil eğitimi. Bir bakış.....

- Yabancılara açılabilmesi için çocuğunuza başka bir kültürü tanıma ve öğrenme imkanı verilmelidir.
- Erken verilen Almanca dersi, çocuğunuzun genel gelişimine pozitif yönde bir katkıda bulunacaktır ve onu çok farklı yeteneklere (duygusal yetenekler, yaratılıcılık, sosyal yetenekler, bilişsel yetenekler ve dil yetenekleri) teşvik edecektir.

Nörobiyologlar, öğrenme sürecinin buluğ çağının sonuna kadar henüz hazır olmayan beynin yapılandırılmasını sağladığını tespit etmişlerdir. Çocukluk döneminde sinir ağının çalışma planının yapıldığı da söylenebilir. Daha sonra öğrenme sadece ağların kuvvetlenmesine veya zayıflamasına neden olur. "Diller ve kültürler, yeni bir düşünme türü sağlar, yaratıcılığa, itinaya ve daha iyi hafıza kapasitesinin oluşmasını teşvik ederler, tamamen gelişmeyi teşvik ederler"[2]

İçerikler:

İçerikler çocuğun ilgi alanlarına uygun olmalıdır ve çocukları geliştirmeli, onların duygularına uygun olmalıdır. Çocukların fantezilerini ve yaratıcılıklarını teşvik etmelidirler ve onları eğlendirmelidirler. Konular (arkadaşlık, okul, hayvanlar vs.) çocuğun yaşadığı dünyadan kaynaklanmalıdır veya oluşturulan dünya resmini geliştirirler. Özellikle ilk yıllarda hikayeler, kafiyeler ve şarkılar ve bunlara uygun olan, çocuğu aktif olarak harekete geçiren konular, merkezi oluşturmaktadırlar (örneğin, küçük tiyatro oyunları).

Türkçe'de normalde okuma ve yazma öğrenimine alfabe bitirildikten sonra, ilk öğrenim yılının ikinci yarısında başlanır. Burada çok önemli olan harfler ve Türkçe'de bulunmayan veya karşılıklı etkileşim riski oluşan harf kombinasyonlarıdır.

---

[2] Ehd. .....

Yöntemler ve prensipler:

- Bütünlük

  Bütün anlamlarıyla öğrenme
- Davranışların yönlendirilmesi

  Çocuklar aktif olarak davranacak hale gelmelidir.
- Hikaye anlatma

  Hikayelerin anlatılması
- İletişimsel yönlendirme

  Her çocuk için tipik olan durumlarda iletişim konusunda ölçülü olarak hazırlık yapılacaktır.
- Kendi kendine öğrenmenin teşvik edilmesi

  Örneğin, Maria Montessoris'in reform-pedagojik hamlelerinin yardımıyla çalışma şekillerinin yardımı ile.
- Farklı sosyal şekillerin dikkate alınması

  Tek başına çalışma, ortak çalışma ve grup çalışması.
- Farklı araçların eklenmesi

  Folyolar, CD'ler, çocuk kitapları vs.
- Dilbilgisi merkeziyetçiliği yok!

  Dilbilgisi aynı kapsamda yer almaktadır ve en çok imitatif olarak işlenir. Dil kullanımına yönelik uzun süreli evrelerden sonra yardımcı öğeler olarak renkler, semboller vs. kullanılır.

EK No. 2

Yabancı Dil Eğitimi ve Almanca'nın Önemi

Nazan MOROĞLU
ALKEV Okulları Kurucu Temsilcisi

Günümüzde bilimsel, teknolojik ve kültürel alanlarda başdöndücü hızla yaşanan gelişmelere uyum sağlamanın hareket noktası EĞİTİM'dir. Bilindiği gibi, bir ülkenin gelişmesi ile o ülkenin yurttaşlarının eğitim düzeyi doğru orantılıdır. Gelişmiş ülkelerde çağdaş, kaliteli bir eğitim sistemi uygulanarak bütün yurttaşların bilgili; yaratıcı; özgür düşünen; topluma, çevreye, ülke ve dünya sorunlarına duyarlı; çözüm üreten; sağlıklı; kendine güvenli ve mutlu insanlar olmalarına özen gösterilmektedir. En az bir yabancı dilin iyi derecede öğretilmesi ise çağdaş ve kaliteli bir eğitimden söz edebilmenin ön koşuludur. Özellikle, uluslar arası ilişkiler ve iletişim dünyada giderek yaygınlaşmakta ve Avrupa Birliği gibi sınırları aşan birlikler kurulmaktadır. Dolayısiyle, bugünün gençlerinin bilgiye ulaşmaları, araştırma yapmaları, beceri ve yeteneklerini geliştirmeleri ve iyi bir iş bulabilmeleri en az bir yabancı dili çok iyi bilmeleriyle mümkün olacaktır. Avrupa Birliğinde ikinci yabancı dilin öğretilmesi de artık zorunlu tutulmaktadır.

Türkiye, Avrupa Birliği'ne aday ülke konumuna geldikten sonra Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının **30.03.2000** tarih ve **32** sayılı kararı ile, okul öncesi eğitim kurumlarında **5** ve **6** yaş grubundaki çocuklara ve ilköğretim okulları **1., 2., 3.** sınıflarındaki öğrencilere yabancı dil öğretilmesi kabul edilmiştir. Ayrıca, ilköğretim okullarının **6., 7.** ve **8.** sınıf öğrencilerinin Fen Bilgisi dersi laboratuvar çalışmalarını yabancı dil destekli yapabilmelerine olanak tanınmış ve uygulamaya konulmuştur.

30.3.2000 tarihli karar uyarınca, **ikinci yabancı dil eğitimine**, ilköğretim okulları **6. sınıfından itibaren haftalık ders çizelgesinde yer verilmiştir.**

Erken yaşta yabancı dil öğrenilmesinin bir çok yararı vardır. Kendi ana dili yanında bir yabancı dili öğrenerek büyüyen çocukların daha yaratıcı düşünceye ve uygulama gücüne sahip oldukları bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Yapılan araştırmalarda onların bir sorunla karşılaştıklarında birden fazla çözüm yolları bulma yeteneklerinin geliştiği ve tek dille yetişen çocuklardan daha avantajlı oldukları görülmüştür.

Yabancı dil bilmenin sınırsız yararları olduğuna, ana dilimiz Türkçenin tam anlamıyla öğretilmesi yanında, birinci yabancı dil olarak Almanca'nın öğretilmesinin önemine inanan Alman Liseliler, ALKEV Ana ve İlköğretim Okulunu kurmuşlardır. Ülkemizde sekiz yıllık kesintisiz temel eğitimin uygulamaya geçirilmesi üzerine Alman Liselilerin kurdukları ALKEV Okullarında Almanca birinci yabancı dil İngilizce ikinci yabancı dil olarak verilmektedir.

Günümüzde İngilizce dünyada en çok konuşulan dildir. Ancak, anaokulundan başlayarak ilköğretim süresince birinci yabancı dil olarak Almanca'nın öğretilmesinin birçok avantajı olduğu yadsınamaz. Bunları özetle şöyle sıralayabiliriz:

- Almanca öğrenen bir kimse İngilizce'yi ve diğer dilleri kolaylıkla çok iyi derecede öğrenebilir.
- Almanya, ekonomik, siyasi ve kültürel olarak Türkiye'nin bütün Avrupa ülkeleri içinde en önemli partneridir.
- Üyesi olmayı amaçladığımız Avrupa Birliğinde (nüfus olarak) en çok konuşulan dil Almanca'dır.
- İki milyondan fazla Türk'ün yaşadığı Almanya ile çok yönlü kişisel ilişkiler doğmuştur ve Almanca bilmek bu ilişkiler açısından önem taşımaktadır.
- Alman Üniversitelerinde öğrenim ücretsizdir ve teknik, kimya ve tıp alanlarında kaliteli eğitim yapılmaktadır. Hu-

kuk alanında derinlemesine inceleme yapabilmek ve uygulamayı yakından izlemek için Almanca bilmek önemlidir, çünkü özellikle kaynağı İsviçre olan Medeni Kanun ve kaynağı Almanya olan Ticaret Kanunu konularında araştırma yapmak için Almanca bilmek gerekir.

- Milli Eğitim sistemimizde Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde kabul edilen yukarıda anılan karar gereğince ikinci yabancı dil de zorunlu olmaktadır.

Bütün bunlar gözönünde tutulduğunda, birinci yabancı dil olarak Almanca öğretilmesinin büyük yararı olacağına ve önem taşıdığına inanıyoruz.

EK No. 3

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE TARİHSEL GELİŞİM*

Küçük çocukların eğitilmesi düşüncesi M.Ö. 400 yıllara kadar uzanır.

1782-1852 yılları arasında yaşayan büyük düşünür ve eğitimciler, çocuk eğitimi üzerinde önemle durmuşlar ve günümüze ışık tutan görüşler ortaya koymuşlardır.

1816 yılında 3-6 yaş arasındaki çocuklar için ana okulları açılmıştır.

Osmanlı Devleti döneminde ise Sıbyan Mektepleri'nin açıldığı görülmektedir.

1915 yılında "Ana Mektepleri Nizamnamesi"nin yürürlüğe girmesi ile ülkemizde ana okulları açılmaya başlanmıştır.

Cumhuriyetin ilan edildiği tarihte 80 anaokulunda 5.580 çocuk ve 136 öğretmenin mevcut olduğu bilinmektedir.

1960 yılında okul öncesi eğitim alanında öğretmen yetiştirmek amacıyla Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulunda çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü açılmıştır.

1961 yılında yürürlüğe giren "222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu"nunda okul öncesi eğitim kurumlarına, zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş çocukların eğitildiği ve isteğe bağlı bir ilköğretim kurumu olarak yer verilmesinden sonra, okul öncesi eğitimi ile ilgili çalışmalara hız verilmiştir.

1962 yılında "Anaokulları ve Anasınıfları Yönetmeliği" çıkarılmıştır.

Bundan sonraki dönemlerde okul öncesi eğitimin önemi ve yaygınlaştırılması Hükümet programlarında, Kalkınma plânlarında, eğitim komisyonlarında ve Millî Eğitim Şûralarında ele alınmıştır.

1973 yılında yürürlüğe giren "1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu"nda Türk Millî Eğitim Sisteminin genel yapısı içinde, okul öncesi eğitime, örgün eğitim sistemi içinde yer verilmiştir.

Okul öncesi eğitime verilen önem nedeniyle 1992 yılında 3797 Sayılı Kanunla Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

* MEB web sayfasından alınmıştır.

EK No. 4

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ*

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel okul öncesi eğitim kurumlarının, kuruluş, yönetim, eğitim, görev ve işleyişi ile ilgili esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel okul öncesi eğitim kurumlarını kapsar.

Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ile 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

b) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,

c) Okul Öncesi Eğitim Kurumu: Okul öncesi çağı çocuklarına eğitim veren resmî ve özel eğitim kurumunu,

ç) Okul : Anaokulu ile ana sınıfı ve uygulama sınıfının bağlı bulunduğu okulu,

d) Anaokulu: 36-72 ay çocuklarının eğitimi amacıyla açılan okulu,

e) Ana sınıfı: 60-72 ay çocuklarının eğitimi amacıyla örgün eğitim kurumları bünyesinde açılan sınıfı,

f) Uygulama Sınıfı: 36-72 ay çocuklarının eğitimi amacıyla açılan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı diğer öğretim kurumları bünyesindeki okul öncesi eğitim sınıfını,

g) Tam Gün Eğitim: Anaokulları ile uygulama sınıflarında günde sekiz eğitim saatini geçmeyecek şekilde , 08.00-17.00 saatleri arasında yapılan eğitimi,

h) Yarım Gün Eğitim: Okul öncesi eğitimi kurumlarında günde aralıksız altı eğitim saatini geçmeyecek şekilde yapılan eğitimi,

i) Müdür: Anaokulu müdürü ile ana sınıfı ve uygulama sınıflarının bağlı bulunduğu okulun müdürünü,

j) Müdür Yardımcısı: Anaokulu müdür yardımcısı ile ana sınıfı ve uygulama sınıflarının bağlı bulunduğu okulun müdür yardımcısını,

k) Bölüm Şefi: Uygulama sınıfı yöneticisini,

l) Öğretmen: Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmeni,

m) Usta Öğretici: Millî Eğitim Bakanlığı Kurumlarında Sözleşmeli veya Ek Ders Görevi ile Görevlendirilecek Uzman ve Usta Öğreticiler Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak görevlendirilen kişiyi,

n) Öğretmenler Kurulu: Okul öncesi eğitim kurumlarında görevli yönetici ve öğretmenlerden meydana gelen kurulu,

o) Veli : Çocuğun ana veya babasını, vasisini ya da yasal sorumluluğunu üstlenen kişiyi ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Amaçlar, İlkeler ve Çalışma Kuralları

Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Madde 5 - Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

a) Çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak.

b) Çocukların hayal güçlerinin gelişimi, yaratıcı yollarla düşünce ve duygularını anlatabilme ve iletişim kurabilme becerilerini kazandırmak.

c) Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak.

ç) Koşulları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak.

d) Çocukları temel eğitime hazırlamak.

Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri

Madde 6 - Okul öncesi eğitimde:

a) Çocukların bedensel, bilişsel, duygusal, sosyal, kültürel, dil ve hareket gibi çok yönlü gelişimlerini destekleyecek eğitim ortamı hazırlanır.

b) Eğitim etkinlikleri düzenlenirken; çocukların yaşları, gelişim özellikleri, öğrenme hızları, ilgileri, gereksinimleri ile okulun ve çevrenin olanakları dikkate alınır.

c) Çocukların; beslenme, uyku, öz bakım becerileri, doğru ve sağlıklı temel alışkanlıklar kazanmalarının yanında doğa sevgisiyle çevreye duyarlı olmaları da sağlanır.

ç) Eğitim etkinlikleri; çocukların, sevgi, saygı, iş birliği, katılımcılık, sorumluluk, yardımlaşma ve paylaşma duygularını geliştirici nitelikte olur.

d) Çocukların; Atatürk, yurt, ulus, bayrak, aile ve insan sev-

gisini benimsemiş, kendine güvenen, çevresiyle iyi iletişim kurabilen, dürüst, ilkeli, çağdaş düşünceli, hak ve sorumluluklarını bilen, saygılı ve kültürel çeşitlilik içinde hoşgörülü bireyler olarak yetişmelerine temel hazırlamak amacıyla çaba gösterilir.

e) Eğitim, sevgi ve şefkat anlayışı içinde yürütülür. Çocuklara eşit davranılır ve bireysel özellikler gözönünde bulundurulur. Çocukların öz güvenlerini kazanmaları için ceza, baskı uygulanmaz ve kısıtlamalara yer verilmez.

f) Eğitim etkinliklerinin değerlendirilmesinde belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaşıldığı tespit edilir. Plânlama yapılırken bu sonuçlar dikkate alınır.

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çalışma Kuralları

Madde 7 - a) Anaokulları ve uygulama sınıflarında tam gün eğitim yapılması esastır. Ancak okulun fiziksel durumu ve velilerin istekleri göz önünde bulundurularak yarım gün eğitim de yapılabilir.

b) Ana sınıflarının çalışma saatleri bağlı bulundukları okulun öğretim şekline göre düzenlenir.Ana sınıflarında görevli öğretmen, bir günde eğitiminden sorumlu olduğu çocuk gurubunun okulda bulunduğu saatlerde eğitim etkinliğine katılmak zorundadır.

c) Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim yılı süresi en az 180 iş günüdür. Günlük eğitimin başlama ve bitiş zamanı valiliklerce belirlenir.

ç) Öğretmen, anaokulu ve uygulama sınıflarında günde sekiz, ana sınıflarında ise altı eğitim saati etkinlikte bulunur.

d) Okul öncesi eğitim kurumlarında aralıksız eğitim yapılması esas olup teneffüs yapılmaz.

e) Bir gruptaki çocuk sayısının 20' den fazla olmaması esastır. Çocuk sayısı fazla olduğu takdirde ikinci grup oluşturulur. Tek ana sınıflarında ve uygulama sınıflarında sınıfın kapasitesi dikkate alınarak çocuk sayısı 25' e kadar çıkarılabilir.

İKİNCİ KISIM
Kayıt- Kabul ve Devam - Devamsızlık

Kayıt Zamanı

Madde 8 - Okul öncesi eğitim kurumlarında kayıt işlemleri, yıllık çalışma takviminde belirtilen sürelerde yapılır. Ancak fiziksel kapasitenin uygun olması durumunda, eğitim yılı içinde de çocukların kayıtları yapılabilir.

Okula Kayıt

Madde 9 - Kayıt- kabul aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) Anaokulu ve uygulama sınıflarına, kayıtların yapıldığı yılın Eylül ayı sonuna kadar 36 ayını dolduran ve aynı yılın Aralık ayı sonuna kadar 72 ayını doldurmayan çocuklar kaydedilir.

b) Ana sınıflarına, Eylül ayı sonuna kadar 60 ayını dolduran çocuklar ile aynı yılın Aralık ayı sonuna kadar 72 ayını doldurmayan çocuklar öncelikle kaydedilir.

Ancak bu yaş grubu çocukların sayısı yeterli olmadığı takdirde, 48-60 ay çocukların da ana sınıflarına kayıtları yapılabilir.

Ayrıca kayıtların yapıldığı yılın Eylül ayı sonu itibarıyla 48 ayı dolduran ve aynı yılın Aralık ayı sonuna kadar 72 ayı doldurmayan özel eğitime muhtaç çocuklardan; rehberlik ve araştırma merkezlerince "Okul öncesi eğitim kurumlarına devam edebilir." raporu verilmiş "Eğitilebilir" olanlar ve birden fazla özürü bulunmayanlar, kapasitenin 1/10'u oranında bu kurumlara kaydedilirler.

Seçici Komisyon ve Görevleri

Madde 10 - Kapasitenin yetersizliği, kayıt-kabulde dikkate alınacak durumlar nedeniyle kayıtların başlamasından bir ay önce okul müdürünün teklifi ve il veya ilçe millî eğitim müdürlüğünün onayı ile okul müdürü başkanlığında, varsa müdür

yardımcısı / bölüm şefi ve iki öğretmenden seçici komisyon oluşturulur.

Seçici komisyon:

a) Kurumun fiziksel koşullarını, kapasitesini ve önceki yıldan devam eden çocukları da dikkate alarak okula alınacakların sayısını tespit eder.

b) Kız ve erkek çocukların sayı itibarıyla gruplara dengeli olarak dağılımını sağlar.

c) Şehit, harp malûlü, gazi çocukları, anne ve babanın veya bunlardan birinin ölmüş olması, ya da anne-babası ayrılmış olan çocuklar ile özel eğitim gerektiren çocuklara ve okulda görevli personelin çocuklarına öncelik tanır.

ç) Ekonomik durumu yetersiz olan ailelerin, çalışan annebabanın ve yurt dışından dönen veya ailesi yurt dışında olan ve özel eğitim gerektiren çocukların kayıt dışı kalmamasına özen gösterir.

d) (c) ve (ç) bentlerine göre yapılacak kayıt işlemlerinin belgelendirilmesini sağlar.

e) Başvuruların fazla olması durumunda velilerin huzurunda kur'a çekimi yapar.

f) Kurumlara, kapasitenin 1/10' u oranında şehit, malûl, gazi ve yoksul aile çocukları ücretsiz kabul edilir. Bu koşulları taşıyanlardan ücretsiz kayıt yaptırmak isteyenler, Ek 5 inceleme formunu doldurup belgeleriyle birlikte seçici komisyona teslim ederler. Seçici komisyon bu formdaki bilgileri belgeye dayalı olarak inceler, ücretsiz kayıt yapılıp yapılmayacağına karar verir.

Kayıt İçin Alınacak Belgeler

Madde 11 - Okul öncesi eğitim kurumlarına alınacak çocukların kayıt koşulları, kayıtların başlayacağı tarihten 15 gün önce okulun uygun bir yerinde velilerin görebilecekleri şekilde ilân edilir.

Kayıt için istenen belgeler:

a) Başvuru formu.

b) Nüfus cüzdanı örneği.

c) Varsa, Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin (c) ve (ç) bentlerinde tercih nedeni sayılan belgeler.

ç) Dört adet fotoğraf.

Çocukların kişisel kullanımları dışında hiçbir malzeme ve araç velilerden istenmez.

Veli

Madde 12 - Kurumlara kabul edilen her çocuğun bir velisi olur.

Veli, çocukla ilgili yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır.

Devam - Devamsızlık

Madde 13 - Kayıtları yapılan çocukların kuruma devam etmelerinin sağlanması esastır. Ancak, özel eğitim gerektiren çocukların sosyal uyum ve gelişim özelliğine göre okula günlük devam sürelerinde esneklik sağlanır.

Özürsüz olarak 20 gün aralıksız okula devam etmeyen ve devam ettiği hâlde belirtilen süre içinde ücretleri yatırılmayan çocukların kaydı silinir. Bu durum, veliye yazılı olarak bildirilir.

Hastalık Sonrası Okula Devam

Madde 14 - Bulaşıcı bir hastalık nedeniyle okula devam edemeyen çocuklar, sakınca olmadığına ilişkin tabip raporu ile kuruma devam edebilirler.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Personelin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Görevlendirilecek Personel

Madde 15 - Okul öncesi eğitim kurumlarında, Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumların Yönetici ve Öğretmen-

lerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde belirlenecek yönetici ve öğretmenlerin dışında gereksinim ve kadro olanakları çerçevesinde aşağıda sayılan personel görevlendirilir.

a) Anaokullarında

1- Usta Öğretici

2- Memur

3- Tabip

4- Aşçı

5- Hizmetli

b) Ana sınıflarında

1- Usta Öğretici

2- Hizmetli

c) Uygulama sınıflarında

1- Aşçı

2- Hizmetli

Okul Müdürünün Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Madde 16 - Müdür; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak okulun bütün işlerini düzenlemeye, yürütmeye ve denetlemeye yetkilidir. Müdür, toplam kalite yönetimi anlayışına uygun olarak okulun yönetilmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesinden sorumludur.

Okulu müdür yönetir. Müdür:

a) Okulda bütün çalışmaları ilgililerle iş birliği yaparak eğitim yılı başlamadan önce plânlar ve düzenler.

b) Eğitim ve yönetimin verimliliğini artırmak, eğitimin kalitesini yükseltmek ve bu konuda sürekli gelişimi sağlamak için gerekli araştırmaları yapar, eğitimle ilgili gelişmeleri izler, sonuçlarını değerlendirir.

c) Yıllık ve günlük plânların eğitim programlarına göre hazırlanmasında ve diğer çalışmalarda öğretmenlere rehberlik eder, çalışmaları denetler.

ç) Kurumun temizlik ve düzeni ile öğretmen ve diğer personelin, sağlık, temizlik ve beslenme işleriyle ilgili çalışmalarını izler, yemek listesinin hazırlanmasında müdür yardımcısı ve öğretmenlerle iş birliği yapar.

d) Okul bina ve tesislerinin kullanımı, bakımı, temizliği, doğal afete karşı korunması, binanın fiziksel durumu ve donanımından kaynaklanan kazalara neden olabilecek merdiven, radyatör, soba, korniş, kapı, pencere, kaygan zemin, oyun materyali ve benzeri unsurlara karşı okulun iç ve dış güvenliğinin sağlanması yönünde gereken önlemleri alır.

e) Özel eğitim gerektiren çocukların eğitimi için gerekli önlemleri alır.

f) Eğitim materyallerinin sağlanması, kullanılması, korunması, bakımı, temizliği ve düzeni için gerekli önlemleri alır.

g) Çocukların periyodik olarak sağlık kontrollerinin yapılmasını sağlar.

h) Okulun yıllık bütçesini hazırlar, ödeneklerin zamanında ve yöntemine uygun kullanılmasına ilişkin işlemleri izler, bütçenin ilgili makamlara gönderilmesini sağlar.

ı) Ödenek istem çizelgesiyle eğitim istatistiklerinin hatasız ve eksiksiz hazırlanmasını sağlar.

i) Okulla ilgili olağanüstü durumları ilgili makama bildirir.

j) Eğitimle ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge ve emirleri personeline duyurur.

k) Göreve başlama veya görevden ayrılma durumunda, okulun demirbaş eşyasını Ayniyat Talimatnamesi hükümlerine göre devir-teslim eder.

l) Okul öncesi eğitimin tanıtımı ve yaygınlaştırılması amacıyla; toplantı, panel, sempozyum ve benzeri etkinliklerin düzenlenmesi için gerekli çalışmaları yapar.

m) Çocuklara verilen günlük yemek örneklerinin uygun ortamda 24 saat saklanmasını sağlar.

n) Görev tanımlarında belirtilen diğer görevleri yapar.

o) Personelin disiplin ve sicili ile ilgili iş ve işlemlerini yürütür.

Müdür Yardımcısı

Madde 17 - Müdür yardımcısı, okulun işleyişinden ve işlerin düzenli olarak yürütülmesinden müdüre karşı sorumludur.

Müdür Yardımcısı:

a) Okulun yönetim, eğitim ve büro işleriyle ilgili olarak müdür tarafından verilen görevleri yapar.

b) Öğretmenlerce tutulan çocuk gelişim kayıtlarını izler.

c) Halkla ilişkiler, güvenlik ve koruma işlerine aktif olarak katılır.

ç) Yemekhane ve okulun genel temizlik işlerini organize eder.

d) Okula gelen erzakın muayenesini ve günlük erzakın ambardan çıkarılmasını sağlar.

e) Gerektiğinde okul müdürüne vekâlet eder.

f) Okul müdürü tarafından verilen diğer görevleri yapar.

Bölüm Şefi

Madde 18 - Bölüm şefi, uygulama sınıfının amaçlarına uygun olarak işleyişinden yönetime karşı sorumludur.

Bölüm Şefi:

a) Bölümün işleyişini koordine eder, yıllık ve günlük plânların eğitim programına göre hazırlanmasında ve diğer çalışmalarda öğretmenlere rehberlik eder.

b) Öğretmenlerce tutulan çocuk gelişim kayıtlarını izler.

c) Personelin sağlık, temizlik, beslenme işleriyle ilgili çalışmalarını izler ve denetler.

ç) Çocukların sağlık kontrollerinin yapılmasını ve kayıtlarının tutulmasını sağlar.

d) Yemek listesinin hazırlanmasında, beslenmenin dengeli olabilmesi için ev yönetimi ve beslenme öğretmenleriyle iş birliği yapar.

e) Okula gelen erzakın muayenesinde ve günlük erzakın ambardan çıkarılmasında hazır bulunur.

f) Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapar.

Öğretmen

Madde 19 - Öğretmen; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge ve emirlerle programlarda belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür.

Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen ve Yöneticilerin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslar gereğince kendisine verilen ders ve ek ders görevini yapmak zorundadır. Ek ders görevini yapmayanlar, asıl görevlerini yapmamış sayılırlar.

Öğretmen:

a) Eğitim programına uygun olarak yıllık ve günlük plânları hazırlar ve uygular.

b) Etkinlikler için gereken eğitim materyallerini hazırlar.

c) Çocukların kişisel bilgi formlarını doldurur, gelişim ve sağlık kayıtlarını tutar ve yıl sonu gelişim raporlarını hazırlar.

ç) Anne ve baba eğitimiyle ilgili çalışmaların plânlanmasına katılır ve uygular.

d) Okul içinde kutlanacak özel günleri plânlar ve uygular.

e) Okulun genel eğitim etkinliklerine katılır.

f) Özel eğitim gerektiren çocukların eğitimi için önlem alır.

g) Nöbet çizelgesine uygun olarak nöbet görevini yerine getirir.

h) Kanun, Tüzük, Yönerge, Genelge ve Tebliğler Dergisi'ni okur ve imzalar.

ı) Öğretmenler kurulu toplantısına katılır.

i) Yönetimin vereceği eğitimle ilgili diğer görevleri yapar.

Nöbetçi Öğretmen

Madde 20 - Nöbet, okullarda öğretmen sayısı göz önünde bulundurularak eğitimi aksatmayacak şekilde, okul müdürü tarafından hazırlanan çizelgeye göre tutulur.

Bayanlarda 20, erkeklerde 25 yıl ve daha fazla hizmeti olan öğretmenlere nöbet görevi verilmez, ancak gereksinim duyulduğunda bu öğretmenlere de nöbet görevi verilebilir.

Ayrıca, hamile öğretmenlere doğumdan önce 3 ay, doğumdan sonra 6 ay nöbet görevi verilmez.

Uygulama sınıfı ile anaokulu öğretmenleri, eğitim etkinlikleri saatleri dışında nöbet tutar.

İkili eğitim yapılan ana sınıflarında sabahçı olan, nöbet görevini öğleden sonra, öğlenci olan ise nöbet görevini sabah yerine getirir.

Nöbetçi öğretmen:

a) Okulda günlük eğitimin başlamasından yarım saat önce hazır bulunur ve çalışma süresinin bitiminden yarım saat sonra gerekli kontrolleri yaparak nöbet görevini bitirir.

b) Eğitim ve yönetim işlerinin düzenli olarak yürütülmesinde, okul yöneticilerine yardımcı olur.

c) Isıtma, elektrik ve sıhhî sistemlerin çalışmasını, temizliğinin yapılmasını her türlü yangın tehlikesine karşı önleyici önlemlerin alınmasını sağlar.

ç) Olağanüstü durumlarda gerekli önlemleri alır ve durumu ilgililere bildirir. Okul nöbet defterine önemli olayları ve aldığı önlemleri yazar, imzalar.

d) Günlük erzakın ambardan çıkarılmasında ve okula gelen erzakın muayenesinde hazır bulunur.

Öğretmenler Kurulu

Madde 21 - Öğretmenler kurulu, okul müdürünün başkanlığında, müdür yardımcısı ve okulda görevli öğretmenlerden oluşur. Müdürün bulunmadığı zamanlarda öğretmenler kuruluna müdür yardımcısı başkanlık eder.

Öğretmenler kurulu, eğitim yılı başında, ikinci yarıyıl başında, eğitim yılı sonunda ve okul yönetimince gerek duyulduğu zamanlarda toplanır.

Kurulun toplantı gündemi, müdür tarafından bir hafta önceden duyurulur. Olağanüstü yapılan kurul toplantılarında bu süre aranmaz.

Öğretmenler kurulu toplantılarında alınan kararlar, bir tutanakla tespit edilir, toplantıya katılanlar tarafından imzalanır. Toplantıya katılmayanlar tutanakta belirtilir ve bilgi edinmeleri bakımından kendilerine verilir.

Kurul toplantılarının eğitim saatleri dışında yapılması esastır.

Öğretmenler kurulunda:

a) İlk toplantıda, önceki yılın değerlendirilmesi ile yeni eğitim yılı çalışma esasları belirlenir ve iş bölümü yapılır.

b) Eğitim programları ile önceki yılın eğitim plânları incelenerek ortak bir anlayış oluşturulur.

c) Meslekî yayınlar, eğitim alanındaki değişim ve yeni gelişmeler değerlendirilir.

ç) Yıl içinde kutlanması gereken özel gün ve bayramlar tespit edilir. Yıllık ve günlük plânlar ile gezi, gözlem plânları arasında birlik sağlanır.

d) Çocukların yaş gruplarına göre kişilik gelişimi, sağlık, beslenme, sosyal ilişkiler, ekonomik ve aile durumları değerlendirilerek alınacak önlemler görüşülür.

e) Ana sınıfı ve uygulama sınıfı öğretmenleri, bağlı bulundukları okulun kurul toplantılarına katılır.

f) Eğitim yöntem ve tekniklerinin uygulanması ile eğitim materyallerinin geliştirilip amaç-araç ilişkisi göz önünde tutulur.

g) Aile eğitimi çalışmalarının plânlanmasında iş birliği sağlanır.

h) Eğitim yılı içinde yapılan toplantılarla ilgili çalışmalar gözden geçirilip değerlendirilir. Eksiklik ve aksaklıkların giderilmesi için alınacak önlemler görüşülür ve kararlaştırılır.

Usta Öğretici

Madde 22 - Usta öğretici, Millî Eğitim Bakanlığı Kurumlarında Sözleşmeli veya Ek Ders Görevi ile Görevlendirilecek Uzman ve Usta Öğreticiler Hakkında Yönetmelikte belirtilen esaslara göre seçilir ve görevlendirilir.

Usta öğreticiler, çocukların eğitim etkinlikleri ile ilgili olarak yönetimin vereceği tüm görevleri yapar.

Memur

Madde 23 - Anaokullarında, yönetim ve hesap işleri için en az bir memur görevlendirilir.

Memur:

a) Müdür veya müdür yardımcıları tarafından kendilerine verilen yazışmaları yürütür.

b) Gelen - Giden yazılarla ilgili dosya ve defterleri tutar. Yazışmaların asıl veya örneklerini dosyalayarak saklar, gerekenlere cevap hazırlar.

c) Kendisine teslim edilen gizli ya da şahıslarla ilgili yazıların saklanmasından ve gizli tutulmasından sorumludur.

ç) Okulda görevli personelin özlük dosyalarını tutar ve bunlarla ilgili değişiklikleri işler.

d) Okulun arşiv işlerini düzenler.

e) Kurum personeline ait aylık, ücret, sosyal yardım, yolluk, sağlık, vergi iadesi ve benzeri özlük haklarının zamanında ödenmesini sağlar, bunlarla ilgili belgeleri dosyalayarak saklar.

f) Okulla ilgili malî işleri izler, gerekli iş ve işlemleri yapar ve bunlarla ilgili yazı, belge, defter ve dosyaları düzenleyerek saklar.

g) Büro işleri ile ilgili olarak okul yönetimince kendisine verilen diğer görevleri yapar.

h) Uygulama sınıfı ve ana sınıfının bağlı olduğu okulun memuru, yukarıda sayılan görevleri yerine getirir.

Tabip

Madde 24 - Okul öncesi eğitim kurumlarında, çocuk sağlığı konusunda uzman bir tabibin bulunması esastır.

Okul tabibinin bulunmaması durumunda sağlık hizmetleri konusunda hükümet tabipliği, sağlık ocakları, varsa sağlık eğitim merkezleri, ana çocuk sağlığı merkezleri ve benzeri kuruluşlardan yararlanılır.

Tabip:

a) Çocukların periyodik sağlık kontrollerini yapar ve kayıtlarının tutulmasını sağlar.

b) Kurum personelinin periyodik sağlık kontrollerini yapar.

c) Salgın ve bulaşıcı hastalıklarla karşılaşmamak için gerekli önlemleri alır.

ç) Salgın ve bulaşıcı hastalıklarla karşılaşıldığında, yayılmayı engelleyici önlemleri alır. İlgili kuruluşların bilgilendirilmesini sağlar.

d) Kurumda bulunan tüm personele zaman zaman sağlıkla ilgili bilgiler verir.

e) Yönetici ve öğretmenlerle iş birliği yaparak anne-baba eğitimine katılır ve sağlık konusunda velileri aydınlatır.

f) Kurum içinde ve dışında olabilecek kaza ve yaralanmalar konusunda çocukları ve kurum personelini aydınlatır, ilk yardımın temel kurallarının benimsenmesini ve doğru uygulanmasını sağlar.

Aşçı

Madde 25 - Anaokulu ve uygulama sınıflarında çocukların besinlerini hazırlamak üzere en az bir aşçı görevlendirilir. Aşçı bulunamaması durumunda bu görev, kurs sonucunda aşçılık kurs belgesi bulunan bir hizmetliye yaptırılabilir. Aşçı, okul müdürüne, görevli müdür yardımcısına ve nöbetçi öğretmene karşı sorumludur.

Çocukların besinlerini hazırlamakla görevli olan aşçı;

a) Günlük yemek listesine göre kendisine teslim edilen besin maddelerini nöbetçi öğretmenin gözetim ve denetimi altında sağlık ve temizlik kurallarına uygun olarak hazırlar, yiyeceklerin kalitesi ve görüntüsü bozulmadan dağıtımını yapar.

b) Teslim aldığı besin maddelerinin bozulmayacak şekilde saklanmasını, eksiksiz olarak hazırlanmasını, yerinde kullanılmasını ve israf edilmemesini sağlar.

c) Mutfakta kullanılan kapların temiz bulundurulmasına özen gösterir, mutfağın genel temizlik ve çalışma düzenini sağlar.

ç) Okul yönetimince hazırlanan yemekhane talimatnamesinde belirtilen diğer görevleri yapar.

Hizmetli

Madde 26 - Okul öncesi eğitim kurumlarında her grup için bir hizmetli bulundurulur. Ancak hizmetli atanamaması durumunda biri bayan olmak üzere en az iki hizmetli görevlendirilir.

Hizmetliler:

a) Okul binası ve okuldaki eşyaların temizliğini, basit bakım ve onarımlarını yapar.

b) Okula gelen-giden çeşitli malzeme ile araç-gereci gerekli yerlere taşır ve yerleştirir.

c) Okul yönetimince yapılacak plânlama ve iş bölümüne göre her türlü yazı ve dosyayı dağıtır ve toplar.

ç) Hizmet yerlerinin aydınlatma ve ısıtma işlerinde çalışır.

d) Bekçinin bulunmadığı durumlarda dönüşümlü olarak gece nöbeti tutar.

e) Okul bahçesinin ve bahçe araç - gerecinin temizlik, bakım ve onarımı ile ilgili bahçıvan hizmetlerini yapar.

f) Yönetici ve öğretmenler tarafından kendisine verilen hizmetlerle ilgili diğer görevleri yerine getirir.

Uygulama sınıfları ile ana sınıflarında bu görevler, bağlı bulundukları kurumların hizmetlileri tarafından yürütülür.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Malî Hükümler

Ücret Tespit Komisyonu

Madde 27 - Ücret tespit komisyonu, çocukların eğitim, beslenme, temizlik ve sağlık giderleri ile kurumun genel temizlik ve diğer hizmetleri için velilerden alınacak aylık ücretin tespitini yapar.

Ücret Tespit Komisyonu, Okulun bulunduğu il/ilçe millî eğitim müdürünün başkanlığında; okul öncesi eğitimden sorumlu millî eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürü, anaokulu ve bünyesinde ana sınıfı bulunan her derece ve türden birer okul müdürü, bölüm şefi ile anaokulu, ana sınıfı ve uygulama sınıfı öğretmenleri arasından seçilecek birer temsilci, varsa bu işte görevli memur veya döner sermaye saymanı ile velilerin kendi aralarından seçtikleri iki temsilciden oluşur.

Ücret tespit komisyonu, her eğitim yılının sonunda toplanır. Kararlar oy çokluğuyla alınır. Oyların eşit olması durumunda başkanın oyu iki oy sayılır.

Alınacak Ücretin Tespiti

Madde 28 - Okul öncesi eğitim kurumlarında anaokulu ve uygulama sınıfı çocuklarının bakımı, eğitimi, temizliği ve beslenmesi için alınacak ücret tespit edilirken; eğitimin tam veya yarım gün olması, çevrenin ekonomik durumu ve okulun sağladığı olanaklar göz önünde bulundurulur.

Ücret tespit komisyonu, belirlenen süre içinde toplanır ve okul yönetimince alınacak aylık ücret miktarını tespit eder.

Komisyon kararı, valiliğin onayından sonra yürürlüğe girer. Karar, okul müdürlüklerince velilere duyurulur. Belirlenen ücretler, il millî eğitim müdürlüklerince bilgi için Bakanlığa bildirilir.

Ücretin Alınması

Madde 29 - Okul yönetimi, velilerden alınan aylık ücret için bankalardan birinde hesap açar. Veliler, çocuklarının aylık ücretini her ayın 20'sine kadar banka hesabına yatırarak dekontunu okul yönetimine teslim eder.

Bakanlık merkez, taşra ve bağlı kuruluşlarında görev yapan personelin çocukları için % 25 indirim yapılır. Diğer velilerin aynı anaokulu veya uygulama sınıfına devam eden birden fazla çocuğunun olması durumunda, çocukların her birinin ücretinden % 15 indirim yapılır.

Eğitimi aksatabilecek yangın, doğal afet, salgın hastalık, iklime dayalı olağanüstü durumlarda; mülkî makamların ve Hıfzıssıhha Kurulunun gerekli görmesi ve aralıksız 15 gün veya daha fazla süre ile okul öncesi eğitim kurumlarının kapatılması durumunda önceden alınan ücret bir sonraki ayın ücretine sayılır.

Velilerden alınan ücret, hiçbir şekilde amacı dışında kullanılamaz.

Bütçenin Hazırlanması

Madde 30 - Okul öncesi eğitim kurumlarında ücret tespit komisyonunca belirlenen ve velilerden alınan ücretlerden oluşan gelirin harcamasını gösteren tahmini bütçe, eğitim yılı başında hazırlanarak valiliğin onayına sunulur.

Bütçe taslağında hizmet alımları dahil, gelir ve giderler ayrıntılı olarak gösterilir.

Yapılacak her türlü harcamalar, Devlet Harcama Belgeleri Yönetmeliğine uygun olarak yapılır. İlgili defterler zamanında ve eksiksiz tutulur.

Anaokulu bütçesini gösteren belgeden bir örnek, onay tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde Bakanlığa gönderilir.

Satın Alma Komisyonu

Madde 31 - Satın alma komisyonu, döner sermayesi bulunmayan okul öncesi eğitim kurumlarında beslenme, sağlık, te-

mizlik ve diğer ihtiyaç malzemelerinin alımını yapmak üzere, okul müdürü, bir müdür yardımcısı, bölüm şefi, bir öğretmen ve bir memurdan oluşur ve satın alma işlemlerini yapar.

Satın alma komisyonu görevlerini, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu hükümlerine göre yürütür.

Döner sermaye işletmesi bulunan okul öncesi eğitim kurumlarının malî işleri, döner sermaye mevzuatına göre yürütülür.

Muayene ve Teslim Alma Komisyonu

Madde 32 - Muayene ve teslim alma komisyonu, döner sermayesi bulunmayan kurumlarda, 31 inci madde hükmünce muayene ve teslim alma işlemlerini yapmak üzere müdür tarafından görevlendirilecek bir müdür yardımcısının başkanlığında, öğretmenler kurulunca bir yıllık süre için seçilen iki öğretmen ile ilgili memurdan ve varsa bölüm şefinden oluşur.

Komisyon, şartname ve sözleşmeler uyarınca satın alınan eşya ve gereci muayene ve kontrol ederek kabul veya geri çevirmek üzere gereken işlemleri yapar.

Bu komisyon, aynı zamanda Ayniyat Talimatnamesi hükümlerine göre her yıl sonunda demirbaş eşya ile kullanılmayan eşya ve gerecin sayım ve denetimi ile ilgili görevleri yapar. Muayene, teslim alma ve sayım işleri ile ilgili kararları okul müdürünün onayına sunar.

Döner sermaye işletmesi bulunan okul öncesi eğitim kurumlarının muayene ve teslim alma iş ve işlemleri döner sermaye mevzuatına göre yürütülür.

Hizmetin Satın Alınması

Madde 33 - Bedelleri velilerden alınan aylık ücretlerden karşılanmak üzere yemek, sağlık ve temizlik hizmetleri dışarıdan satın alınabilir. Bu işlemler, satın alma, muayene ve teslim alma komisyonlarınca yapılır.

Döner sermaye işletmesi bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında hizmetin satın alınması, döner sermaye mevzuatına göre yürütülür.

Yardımlar

Madde 34 - Kurumların genel işleyişi, eğitim hizmetlerinin yürütülmesi ve okul öncesi eğitimin desteklenmesi amacıyla, okul koruma derneği ve vakıflar yoluyla her türlü bağış ve yardımlar kabul edilir. Sağlanan yardımlar ve yapılan harcamalara ilişkin kayıtlar, mevzuata uygun olarak tutulur.

BEŞİNCİ KISIM
Tutulacak Defter, Dosya ve Formlar

Madde 35 - Kurumlarda aşağıda belirtilen defter, dosya ve formlar kullanılır.

a) Kurumlarda tutulacak defter, dosya ve formlar:

1) Başvuru Formu (Ek-1)

2) Kayıt Defteri (Ek-2)

3) Acil Durumlarda Başvuru Formu (Ek-3)

4) Devam Çizelgesi (Ek-4)

5) İnceleme Formu (Ek-5)

6) Gözlem Gelişim Dosyası

b) Anaokullarında ayrıca tutulacak defter ve dosyalar:

1) Öğretmen, Memur, Hizmetli Devam-Devamsızlık Defteri,

2) Demirbaş Eşya Defteri (A.B.C Demirbaş Defteri)

3) Demirbaş Eşya Yardımcı Defteri,

4) Kullanılmaya ve Yoğaltılmaya Yarayan Eşya ve Gereçler Defteri,

5) Ödenek Defteri,

6) Aylık ve Ücret Gerçekleştirme Defteri,

7) Gelen ve Giden Evrak Defteri,

8) Teftiş Defteri,

9) Öğretmenler Kurulu Karar Defteri veya Dosyası,

10) Öğretmen ve Diğer Personel ile İlgili Şahıs Dosyaları,

11) Satın Alma İşleri ile İlgili Dosyalar,

12) Okul Nöbet Defteri,

13) Zimmet Defteri,

14) Avans Defteri,

15) Senet ve Fatura Defteri,

16) Ambar Defteri,

17) Maaş Bordrolarının Onaylı Örnekleri Dosyası,

18) Gelir-Gider Defteri,

19) İzin-Rapor Defteri,

20) Öğretmen Sicil Defteri.

c) 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, Ayniyat Talimatnamesi ile Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliğinin gerektirdiği, defter, dosya ve belgeler de tutulur.

ALTINCI KISIM
Diğer Hükümler

Atatürk Köşesi

Madde 36 - Anaokullarında eğitim etkinliklerinin yapıldığı alanların dışında uygun bulunan bir yerde, Atatürk ilke ve devrimlerini içeren anlamlı bir kompozisyon oluşturacak şekilde Atatürk Köşesi düzenlenir ve köşe sürekli güncelleştirilir.

Denetim

Madde 37 - Okul öncesi eğitim kurumlarının denetimi, Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği ile Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkan-

lıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi esaslarına göre bu Yönetmelik doğrultusunda yapılır.

Kılık ve Kıyafet

Madde 38 - Kurumlarda görevli yönetici, öğretmen, memur, sözleşmeli, geçici ve diğer personelin giyiminde sadelik, temizlik ve hizmete uygunluk esastır. Kılık ve kıyafetlerde, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığı İle Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelik esaslarına uyulur.

Özel Gün ve Bayramları Kutlama Etkinlikleri

Madde 39 - Özel gün ve bayramlar, okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların yaşlarına, gelişimlerine ve eğitim etkinliklerine uygun olarak gösteri niteliği taşımayan sınıf içi etkinlikler ile okul merkezli olmak kaydıyla eğitim etkinlikleri şeklinde düzenlenir.

Bu etkinlikler, okulda görevli öğretmenlerin birlikte hazırlayacakları program çerçevesinde yapılır.

Ayrıca, okul öncesi çağı çocuklarına yönelik hangi nedenlerle ol ursa olsun, il dışına gezi düzenlenemez.

Velilerin Eğitim Etkinliklerine Katılmaları

Madde 40 - Veliler, istekli olmaları durumunda okul yönetiminin hazırlayacağı bir program doğrultusunda eğitim etkinliklerine katılabilirler.

Aile eğitimi ile ilgili etkinlik ve toplantılara, velilerin etkin olarak katılımları sağlanır.

Özel Okul Öncesi Eğitim Kurumları İle İlgili İş ve İşlemler

Madde 41 - Özel okul öncesi eğitim kurumlarının açılması, kapatılması, çalışma saat ve süreleri, kayıt-kabul, öğrenci kontenjanları, devam-devamsızlık, okul ücretleri, ücretsiz veya indirimli okuyacak çocukların tespiti, sınıf mevcutları, personelin seçimi, atanması ve benzeri konulardaki işlemler, Özel Öğretim Kurumları Mevzuatında belirtilen esaslara göre yapılır.

İlk Yardım Dolabı-İlk Yardım Çantası

Madde 42 - Okul öncesi eğitim kurumlarında ilk yardım dolabı veya ilk yardım çantası, kaza ve acil durumlarda kullanılmak üzere mevzuatta belirtilen standartlara uygun olarak bulundurulur.

Bahçe Düzenlemesi

Madde 43 - Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim etkinliklerinin sağlıklı ve iyi bir ortamda gerçekleştirilebilmesi için oyun alanı ile bahçenin bulunması ve amacına uygun olarak düzenlenmesi esastır. Düzenlemeler eğitim öğretimin olmadığı zamanlarda yapılır.

Bu düzenleme yapılırken; trafik eğitim pisti, kum havuzu, bahçe oyun araçları, ayrıca çocukların fen ve doğa çalışmaları yapabilmeleri için yeterli toprak alan bulundurulmasına özen gösterilir.

Gözlem - Gelişim Dosyası

Madde 44 - Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların gelişim, eğitim ve sağlık durumları ile ilgili olarak her çocuk için bir gözlem ve gelişim dosyası tutulur. Çocuğun kayıtlı olduğu ilköğretim okulunun isteği üzerine dosya okula gönderilir.

Binanın Kullanılması

Madde 45 - Anaokulu binaları amacı dışında kullanılamaz. Hangi nedenle olursa olsun, projede belirtilen kullanım alanlarında izinsiz değişiklik yapılamaz.

YEDİNCİ KISIM
Yürürlük Hükümleri

Yürürlükten Kaldırılan Yönetmelik

Madde 46 - Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle 21/7/1996 tarihli ve 22703 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 47 - Maliye Bakanlığı ve Sayıştayın görüşleri alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 48 - Bu Yönetmelik hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

* Yönetmelik 26 Şubat 2002 tarih ve 24679 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE GELİŞME*

MEB Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü

Genel Müdürlüğümüzün kurulduğu 1992 yılından bugüne kadar;

Resmi anaokulu sayısında % 1.441

Resmi anasınıfı sayısında % 214

Öğretmen sayısında % 243

Çocuk sayısında % 244'lük bir artış sağlanmıştır.

Bu hizmetlerin;

%90'ı Millî Eğitim Bakanlığı,

%10'u SHÇEK ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 191.Maddesine göre açılan kurum ve kuruluşlarca verilmiştir.

OKULLAŞMA DURUMU

Gelişmiş ülkelerde okul öncesi eğitimdeki okullaşma oranı %36-100 arasında iken, ülkemizde bu oran %15'ler seviyesindedir (%15.3).

1991-1992 öğretim yılında %5.1 olan okul öncesi eğitimdeki okullaşma oranı, 2002-2003 eğitim öğretim yılında %11.7'ye yükselmiştir (APK verilerine göre).

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı sonunda okullaşma oranı %25 olarak hedeflenmiştir.

*MEB web sayfasından alınmıştır.

Tablo 6. 1992-2003 Yılları Arası Okul Öncesi Eğitimde Okullaşma Oranları

YILLAR	OKULLAŞMA ORANI (%)
1991-1992	5,1
1992-1993	5,2
1993-1994	6,1

YILLAR	OKULLAŞMA ORANI (%)
1994-1995	7,3
1995-1996	7,6
1996-1997	8,9
1997-1998	9,3
1998-1999	10,0
1999-2000	10,2
2000-2001	10,3
2001-2002	11,0
2002-2003	11,7

Not: Tablo Türkiye genelini ifade etmektedir.

Tablo 5. 1992-2003 Yılları Arası Okul Öncesi Eğitimde Yıllara Göre Eğitim Gören Çocuk Sayısındaki Gelişme

YILLAR	ÇOCUK SAYISI
1991-1992	131.023
1992-1993	135.465
1993-1994	145.973
1994-1995	159.766
1995-1996	159.347
1996-1997	174.275
1997-1998	240.885
1998-1999	207.319
1999-2000	251.596
2000-2001	258.706
2001-2002	289.118
2002-2003	320.038

NOT:Tablo APK verilerine göre düzenlenmiştir. SHÇEK ve 657 Sayılı Kanunun 191. Maddesine göre açılan kurumlardaki çocuklar tabloya dahil edilmiştir.

EK No. 6

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü
SAYI : B.08.0.OÖG.0.07.03.04-600-112/
KONU: Ana sınıflarının Yaygınlaştırılması.

..... VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

GENELGE NO
2004/05

İLGİ : Yatırımlar ve Tesisler Dairesi Başkanlığının 12/06/2003 tarih ve B.08.0.YTD.0.29.09.00.715.1-3614 2003/45 sayılı Genelgesi.

Nitelikli, sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip nesiller yetiştirmek için eğitime çok küçük yaşlarda başlanılmasının gerekliliği ve okul öncesi eğitimin önemi yapılan bilimsel araştırmalar ve çağdaş eğitim alanındaki uygulamalarla ortaya konulmuştur. Bu araştırma bulgularına göre; okul öncesi eğitim dönemi, çocukların yüksek öğrenme potansiyeline sahip olduğu bir dönemdir.

İlköğretime devam eden öğrencilerden; okul öncesi eğitim alan öğrencilerin başarı oranı, bu eğitimi almayan öğrencilerden daha yüksek olduğu bilinmektedir.

Bu gerçek ışığında eğitim sistemimizin ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması ve okullaşma oranında, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Plânındaki hedeflere ulaşılabilmesi için, ilinizdeki okullar bu Genelge doğrultusunda düzenlemelerin yapılmasına özen gösterecektir.

1- İlgi Genelgenin "Genel İlkeler" bölümünde açıklandığı üzere; belirlenen hedeflere ulaşmak için her eğitim-öğretim yı-

lında hizmete girecek okullardan 6-12 dersliği olanların bünyesinde en az (1) ana sınıfı, 12 derslikten fazla olanların bünyelerinde ise en az (2) ana sınıfı açılmak üzere okul öncesi eğitim kurumlarına yer verilmesi uygulamasına devam edilecektir.

2- Öncelikle anaokulları ve ana sınıflarının tam kapasite ile çalıştırılması için her türlü tedbir alınacaktır.

3- Fizikî şartları uygun olan ilköğretim okullarımızın hepsinde, en az 1 ana sınıfı açılacak; varsa kullanılmayan boş derslikler ise, 2. ve 3. ana sınıfı olarak değerlendirilecektir.

4- İlköğretim okullarına kayıt döneminde gelen velilere okul öncesi çağında çocuğu olup olmadığı sorularak; varsa çocuklarını ana sınıfına kayıt yaptırmaları özendirilecek, tüm velilere, çocuklar tarafından önceden yapılmış olan ana sınıflarındaki faaliyetler gösterilecektir.

5- İlköğretim okullarında gerçekleştirilen Okul Aile Birliği ile veli toplantılarında, "Okul Öncesi Eğitimin Önemi" konusu da işlenecek ve bu toplantılara katılan velilere, ana sınıfları gezdirilecektir.

6- Yerel yazılı ve görsel basında, okul öncesi eğitimin önemini belirten programların yayınlanması için kesintisiz çalışmalar yapılacaktır.

7- Derslik yetersizliği veya benzeri sebeplerle ilköğretim okullarının ana sınıfları kesinlikle eğitime kapatılmayacak ve sürekliliğinin temin edilebilmesi sağlanacaktır.

8- Beklenen hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için yapılan çalışmalar ve ulaşılan sonuçlar güncelleştirilerek; Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğünün ooegm@meb.gov.tr adresine gönderilmesi sağlanacaktır.

Bilgilerinizi ve okul öncesi eğitimin geliştirilerek; Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Plân hedeflerinde öngörülen süre içerisinde ulaşılabilmesi için gerekli hassasiyetin gösterilmesini ve titizlikle izlenmesini önemle rica ederim.

* Yukarıdaki Genelge MEB web sayfasından alınmıştır.

EK No. 7

ANA OKULUNDA GÜNLÜK PLAN ÖRNEKLERİ

Günlük Plân Örneği I

I. Hedefler ve Bu Hedeflere Ulaşmak İçin Kazanılması Beklenen Davranışlar

Psikomotor Alan

Hedef 1. Bedensel koordinasyon gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

2. Değişik yönlere yuvarlanma

Hedef 3. El ve göz koordinasyonu gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

3. Çeşitli malzemeleri kaptan kaba boşaltma

6. Değişik araçlar kullanarak şekiller çizme

8. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirme

Bilişsel Alan ve Dil Alanı

Hedef 1. Gözlem yapabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Değişik durumlarda gözlemlediklerini söyleme (boyut, renk, şekil, işlev, koku, ses, tat)

2. Gözlenen durumlarla ilgili sonuçları söyleme (benzerlikler, farklılıklar, farklı gruplamalar)

Hedef 3. Verilen nesne, olay ya da varlıkları çeşitli özelliklerine göre eşleştirebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Verilen nesneleri renklerine göre eşleştirme
2. Verilen nesneleri şekillerine göre eşleştirme
3. Verilen nesneleri boyutlarına göre eşleştirme
6. Verilen nesneleri dokunsal duyumlarına göre eşleştirme

Hedef 4.Verilen nesne olay ya da varlıkları çeşitli özelliklerine göre gruplayabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Verilen nesneleri renklerine göre gruplama
2. Verilen nesneleri şekillerine göre gruplama
3. Verilen nesneleri boyutlarına göre gruplama
5. Verilen nesneleri dokunsal duyumlarına göre gruplama

Hedef 9. Mekânda konum kavramı ile ilgili verilen yönergeleri uygulayabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

2. Verilen yönergeye uygun olarak kendisini doğru yere yerleştirme

Hedef 11. Belli durumlarla ve olaylarla ilgili neden-sonuç ilişkisi kurabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Verilen bir olayın olası nedenlerini söyleme
2. Verilen bir olayın olası sonuçlarını söyleme

Hedef 15. Belli bir nesne, varlık ya da olayı tanımlayabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Nesne, varlık ya da olayı adlandırma
2. Nesne, varlık ya da olaya ait belli başlı özellikleri söyleme

Hedef 17. Sesleri ayırt edebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Verilen sesin kaynağını söyleme (sesin ait olduğu nesne, varlık, olay vb.)

Sosyal -Duygusal Alan

Hedef 6. Başkalarıyla ilişkilerini yönetebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Grup etkinliklerine kendi isteği ile katılma

Hedef 10. Çevresini estetik bakımdan düzenleyebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Çevresinde gördüğü rahatsız edici durumları (kirlilik, düzensizlik, dağınıklık) fark etme

Hedef 11. Estetik özellikler taşıyan özgün ürünler oluşturabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Müziğe uygun özgün şarkı söyleme
2. Estetik bedensel hareketlerle dans etme, yürüme
3. Resim, elişi vb. sanat etkinliklerinde özgün ürünler yapma

II. Eğitim Durumu

Etkinlik: Fen ve Doğa

Çocuklar öğretmen tarafından okula geldiklerinde karşılanır ve bahçeye götürülür. Bütün çocuklar tamamlandığında öğretmen çocukların her birinin eline, içinde farklı özelliklerde yapraklar bulunan birer küçük poşet verir. Onlardan poşetlerin içine bakmalarını ister. Sonra bahçede dolaşarak poşetin içindeki yapraklara benzemeyen farklı yapraklar bulup poşetlerine koymalarını ister. Yaprak toplama bittikten sonra çocuklara poşetlerini öğretmenin elinde tuttuğu çuvallara koyabileceklerini ve bahçedeki yapraklarla istedikleri şekilde oynayabileceklerini söyler. Daha sonra, çocuklardan yaprakları dökülmüş ağaçların yanına gelmelerini, yerdeki kuru ve yaş yaprakların üzerinde yürümelerini, onlara dokunmalarını, koklamalarını ve çıkardıkları sesleri dikkatle dinlemelerini ister. Çocuklara yaprakların üzerinde yuvarlanan bir top olduklarını düşünmelerini ve top gibi yuvarlanmalarını söyler. Ardından çocuklar çuvalları alarak sınıfa giderler.

Öğretmen, sınıfın uygun bir yerine önceden, çocukların içine girip oynayabilecekleri büyüklükte bir kulübe ve sınırları belli, büyük bir bahçe hazırlamıştır. Bu bahçeye büyük boyutlarda mukavva ve köpüklerden yapılmış farklı ağaç maketleri sabit bir biçimde yerleştirilmiştir. Dışardan getirilen çuvallar, çocuklarla birlikte bu bahçeye yerleştirilir.

Bahçede yer alabilecek gerçek ölçülere yakın, büyük boyutlarda mukavva ve köpükten hazırlanmış farklı özellikteki ağaç maketleri sabit olarak önceden yerleştirilmiştir. Dışarıdan getirdikleri çuvallar çocuklarla birlikte bahçeye yerleştirilir. Çocuklara çuvallardaki yaprakları çalışmalarında istedikleri gibi kullanabilecekleri söylenir. Öğretmen "Burası bizim bahçemiz, ne yapmayı düşünüyorsunuz? Nasıl bir bahçemiz olsun istersiniz? Bahçemizde neler olsun? Size hangi malzemeler gerekli olabilir? Bu malzemeleri nereden bulabiliriz? Başka bir şeye ihtiyacınız var mı?" gibi sorularla çocukların gözlem yapmalarını ve proje üzerinde düşünmelerini sağlar. Öğretmen, farklı özellikteki yaprakların bazı kısımlarını kağıt ya da kartonlara önceden çizip hazırlamıştır. Çocuklar bu yaprakları istedikleri gibi tamamlar ve bahçedeki istedikleri ağacın üzerine yerleştirirler. Ağaçların üzerine yaprakları yerleştirmek için, tutkalla yapıştırma, üzerine delik açılmış yapraklara ip geçirerek tuz seramiği ile tutturma, amerikan fermuarıyla yapıştırma gibi yöntemler kullanılabilir. Ağaç maketlerinin yanına çeşitli renklerde hazırlanmış sulu boya kutuları ile değişik büyüklükte ve kalınlıkta fırçalar konulmuştur. Çocuklar, bunlarla ağaçları, bahçenin çitlerini, kulübeyi ve yaprakları istedikleri gibi boyarlar. Bunların yanı sıra çocuklar yoğurma maddesi ile istedikleri gibi çalışarak, projeyi tamamlayabilir, ya da projeye bir süre daha devam edebilirler. Serbest zamanın sonunda öğretmen çocuklardan oldukları yere oturmalarını ister. Onlara neler yaptıklarını, çalışmalarının ne kadarını bitirdiklerini ve başka neler yapmak istediklerini sorarak projeyi çocuklarla değerlendirir.

Etkinlik: Drama ve Toplanma

Öğretmen, Vivaldi'nin dört mevsim kasetini koyar ve çocukların müziği dinlemelerini isteyerek şöyle devam eder. "Ağaçtan rüzgârla savrulmuş, yolda uçuşan birer yaprak olduğunuzu düşünün. Bu sırada çok sıkıldınız ve kendinize bir arkadaş buldunuz, hemen onun elini tutun, eş olun." der. Daha sonra her eşe poşet, çuval ya da kutu dağıtılır. Çocuklardan, oluşturdukları bahçe için gerekli olmayan malzemeleri ellerindeki çuval, kutu ya da poşetlere toplayarak kendisine getirmelerini ister.

Etkinlik: Türkçe Dil- Müzik-Oyun

Öğretmen, çocukları sınıfta önceden düzenlemiş olduğu bahçenin çevresine uygun bir şekilde oturtur. Daha sonra onlara şu soruları sorar: "Bahçemizde hangi ağaçları görüyorsunuz?", "Ağaçlar ne renk?", "Yapraklarının şekilleri nasıl?", "Rüzgarda nasıl sallanıyorlar?" vb. sorulara çocukların verdikleri cevapları dinler. Öğretmen, gerektiğinde çocukların kendi yanlışlarını bulmalarına rehberlik eder.

Daha sonra Vivaldi'nin klasik müzik kaseti tekrar çalınır. Öğretmen "Çocuklar, bahçemizdeki ağaçlar hakkında konuştuklarımızı hatırlayın, siz bu ağaçların yerinde olsanız nasıl hareket ederdiniz?" der. Sorunun yanıtı alındıktan ve açıklaması yapıldıktan sonra çocuklar müzik eşliğinde istedikleri şekilde hareket ederler. Müzik bitiminde öğretmen çocuklara "Kendilerini nasıl hissettiklerini, neler düşündüklerini" sorar ve çocukların görüşlerini alır. Ardından öğretmen çocuklara; "Birlikte bir öykü oluşturacaklarını, ancak bunun için kasetten dinleteceği seslere dikkat etmeleri gerektiğini" söyler. Sonra öyküyü anlatmaya başlar:

"Bir sabah büyük ayı Dodo, yiyecek bir şeyler bulmak için mağarasından çıktı ve yürümeye başladı." **Öğretmen efekt kasetinden kuru ve yaş yapraklar üzerinde yürüme sesini dinletir ve çocuklara Dodo'nun nerede yürümüş olabileceğini sorar, çocuklar cevap verirler.**

Efekt kasetinden kanat çırparak ve öterek havalanan bir kuşun sesini dinletir. Bunun ne sesi olabileceğini sorar. Çocuklardan kuşa bir isim bulmalarını ister.

"Arkadaşı ...'nın karşısındaki ağaçlara doğru uçarak gittiğini görür. Bunun üzerine Dodo da hızla ona doğru koşar."

Efekt kasetinden yaş yaprakların sesi ile tahta bir köprünün üzerinde koşma sesi dinletilir ve çocuklara Dodo'nun nerelerden geçmiş olabileceği sorulur.

"Dodo, çevresine bakarak kuşu aramaya başlar. Bu sırada arkasından bir ses duyar. Acaba bu ne sesi olabilir diye düşünerek arkasını döner."

Efekt kasetinden, kuşun köprünün üzerinde yavaş yavaş yürüme ve ötme sesi dinletilir.

"Dodo arkadaşı kuşu görünce çok sevinir. Bu sırada minik kuş Dodo'nun omuzuna konar ve sohbete başlarlar."

Öğretmen çocuklara Dodo ile kuşun neler konuşmuş olabileceğini sorar.

"Dodo, kuşa çok acıktığını, yiyecek aradığını ve bunun için nehir kıyısında balık tutmaya gitmek istediğini söyler. Birlikte nehir kıyısında yürürken Dodo'nun birden ayağı kayar ve ... düşer."

Efekt kasetinden suya düşme ve suda çırpınma sesi dinletilir.

"Tam bu sırada suyun içinde kendisine doğru yüzen bir balık görür ve sevinçle onu yakalamak için üstüne atlar."

Efekt kasetinden suda çırpınma sesi dinletilir.

"Ancak balık elinden kaçarak hızla uzaklaşır. Dodo sırılsıklam olduğunu fark eder, sudan çıkar ve kurulanmak için köprünün üzerine oturur. Bu arada çeşitli sesler duyar, etrafına bakınmaya başlar."

Efekt kasetinden tahtaya şıp şıp damlayan su sesi dinletilir.

"Dodo bu seslerin kendisinin üzerinden damlayan su sesleri olduğunu anlayınca kuşla birlikte kahkahalarla gülmeye başlarlar."

"Tam bu sırada Dodo ve kuş kendilerine doğru uçarak gelen küçük bir şey görürler."

Efekt kasetinden arı vızıltısı sesi dinletilir ve çocuklara bu gelenin ne olduğu sorulur.

"Gelenin, arkadaşları Vız Vız olduğunu anlarlar. Vız Vız, Dodo'ya nasıl bu kadar ıslandığını sorar. Dodo başından geçenleri Vız Vız'a anlatır."

"Bunun üzerine Vız Vız, kuşla Dodo'nun kendisini izlemelerini ister."

"Kısa bir süre gittikten sonra büyük bir ağacın yanına gelirler. Vız Vız Dodo'ya isterse ağacın üzerindeki kovanda bulunan balla karnını doyurabileceğini, ancak bunun için ağaca çıkması gerektiğini söyler. Dodo ağaca nasıl çıkacağını düşünmeye başlar."

Efekt kasetinden ağacın gövdesine tırmanma sesi verilir.

"Dodo ağaçtaki kovana ulaşır ulaşmaz, balla karnını iyice doyurur, Vız Vız'a teşekkür eder ve sevinçle ağacın dallarının üzerinden sıçrayarak aşağıya atlar. Bu sırada onunla birlikte ağaçtaki pek çok yaprak da yere dökülür. Dodo keyifle dökülen yaprakları savururken kuş ve Vız Vız da kanat çırparak ona eşlik eder ve birlikte oynarlar."

Öykü bitiminde öğretmen çocuklara, kutuda bulunan müzik aletlerinden birer tane seçmelerini söyler. Çocuklar kutudan birer müzik aleti alırlar. Öğretmen, ellerindeki müzik aletlerini önlerine koymalarını söyler. Daha sonra çocuklara, elindeki kartlarda müzik aletlerinin resimleri olduğunu söyler. Bu kartlardan bir tanesini seçip onlara göstereceğini, gösterdiği resimdeki müzik aleti ile önündeki müzik aleti aynı olan çocuğun, onu çalarak sesini arkadaşlarına dinletmesini ister. Ardından

çocuklara müzik aletinin sesinin, neyin sesine benzediği sorulabilir. Bu, diğer çocuklarla da tekrarlanır.

Öğretmen, çocuklara az önce birlikte oluşturdukları öyküyü kısaca hatırlatır. Çocuklara efekt kasetinden öyküde kullanılan sesleri tekrar dinletir. Bu seslerin hangi müzik aletinin sesine benzediği tartışılır. Böylece öğretmen, öyküyü resimli kartlardan yeniden anlatmaya başlar ve çocuklardan öyküde geçen seslerden söz ettiğinde, uygun olan müzik aleti ile öyküye eşlik etmelerini ister. Öğretmen, ismini söylediği çocuğun elindeki müzik aletini istediği gibi çalabileceğini ve diğer çocukların da bu müziğe uygun olarak hareket etmeleri gerektiğini belirtir. Çocuklardan birinin adını söyler ve o çocuk elindeki müzik aletini çalarken, öğretmen diğer çocuklara "Haydi şimdi Dodo'nun ağaçtan inerken dalların üzerinde zıpladığı gibi zıplayalım." der ve hep birlikte zıplarlar. Öğretmen başka bir çocuğun çaldığı müzik aleti ile "Dodo'nun suda yuvarlandığı gibi yuvarlanalım.", "Vız Vız ve kuş gibi hızlı hızlı uçalım." ya da "Çok yorulduk, şimdi yavaşlayalım." yönergelerini verir. Ardından öğretmen "Şimdi öykünün sonunda Dodo'nun üzerine dökülen yaprakları incelemeye gidelim." der ve diğer etkinliğe geçilir.

Etkinlik: Fen ve Doğa

Öğretmen, önceden mikroskop, büyüteç, içerisinde değişik özelliklerde yaprakların (tüylü-tüysüz, ince-kalın, büyük-küçük, kalın damarlı-ince damarlı vb.) bulunduğu kutular ve bu yaprakların yer aldığı albüm, vantilâtör, ağaç kabukları, canlı bitkiler, çeşitli ağaç resimlerinin bulunduğu kartlar hazırlar. Bunlarla birlikte kestane, kozalak gibi çeşitli ağaç ürünlerini, değişik mevsimlerde ağaçların nasıl göründüğünü içeren albümü ve içinde su bulunan geniş bir kabı da bir köşeye koyar. Fen ve doğa çalışmalarına geçeceği zaman, öğretmen çocukları bu köşeye çağırır.

Çocuklara vantilâtörün, mikroskobun ve büyütecin nasıl kullanılacağını anlatır; buradaki eşyaların ne için kullanılabileceğini, onlarla neler yapılabileceğini sorar ve çocuklara köşeyi

istedikleri şekilde inceleyebileceklerini söyler. Öğretmen, çocuklara yaprakların renklerine, damarlarının nasıl olduğuna, şekillerine, suda neden batıp-batmadıklarına, mikroskop ve büyüteç altında nasıl gördüklerine ilişkin çeşitli sorular sorar. Öğretmen, ortamı çocukların öğrenmek istedikleri konularla ilgili cevapları yine kendilerinin bulabileceği şekilde düzenler. Öğretmen, önceden yere serdiği büyük kâğıdı göstererek, çocukların bunun çevresinde toplanmalarını ister.

Etkinlik: Okuma-Yazmaya Hazırlık

Öğretmen, önceden yere serdiği büyük boyuttaki paket kağıdına büyük bir ağaç ve bu ağacın dallarının üzerine de kalemle çizilmiş çeşitli özelliklerdeki yaprak taslakları (sınırları noktalarla belirlenmiş ya da hatları tamamen çizilmiş değişik yaprak figürleri) hazırlar. Yanına kutularda bulunan değişik özelliklerdeki yaprakları, boya kalemlerini ve yapıştırıcıları koyar.

Öğretmen, çocuklara ağacın üzerindeki şekillerin neler olduğunu sorar. Çocuklardan "yaprak" cevabını aldıktan sonra, onlara kutularda karışık olarak bulunan yapraklardan renk ve şekilleri aynı olanları bir araya getirmelerini ister. Gerektiğinde çocuklara "Bunlar aynı renk mi, şekilleri nasıl ?" gibi sorular sorarak rehberlik eder. Ardından çocukların ağaç resminin üzerindeki yaprak taslaklarına bakarak kutulardaki aynı renk ve şekilde olan gerçek yaprakları bulmalarını ister. Bunları taslağın üzerine yapıştırabileceklerini ve boya kalemleri ile eksik kalan yerleri tamamlayabileceklerini söyler.

III. Değerlendirme

Öğretmen, programın özellikleri bölümünün "Eğitimin Değerlendirilmesi" kısmında belirtilen değerlendirme ölçütlerinin ışığında, o gün uygulanan eğitim durumları ile belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaşıldığını, bu bölümde belirtmeli ve bir sonraki plânlama için gerekli ipuçlarını buraya kaydetmelidir.

Günlük Plân Örneği 2

I. Hedefler ve Bu Hedeflere Ulaşmak İçin Kazanılması Beklenen Davranışlar

Psikomotor Alan

Hedef 3. El ve göz koordinasyonu gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Küçük nesneleri toplama

2. Topladığı küçük nesneleri parmaklarını kullanarak bir kaba boşaltma

Hedef 5. Büyük kaslarını kullanarak güç gerektiren hareketleri yapabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Kollarını ve bacaklarını kullanarak nesneleri itme, çekme ve döndürme

2. Çeşitli ağırlıktaki nesneleri kaldırma

3. Çeşitli ağırlıktaki nesneleri taşıyarak belli bir mesafeyi gitme

Bilişsel Alan ve Dil Alanı

Hedef 1. Gözlem yapabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Değişik durumlarda gözlemlediklerini söyleme (boyut, renk, şekil, işlev, koku, ses, tat)

2. Gözlenen durumlarla ilgili sonuçları söyleme (benzerlikler, farklılıklar, farklı gruplamalar)

Hedef 10. Zamanla ilgili bazı kavramlar ile belirli etkinlikler arasında ilişki kurabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Zamanla ilgili kavramları anlamına uygun şekilde kullanma

2. Belli etkinliklerin süresine ilişkin yönergeye uygun davranma

Hedef 12. Verilen bir problem durumunu çözebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Problemin ne olduğunu söyleme
2. Probleme çeşitli çözüm yolları önerme (söyleme)
3. Çözüm yolları içinden en uygunlarını seçme
4. Seçilen çözüm yollarını deneme
5. Denenen çözüm yollarının geçerli ve geçersiz yanlarını söyleme
6. En uygun çözüm yoluna gerekçeleriyle karar verme

Sosyal-Duygusal Alan

Hedef 2. Duygularını kontrol edebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Olumlu duygu ve düşüncelerini uygun şekilde ortaya koyma
2. Rahatsız edici duygu ve dürtülerini uygun şekilde ortaya koyma
4. Gerekli durumlarda kararlılık gösterme
5. Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlama

Hedef 3. Kendi kendini güdüleyebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Kendi isteği ile bir işe başlama
2. Başladığı işi bitirme çabası gösterme

Hedef 6. Başkaları ile ilişkilerini yönetebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Grup etkinliklerine kendi isteği ile katılma
2. Grupta sorumluluk almaya istekli olma
3. Aldığı sorumluluğu yerine getirme
6. Grup etkinliklerinde grubun görüş ve amaçlarını benimsediğini gösterme

Hedef 9. Çevresindeki olgu ve olayların estetik özelliklerini fark edebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

3. Başkalarının olgu ve olaylarla ilgili düşünceleri hakkındaki görüşlerini söyleme

Hedef 10. Çevresini estetik bakımdan düzenleyebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Çevresinde gördüğü rahatsız edici durumları (kirlilik, düzensizlik, dağınıklık) fark etme

2. Çevresinde gördüğü rahatsız edici durumları kendi estetik görüşüne uygun olarak değiştirme

Hedef 11. Estetik özellikler taşıyan özgün ürünler oluşturabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Müziğe uygun özgün şarkı söyleme

2. Estetik, bedensel hareketlerle dans etme, yürüme

3. Resim, el işi vb. sanat etkinliklerinde özgün ürünler yapma

4. Özgün şiir, öykü vb. söyleme

Hedef 12. Çeşitli sanat dallarındaki eserlerin özelliklerini fark edebilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Eserlerin özelliklerini algıladığı şekilde söyleme

2. Eserlerin özellikleri konusunda kendi görüşlerini söyleme

Hedef 13. Yaşamın iyileştirilmesinde ve korunmasında sorumluluk alabilme

Kazanılması Beklenen Davranışlar

1. Yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli olan kaynakları verimli kullanma

2. Günlük yaşamdaki kurallara uyma (görgü, trafik vb.)

II. Eğitim Durumu

Etkinlik: Serbest Zaman

Öğretmen, güne çocukların hangi köşelerde oynamak istediklerini plânlamalarını isteyerek başlar. Her çocuğa hangi köşede, hangi materyal ya da materyallerle oynamak istediğini sorar. Çocuklar ne oynamak istediklerini söylerler, o köşeye yönelirler ve istedikleri köşede, istedikleri materyallerle oynamaya başlarlar. Öğretmen, çocuklar oynarken zaman zaman yanlarına gider ve oyunlarına katılır. Aynı zamanda çocukların köşelerde neler yaptıklarını ve ne tür oyunlar oynadıklarını da gözlemler.

Serbest zaman etkinliği için ayrılan süre sona erdiğinde, öğretmen çocuklara oynadıkları köşeleri ve materyalleri toplamamalarını söyler. Öğretmen, tüm çocukları ilgi köşelerinin tümünün görülebileceği bir yerde toplar ve köşelerin genel görüntüsüne dikkat etmelerini söyler. Öğretmen, çocukların gördükleri dağınıklık hakkındaki düşüncelerini açıklamalarını bekler. Her çocuktan sınıfın temiz ve düzenli halini mi yoksa kirli ve dağınık halini mi tercih ettikleri konusunda görüşlerini bildirmelerini ister. Çocuklar yaptıkları tercihlerin nedenlerini de açıklarlar. Bu konuşmalardan sonra ortaya çıkan fikirlerden ortak bir karara varılarak, sınıfın temiz ve düzenli hale getirilmesi için yapılması gerekenler hakkında çocuklarla konuşulur. Öğretmen, onlardan kendi istek ve zevklerine göre materyalleri düzenlemelerini ve yerleştirmelerini ister. Sınıfı düzenlerken, materyallerin yerleştirilmesi konusunda çocuklar özgür bırakılır. Eğer materyaller için yeni yerler seçiliyor ve materyaller buralara yerleştiriliyor ise öğretmen bu değişikliklerin nedenini, çocuklar arasında dolaşarak sorar. Örneğin, çocuk kukla köşesini duvar kenarından alıp pencere kenarına yerleştirdiyse bunu neden yaptığı sorulur. Çalışma sırasında çocuklar arasında farklı düşünceler çıkarsa, ortak bir karara vararak düzenleme yapmaları konusunda yönlendirme yapılır. İlgi köşelerinin düzenlenmesi bittikten sonra öğretmen, tekrar çocukları tüm kö-

şeleri görebilecekleri bir yere toplayarak, çocuklardan yaptıkları düzenlemelerle ilgili düşüncelerini söylemelerini ister.

Bu çalışmayla çocukların hem kendi estetik görüşlerini yaptıkları düzenlemelerle ortaya çıkarmaları sağlanmış hem de diğer çocukların düzenlemelerini görmelerine olanak tanınmış olur.

Etkinlik: Drama

Öğretmen, sınıfa büyük bir siyah poşetle gelir. Poşetin içinde cam şişeler, kola kutuları, yemiş kabukları, gazete kâğıtları, kuru ekmek parçaları, plastik şişeler, tazeliğini kaybetmiş meyva kabukları, ezilmiş sebzeler vb. bulunmaktadır. Çocuklardan poşetin içinde neler olduğunu önce dışarıdan bakarak, sonra da poşetin dışına dokunarak tahmin etmeleri istenir. Daha önceden sınıfın bir köşesine yerleştirilen büyük bir masa üzerine bir örtü serilir ve poşetin içindekiler örtünün üzerine boşaltılır. Öğretmen, çocukların çöplere bakarak bu çöplerin buraya nereden gelmiş olabilecekleri konusunda fikir üretmelerini, masada duran çöplere dokunmadan dikkatlice bakmalarını, şekillerini ve kokularını akıllarında tutmalarını söyler. Çocuklardan çöpleri tanımlayıcı tümceler kurmalarını bekler, eksiklerini tamamlar (Örneğin "İçildikten sonra buruşturulmuş, atılmış bir kola şişesi, gereğinden fazla alındığı için artmış, kurumuş ve küflenmiş ekmekler" gibi.). Öğretmen, çocukların bu çöplerden birini seçmelerini ister ve örtüyü dikkatli bir şekilde toplayarak, çöpleri ortadan kaldırır. Öğretmen, sınıfa bir teyp getirerek, hafif bir müzik çalar. Çalınan müzik eşliğinde çocukların seçtikleri nesnenin dış görünüşüne uygun bedensel hareketler oluşturarak o nesneyi canlandırmalarını ister. Çocuklar, herhangi bir çöpü canlandırdıktan sonra tek tek seçtikleri çöpün oraya nasıl geldiğini, kim tarafından atıldığını açıklarlar (Örneğin "Ben çürümüş bir meyveyim. Ayşe Teyzenin buzdolabında haftalardır unutulmuş, kenara sıkışmış bir elmayım. Ayşe Teyze beni farkettiğinde yenmeyecek halde olduğum için beni alıp çöpe attı." gibi.). Her çocuk kendi tanımlamasını yaptıktan sonra, canlan-

dırdığı çöpe benzer bir pozisyon alır ve hareketsiz durur. Öğretmen, hareketsiz duran çocuklar arasında, çöpün pisliğini ve düzensizliğini ifade eden tümceler kullanarak dolaşır (Örneğin, öğretmen " Çok da pis kokuyor, nasıl bu kadar çürümüş." der ve o çocuğa dokunur.). Dokunduğu çocuğun canlanarak kendini tanıtmasını ister. Tüm çocuklar kendini tanıttıktan sonra öğretmen "Sizler çöp kutusundaki çöplersiniz." der ve fonda çalınan müziğin ritmine uygun olarak, çocuklardan çöp kutusunda hareket etmeye başlamalarını ister. Hareket ederken, bu çöplerin çöp kutusuna gelmeden önceki hallerini, nasıl bu hale geldiklerini düşünmelerini ve bu hale geldiklerinde kendilerini nasıl hissettiklerini ifade etmelerini ister (Örneğin "Ben dipdiri, mutlu, kıpkırmızı bir elmaydım ve ağaçtan özenle koparıldım. Silinip kasaya yerleştirildim, sonra Ayşe Teyzenin mahallesindeki manava getirildim. Ayşe Teyze beni alıp torbasına yerleştirdi ve evde özenle buzdolabına koydu. Ayşe Teyzenin, buzdolabının kapağını her açışında beni alıp yemesini bekledim. Fakat gün geçtikçe rengim soldu, matlaştım, üzerimde benekler oluştu, kokum bile değişti. Haftalarca bekledikten sonra hastalıklı, mutsuz, faydasız bir hal aldım." gibi.). Çocukların, nesnelerin ilk halinden çöp oluncaya kadar geçirdikleri süreci hatırlamaları zor olabilir. Bu nedenle, öğretmen gerektiğinde bu süreci hatırlamaları için ipucu olacak sorular yöneltebilir. Tüm çocukların bu süreci ifade edecek açıklamalar yapmaları ve hareketlerle ifade etmeleri beklenir. Sunular bittikten sonra rahatlama çalışmalarına geçilir. Çocuklardan, çöplerin ilk halini hatırlamaları ve bu sırada çalınan hafif ritimli müzikle bunu hissetmeleri istenir. Daha sonra çocuklar oturtulur ve nesnelere yapılan yanlış davranışların çevre kirliliğine yol açıp açmadığı sorulur. Yapılan bu yanlış davranışların çevre kirliliğine yol açmaması için ne gibi önlemlerin alınması gerektiği çocuklarla tartışılır.

Etkinlik: Sanat

Öğretmen, önceden hazırladığı yoğurma maddelerini çocukların çalışacakları masalara yerleştirir. Çocuklarda, drama

etkinliği sırasında canlandırdıkları nesnelerin önceki ve sonraki durumlarını hatırlamalarını ister. Çöpteki bu nesnelerin önceki (temiz, sağlam, sağlıklı) halini ve sonraki (kirli, bozuk, sağlıksız) halini yoğurma maddeleri ile oluşturmalarını ister. Çocuklar çalışmaya başlar. Gerektiğinde öğretmen çocukların yanına giderek seçtikleri nesnelerin ilk hallerini ve çöp olduktan sonraki hallerini sorular sorarak hatırlatmalıdır. Öğretmen hatırlatıcı sorularını sorduğunda, bir çocuk cevap verirken, diğer çocukların da fikirleriyle katkıda bulunmalarını sağlar. Çocukların çalışması bittikten sonra, oluşturulan ürünler okulun ya da sınıfın bir köşesinde sergilenir.

Etkinlik: İnceleme Gezisi, Video İzleme

Öğretmen çocuklara ormanda, kırda ya da parkta bir geziye çıkacaklarını ve bu gezide neler yapacaklarını söyler. Çocukların gezi sırasında doğadaki bazı canlıları ve bu canlıların hareketlerini, tepkilerini, çıkardıkları sesleri ve cansız varlıkları gözlemlemelerini ister. Canlı ve cansız varlıkları incelerken doğadaki varlıkların doğal yaşam ortamlarına zarar vermemek için onlara dokunmadan gözlemlenmesi gerektiğini açıklar. Ayrıca ormanda, kırda ya da parkta bulunabilecek olası tehlikelerden (zararlı otlar gibi) ve bunlardan korunma yollarından bahsederek, çocukları ürkütmeden tehlikeler hakkında ön bilgi verir. Sınıfta yapılan bu ön hazırlıktan sonra, öğretmenin daha önceden gidip incelediği ve uygun gördüğü bir ormanlık alana, kıra ya da parka gidilir. Gezi sırasında canlı ve cansız varlıklar gözlemlenir. Öğretmen, çocukların inceleme gezisinde kullanabilmeleri için yanında dürbün, büyüteç, müzik aleti, cetvel, plâstik bardak, her çocuğa yetecek kadar poşet, kâğıt ve kalem gibi gerekli olabilecek materyalleri götürür. Öğretmen, bu materyalleri yanlarında götürme nedenlerini çocuklara açıklar.

Öğretmen, doğayı incelemeleri için çocukları bir süre serbest bırakır. Zaman zaman çocukların yanlarına giderek farklı boyutlardaki taşlar, değişik yapraklar gibi doğadaki farklı nesnelere dikkatlerini çekmeye çalışır. Çocukların toplamak ve

sınıfta incelemek istedikleri cansız nesneleri, yanlarında getirdikleri poşete koyabileceklerini hatırlatır. Gezi sırasında fark edilmeyen bazı ayrıntılara dikkat çeker (Örneğin; hayvanların çıkardığı sesler, çocukların yürüyüşünün sesi, rüzgârın sesi, su birikintisine basmaları sırasında çıkan ses, karıncaların ufak yiyecekleri taşıması, yaprakların biçimlerindeki farklılıklar gibi). Öğretmen, çocukların ayrıntıları fark etmesi için onlara sorular sorabilir. Ancak bu sorular tek doğru cevabı olmayan ve çocuğu düşünmeye yönelten sorular olmadır. Öğretmen, çocukların sorduğu sorulara hemen cevap vermemeli, onlara sorular yönelterek düşünmelerini ve cevabı çocukların bulmalarını sağlamalıdır. Bu gezi sırasında çocuklarla birlikte deneyler yapılabilir (Örneğin, su birikintisinde yaprak üzerine konan taşın batıp batmadığı gibi.). Zaman zaman çocukların sessiz olup doğadaki sesleri dinlemeleri sağlanır. Bu arada doğadaki seslere benzer sesleri müzik aletiyle çalmaları, ağaçların altında otururak gördüklerini resimlemeleri için olanak verilebilir. Öğretmen, bu arada çocukların arasında dolaşarak, onlarla yaptıkları incelemeler hakkında konuşabilir. Örneğin, büyüteçle incelemeler yapan çocukların yanına giderek büyütecin gördükleri nesneyi büyütmek için kullanıldığını, güneşe tutularak ısıyı arttırmaya yaradığını açıklayabilir. Büyüteçle bitkilerdeki filizler incelenebilir. Bu şekilde doğal ortam gözlemlenirken aynı zamanda da kavram eğitimine yer verilebilir. Örneğin, bitkideki filizin çıplak gözle küçük, büyüteçle daha büyük görünmesi gibi.

Öğretmen, inceleme gezisinin çok az bir süre sonra biteceğini çocuklara hatırlatır. Çocuklar, bir süre daha doğayı gözlemlemeyi sürdürdükten sonra, gezi sırasında ilgilerini çeken nesnelerle doldurdukları torbaları alıp dönüş hazırlığı yaparlar ve okullarına dönerler.

Doğada yapılan bu inceleme gezisinde yapılan tüm etkinlikler, öğretmen ya da yardımcısı tarafından videoya kaydedilir. İnceleme gezisi bitip okula döndükten sonra gezi sırasında çekilen video kaydı çocuklarla birlikte izlenir. Farklı çocuk

gruplarının yaptığı incelemelere, gezi sırasında gözden kaçan ayrıntılara ve öğretmenin özellikle üzerinde durmak istediği noktalara video izleme etkinliği sırasında dikkat çekilir.

Etkinlik: Kaset Dinleyerek Öykü Oluşturma

Güher-Süher Pekinel'in (Saint Saens) "Hayvanlar Karnavalı" kaseti çalınarak çocukların serbest şekilde dans etmeleri istenir. Çocukların müziğin ritmine uygun olarak istedikleri hareketleri yapmalarına olanak tanınır. Kaset ikinci kez çalınır. Bu kez öğretmen kasetteki seslerin sırasıyla hangi hayvana ait olduğunu çocuklara söyler. Bunun üzerine tüm çocuklar, o hayvanın hareketlerini ve sesini taklit etmeye çalışırlar. Kaset bitene kadar bu etkinlik sürdürülür.

Kaset üçüncü kez öykü oluşturma etkinliği için çalınır. Öğretmen çocuklarla beraber oluşturacağı öykünün ilk tümcesini söyler (Örneğin "Bir ilkbahar günü ormanda yürürken aniden ..." gibi.). Çocuklardan kasette duydukları seslerin çağrıştırdığı hayvanlarla ilgili olarak öyküyü sürdürmeleri beklenir. Bu arada öğretmen çocukların katkılarıyla oluşturulan öyküyü yazabilir ya da teybe kaydedebilir. Bu kayıt, daha sonra dil gelişimi ile ilgili yapılacak değerlendirmelerde kullanılabilir. Kaydedilen ya da yazılan öykü daha sonra tüm çocuklarla birlikte dinlenir ya da öğretmen tarafından okunur.

III- Değerlendirme

Öğretmen, programın özellikleri bölümünün "Eğitimin Değerlendirilmesi" kısmında belirtilen değerlendirme ölçütlerinin ışığında o gün uygulanan eğitim durumları ile belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaşıldığını bu bölümde belirtmeli ve bir sonraki plânlama için gerekli ipuçlarını buraya kaydetmelidir.

*MEB web sayfası – Okul Öncesi Eğitim Gn. Md.lüğü bölümünden alınmıştır.

www.meb.gov.tr

Okul Öncesi Eğitim Paneli'nde (12.03.2004). (Sağdan itibaren); Prof. Dr. Gülçin Alpöge, Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı, B.Ü. Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cem Alptekin, Prof. Dr. Sevda Bekman, Yrd. Doç. Dr. Belma Haznedar, Erçin Kimmet.

Ve Yaz Okulumuz...

ALKEV'liyiz. Doğayı ve hayvanları çok ama çok severiz.

Çocuk kitabı yazarı Sn. Fatih Erdoğan ile
ALKEV Anaokulu'nda söyleşi

Hem eğlendik hem öğrendik.
Yıl sonu gösterimizi keyifle sergiledik.

ALKEV Anaokulu çocukları okulumuzda kurulan pazardan alışveriş yaparlarken.

Haberleşme konusunu işledikten sonra Büyükçekmece Postanesindeyiz veee mektuplarımızı atmak üzere hazırızzzzz.

ALKEV YAYINLARI

AVRUPA BİRLİĞİ'NE GİRİŞ SÜRECİNDE EĞİTİM
Eğitim Dizisi No. 1

İçindekiler:

* *"VII. ve VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında Eğitim Politikaları"* Dr. Fatma BARKÇİN
* *"Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Temel Eğitim"* - Abbas GÜÇLÜ;
* *"Avrupa Birliği Eğitim Politikalarına Uyum Çalışmaları ve İlköğretim Sisteminde Yenilikler"* Nazan MOROĞLU;
* *"Avrupa Birliği Eğitim Programlarına Katılım"* - Sevinç ATABAY; (genişletilmiş 2. Bası, 2004)

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA ÇOCUK HAKLARI
Eğitim Dizisi No. 2

İçindekiler:

* *"Çocuk Hakları Sözleşmesi"* Edmond Mc LOUGHNEY UNICEF Türkiye Temsilcisi
* *"Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuk Hakları"* - Nazan MOROĞLU
* *"Çocuk ve İletişim"* Yazgülü ALDOĞAN
* *"Çocuğun Eğitim ve Sağlık Hakları"* İbrahim BETİL

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM
Eğitim Dizisi No. 3

İçindekiler:

* *Açış Konuşması*
  Nazan MOROĞLU
* Prof. Dr. Cem ALPTEKİN
  Boğaziçi Ü. Eğitim Fak. Dekanı
* *Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığı ve Kitabın Önemi*
  Prof. Dr. Gülçin ALPÖGE
  (B.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi)
* *Okulöncesi Eğitim Ve İnsan Kapasitesinin Gelişimi*
  Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı
  (K.Ü. Öğretim ÜyesiOkulöncesi Eğitimde Dil Öğrenimi
* Yrd. Doç. Dr Belma HAZNEDAR
  (B.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi)
* *Okulöncesi Dönemde Aile İle İletişimin Ve Babanın Rolünün Önemi*
  Erçin KIMMET
  (AÇEV Temsilcisi)

BASKI

LEBİB YALKIN YAYIMLARI VE BASIM İŞLERİ ANONİM ŞİRKETİ
Oto Sanayii, Barbaros Cad. No.78 34396 4. Levent-İSTANBUL
Tel: (0212) 282 39 00 Faks: (0212) 280 99 34

ALKEV

ANA VE İLKÖĞRETİM OKULU

Akçaburgaz Mevkii Hadımköy - Büyükçekmece / İSTANBUL
Tel.: (0212) 886 88 40 - 13 hat Faks: (0212) 886 88 55
e-posta: idare@alkev.k12.tr
www.alkev.k12.tr